

Tilinpäätös 2019

Hyväksytty:
Kunnanvaltuusto 8.6.2020 § 22

1	TOIMINTAKERTOMUS.....	3
1.1	Kunnanjohtajan katsaus.....	3
1.2	Kunnan hallinto ja siinä tapahtuneet muutokset.....	5
1.3	Yleinen ja oman alueen taloudellinen kehitys.....	7
1.4	Kunnan toiminnan ja talouden kehitys.....	9
1.5	Selonteko sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä.....	13
1.6	Kunnan henkilöstö.....	15
1.7	Väestön hyvinvointi ja terveys.....	17
2	TILIKAUDEN TULOKSEN MUODOSTUMINEN JA TOIMINNAN RAHOITUS.....	20
2.1	Tilikauden tuloksen muodostuminen.....	20
2.2	Toiminnan rahoitus.....	21
2.3	Rahoitusasema ja sen muutokset.....	23
2.4	Kokonaistulot ja -menot.....	25
3	KUNTAKONSERNIN TOIMINTA JA TALOUS.....	26
3.1	Yhdistelmä konsernitilinpäätökseen sisällyvistä yhteisöistä.....	26
3.2	Konsernin toiminnan ohjaus.....	27
3.3	Olellaiset konsernia koskevat tapahtumat.....	28
3.4	Arvio konsernin todennäköisestä tulevasta kehityksestä.....	30
3.5	Selonteko konsernivalvonnan järjestämisestä.....	31
3.6	Konsernitilinpäätös ja sen tunnusluvut.....	32
4	TILIKAUDEN TULOKSEN KÄSITTELY JA TALouden TASAPAINOTTAMISTAVOITTEIDEN TOTEUTUMINEN.....	35
5	TALOUSARVION TOTEUTUMINEN.....	36
5.1	KUNNANHALLITUS.....	36
5.2	TARKASTUSLAUTAKUNTA.....	41
5.3	SIVISTYSLAUTAKUNTA.....	42
5.4	TEKNINEN LAUTAKUNTA.....	56
5.5	Yhteenveto määrärahojen ja tuloarvioiden toteutumisesta.....	63
5.6	Tuloslaskelmaosan toteutuminen.....	65
5.7	Investointien toteutuminen.....	68
5.8	Rahoitusosan toteutuminen.....	72
6	TILINPÄÄTÖSLASKELMAT.....	73
6.1	Tuloslaskelma.....	73
6.2	Rahoituslaskelma.....	74
6.3	Tase.....	75
6.4	Konsernilaskelmat.....	76

7	TILINPÄÄTÖKSEN LIITETIEDOT	79
7.1	Kunnan tilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot	79
7.2	Konsernitilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot.....	80
7.3	Tuloslaskelmaa koskevat liitetiedot.....	81
7.4	Tasetta koskevat liitetiedot.....	84
7.5	Vakuuksia ja vastuusitoumuksia koskevat liitetiedot	88
7.6	Henkilöstöä, tilintarkastajan palkkioita ja intressitapahtumia koskevat liitetiedot.....	89
8	ERIYTETYT TILINPÄÄTÖKSET.....	91
8.1	Vesihuoltolaitoksen toimintakertomus.....	91
8.2	Vesihuoltolaitoksen tuloslaskelmaosan toteutumisvertailu	92
8.3	Vesihuoltolaitoksen rahoituslaskelmaosan toteutumisvertailu.....	93
8.4	Vesihuoltolaitoksen investointiosan toteutumisvertailu	93
8.5	Vesihuoltolaitoksen tilinpäätöslaskelmat.....	94
9	ALLEKIRJOITUKSET JA TILINPÄÄTÖSMERKINNÄT	97
10	LUETTELO KIRJANPITOKIRJOISTA JA TOSITELAJEISTA.....	98

1 TOIMINTAKERTOMUS

1.1 Kunnanjohtajan katsaus

Vuosi 2019 oli Kontiolahden kunnan mahdollistavan kasvustrategian ensimmäinen kokonainen vuosi. Strategiaa on toteutettu aktiivisesti esimiesten, työntekijöiden, luottamushenkilöiden ja kuntalaisten kanssa. Valtuusto lisäsi strategiaan sitä täsmentävän liitteen 17.10.2019.

Strategia tiivistyy kahteen teemaan: kasvua ja asennetta. Kasvua ja loistavinta asennetta kehitetään kolmessa toimintaympäristössä, jotka ovat myös uuden taloussuunnittelun pohjana: 1. innostavin kasvun ja oppimisen ympäristö 2. kehittyvin asumisen ja elämisen ympäristö 3. rohkein työnteon ja yrittämisen ympäristö. Toimintaympäristöt muodostavat myös talousarviokirjan rungon.

Strateginen yleiskaava hyväksyttiin 10.6.2019. Strategisella yleiskaavalla ohjataan kunnan maankäytön suuria linjoja ja tuetaan kunnan strategisia linjauksia. Maanhankintaa ohjataan strategisen yleiskaavan mukaisille tiivistettävillä taajamien alueille. Kaava määrittelee kunnan maankäytön tulevat kehittämisen painopisteet ja suunnat. Kaava luo pohjaa ja perusteita yksityiskohtaisemmalle yleiskaavoitukselle ja -asemakaavoitukselle sekä maaseutualueiden kehittämiselle. Merkittävin uusi asemakaavahanke on ollut Karhulan alueen asemakaavoituksen käynnistäminen.

Kunnan toimielimet ovat kokoontuneet aktiivisesti: kunnanhallituksen elinvoima- ja omistajaohjausjaosto sekä henkilöstö- ja työllisyysjaosto sekä sivistyslautakunta ja tekninen lautakunta ovat toimineet hyvin. Sen sijaan neuvottelukunnat eli Siun soten neuvottelukunta ja sivistyslautakunnan alaisuudessa toimiva hyvinvointi- ja osallisuusneuvottelukunta hakevat vielä toimintamallejaan.

Sosiaali- ja terveystalouden järjestämisen ja tuottamisvastuu on Pohjois-Karjalassa Siun sote -kuntayhtymällä. Suuresta muutoksesta huolimatta toiminta oli taloudellista ja kuntalaiset melko tyytyväisiä palveluihin. Iso muutos toi esiin myös tyytymättömyyttä ja toiminnan kehittämisen tulee olla jatkuvaa. Kuntayhtymä tekee paljon toimenpiteitä, jotta se pysyy kuntien omistajaohjauksen antamassa talousraamissa.

Yhteisen näkemyksen etsiminen ja toisten kunnioittaminen näkyivät koko kunnan toiminnassa ja kehittämässä myös vuonna 2019. Kontiolahden kunnan talouden tunnusluvut paranivat selvästi edelliseen vuoteen nähden.

Vuonna 2019 Kontiolahden asukasluku pieneni 28 hengellä, ollen vuoden lopussa 14.821. Positiivista on, että syntyvyys on pysynyt samalla tasolla ja se on Kontiolahdella edelleen selvästi korkeampaa kuin kuolleisuus. Sen sijaan kunnasta poismuutto oli viime vuonna suurempaa kuin kuntaan muutto. Kasvun kannalta kuntien väliseen muuttoliikkeeseen tulee jatkossakin kiinnittää huomioita. Tämä tarkoittaa muun muassa positiivisen ilmapiirin luomista, aktiivista maanhankintaa sekä monipuolista tonttitarjontaa ja asumismahdollisuuksia kaiken ikäisille.

Kontiolahden työttömyysaste kasvoi hieman 0,3 prosenttia ollen vuoden vaihteessa 9,9 (vuonna 2018 9,6) prosenttia. Kontiolahden työttömyysaste oli kuitenkin Pohjois-Karjalan alhaisin. Valtakunnallinen työttömyysaste oli vuoden lopussa 9,8 prosenttia. Työttömyysaste on siis Kontiolahdella joulukuun tilanteessa kasvanut, mutta koko vuoden keskimääräinen työttömyysaste on ollut alhaisempi kuin vuonna 2018.

Kunta loi kasvun mahdollisuuksia. Kunnallistekniikkaa rakennettiin Kontioniemeen, kirkonkylälle, Lehmoon ja Kylmäojalle. Kruununrannan ja Soralan alueen tonttien luovuttaminen käynnistettiin.

Kontioniemen vapaa-ajankeskuksen kehittäminen sai vuonna 2019 uuden suunnan. Kunta solmi vuonna 2019 sopimuksen brändin käytöstä Arctic Brands Groupin kanssa ja tavoitteena on Arctic Blue Resort Kontiolahden ekologisten ja vastuullisten investointien käynnistäminen Kontioniemeen. Ensimmäiset korttelialueet ovat luovutuskunnossa ja rakentamisen on tarkoitus käynnistyä vuonna 2020. Alueelle tavoitellaan vapaa-ajankeskusta, joka tukeutuu olemassa oleviin vahvuuksiin: ampumahiihtostadion, Jaamankangas, golfkenttä, Höytiäinen, Joensuu ja Koli. Asemakaava mahdollistaa hotellin, sitä tukevien palveluiden sekä vapa-

ajanasuntojen yli 40.000 kerrosneliömetrin rakentamisen. Kontiorannan teollisuus- ja varikkoalueen rakennukset on myyty ja vuokrattu. Alueella toimii noin 20 yritystä ja työpaikkoja on yli 50.

Kunta organisoii uudelleen elinvoiman edistämisen ja yritysneuvonnan. Kunnalla on kaksi elinkeinotytäryhtiötä: Kontiolahden Yrityspalvelu Oy hallinnoi kaikkia kunnan omistamia yritystiloloja ja Kontionloikka Oy toimii kehitysyhtiönä. Yhtiöillä on yhteinen hallitus ja toimitusjohtaja, joka toimii Kontionloikka Oy:n muun henkilöstön kanssa myös kunnanjohtajan apuna kunnan elinvoiman edistämässä. Yhteistyö yrittäjien kanssa onkin tiivistynyt ja monta merkittävää investointihanketta on vireillä ja toteutunut. Merkittävin hanke vuonna 2019 oli yritystilojen valmistuminen Jotwire Oy:lle, jonka mukana kuntaan tuli 120 uutta työpaikkaa.

Vuoden 2019 tulos oli noin 40.000 euroa ylijäämäinen, kun se oli viimeisten talousarviotarkistusten jälkeen ennakoitu noin 2,1 miljoonaa euroa alijäämäiseksi. Alkuperäinen talousarvio oli 1,2 miljoonaa euroa alijäämäinen. Vuosikate oli 5,17 miljoonaa euroa ja poistot 5,13 miljoonaa euroa. Kunnan toimintakate oli viime vuonna 71,8 miljoonaa euroa.

Käyttötaloudessa useat asiat kääntyivät viime vuoden aikana hyvään suuntaan: verorahoitus oli positiivista ja toimintakate jopa pieneni edelliseen vuoteen nähden. Toimintakate alittui 1,5 milj. eurolla. Viime vuonna palveluja ei karsittu eikä palveluverkkoa supistettu eikä verotusta nostettu.

Verorahoituksen osuus kasvoi edelliseen vuoteen nähden. Verotulot kasvoivat 3,4 milj. € ja valtionosuudet 1,4 milj. €. Rahoituskulut alittuivat. Poistot kasvoivat hieman ja sisälsivät kertapoistoja. Toimintakatteen muutos vuonna 2019 oli -0,3 prosenttia.

Kunnan lainakanta pysyi suhteellisen samana ja asukasta kohden lainaa oli vuoden lopussa 2.687 euroa. Ylijäämäinen tulos lisäsi taseen omaa pääomaa. Kumulatiivinen ylijäämä on 15,9 miljoonaa euroa.

Tulevina vuosina investointitarpeet ovat isoja. Onttolan koulu valmistui keväällä 2019 ja kunnassa käynnistettiin loppuvuodesta 2018 laaja yhtenäiskouluselvitys. Investointiohjelmassa lähivuosille on uuden sote-aseman, kirkonkylän ja Lehmon yhtenäiskoulujen sekä Lehmon uuden päiväkodin rakentaminen. Investointeja kohdistuu tulevina vuosina myös maanhankintaan ja kunnallistekniikkaan. Kontioniemen matkailutoiminta tarvitsee myös investointeja. Suunnittelukauden 2020-2022 investointien kokonaismäärä on 44,4 miljoonaa euroa.

Kunnassa on toiminut vuoden 2019 ajan kunnanhallituksen asettama taloustyöryhmä. Työryhmä jätti loppuraporttinsa 4.11.2019. Taloustyöryhmässä käsitellyillä toimenpiteillä haetaan kestävää menojen hallintaa - tavoitteena oli saada pidemmän aikavälin suunnitelma terveen talouden pohjaksi. Huomiota tulee kiinnittää toimintamenojen kasvun hillintään, velkaantumisen rajoittamiseen ja strategian mukaisesti vahvaan elinvoimapolitiikkaan, mikä lisää tuloja kuntaan.

Kontiolahden kunnan talousarvio vuodelle 2020 päätettiin joulukuussa niukasti ylijäämäiseksi. Määrätietoisella työllä kunnan talous pysyy pidemmällä aikavälilläkin ylijäämäisenä. Se vaatii kuitenkin kaikilta sitoutumista yhteisiin tavoitteisiin ja ennakkoluulottomia ja rohkeita päätöksiä.

Vuosi 2019 oli talouden ja toiminnan kannalta onnistunut. Mahdollistavan kasvustrategian mukaisesti kuntaan saatiin lisää työpaikkoja ja verotulot kasvoivat merkittävästi. Asukasmäärä pieneni, mutta kunnassa jatketaan toimenpiteitä, millä nettomuutto saadaan jälleen paremmaksi. Toimintakate pieneni viime vuonna, mikä on poikkeuksellista ja osoitus kaikkien sitoutumisesta ja loistavasta asenteesta.

Lausun vilpittömät kiitokset erityisen osaavalle ja joustavalle henkilöstölle, tärkeää työtä tekeville luottamushenkilöille sekä yhteistyötahoille.

Jere Penttilä

kunnanjohtaja

1.2 Kunnan hallinto ja siinä tapahtuneet muutokset

Kontiolahden kunnanvaltuuston jäsenmäärä on 35 ja kunnanhallituksen 9. Kunnanvaltuuston poliittiset voimasuhteet 1.1.-31.12.2019 olivat seuraavat:

	Kunnanvaltuusto	Kunnanhallitus
SDP	12	4
KESK	12	4
KOK	6	1
PS	3	
VIHR	2	

Kunnanvaltuusto 1.1.-31.12.2019

Pj.	Haukka Pertti	SDP
1. vpj.	Saarelainen Ilpo	KESK
2. vpj.	Sihvonen Aulikki	KOK
	Ahlholm Pekka	KOK
	Eronen Jyry	KESK
	Harinen Jertta	KESK
	Hiltunen Mika	PS
	Huttunen Satu	KOK
	Kauppinen Marja	SDP
	Kettunen Pekka	SDP
	Koivula Hanna	VIHR
	Kontkanen Mika	KESK
	Kukkonen Seppo	SDP
	Kuronen Vesa	SDP
	Kuusela Mika	KESK
	Mustonen Sakari	KESK
	Mäntynen Matti	SDP
	Möntti Pirkko	SDP
	Niiranen Sanna	PS
	Nuutinen Timo	KOK
	Nyysönen Leena	SDP
	Pakarinen Sirpa	SDP
	Parkkonen Anneli	KESK
	Perkkiö Kimmo	VIHR
	Puumalainen Jukka	KESK
	Romppanen Anne	KOK
	Sainola Pirita	KESK
	Seppäläinen Satu	KESK
	Simonen Samuli	KESK
	Suni Pentti	SDP
	Tiainen Mikko	SDP
	Tikkanen Mauri	KOK
	Toppi Seppo	KESK
	Turunen Marko	SDP
	Varis Matti	PS

Kunnanhallitus 1.1.- 9.6.2019

Pj.	Kuusela Mika	KESK
1. vpj.	Nyysönen Leena	SDP
2. vpj.	Parkkonen Anneli	KESK
	Harinen Jertta	KESK
	Toppi Seppo	KESK
	Mäntynen Matti	SDP
	Möntti Pirkko	SDP
	Tiainen Mikko	SDP
	Romppanen Anne	KOK

Kunnanhallitus 10.6.- 31.12.2019

Pj.	Kuusela Mika	KESK
1. vpj.	Mäntynen Matti	SDP
2. vpj.	Nyysönen Leena	SDP
	Harinen Jertta	KESK
	Toppi Seppo	KESK
	Möntti Pirkko	SDP
	Parkkonen Anneli	KESK
	Tiainen Mikko	SDP
	Romppanen Anne	KOK

Elinvoima- ja omistajaohjausjaosto 1.1.-31.12.2019

Pj. Kettunen Pekka
Vpj. Toppi Seppo

Ahlholm Pekka
Harinen Jertta
Pottonen Sari

Henkilöstö- ja työllisyysjaosto 1.1.-31.12.2019

Pj. Romppanen Anne
Vpj. Mäntynen Matti

Kontkanen Mika
Parkkonen Anneli
Suni Pentti

Sivistyslautakunta 1.1.-31.12.2019

Pj. Seppäläinen Satu
Vpj. Kukkonen Seppo

Simonen Samuli
Martikainen Timo
Mikkonen Piia
Matjuschi Leila
Turunen Marko
Koivula Hanna
Kantelinen Kaisu
Turunen Joonas
Niiranen Sanna

Tekninen lautakunta 1.1.-31.12.2019

Pj. Kauppinen Marja
Vpj. Puumalainen Jukka

Pakarinen Juha
Hyttinen Pasi
Saarelainen Ilpo
Hälinen Mari
Sainola Pirita
Paalanen Saara
Tikkanen Mauri
Huttunen Satu
Hiltunen Mika

Ympäristölautakunta 1.1.-31.12.2019

Pj. Ahlholm Pekka
Vpj. Kontkanen Mika

Nesterinen Tiina
Kähkönen Jonna
Romppanen Taisto
Hakola Heidi
Mustonen Sakari

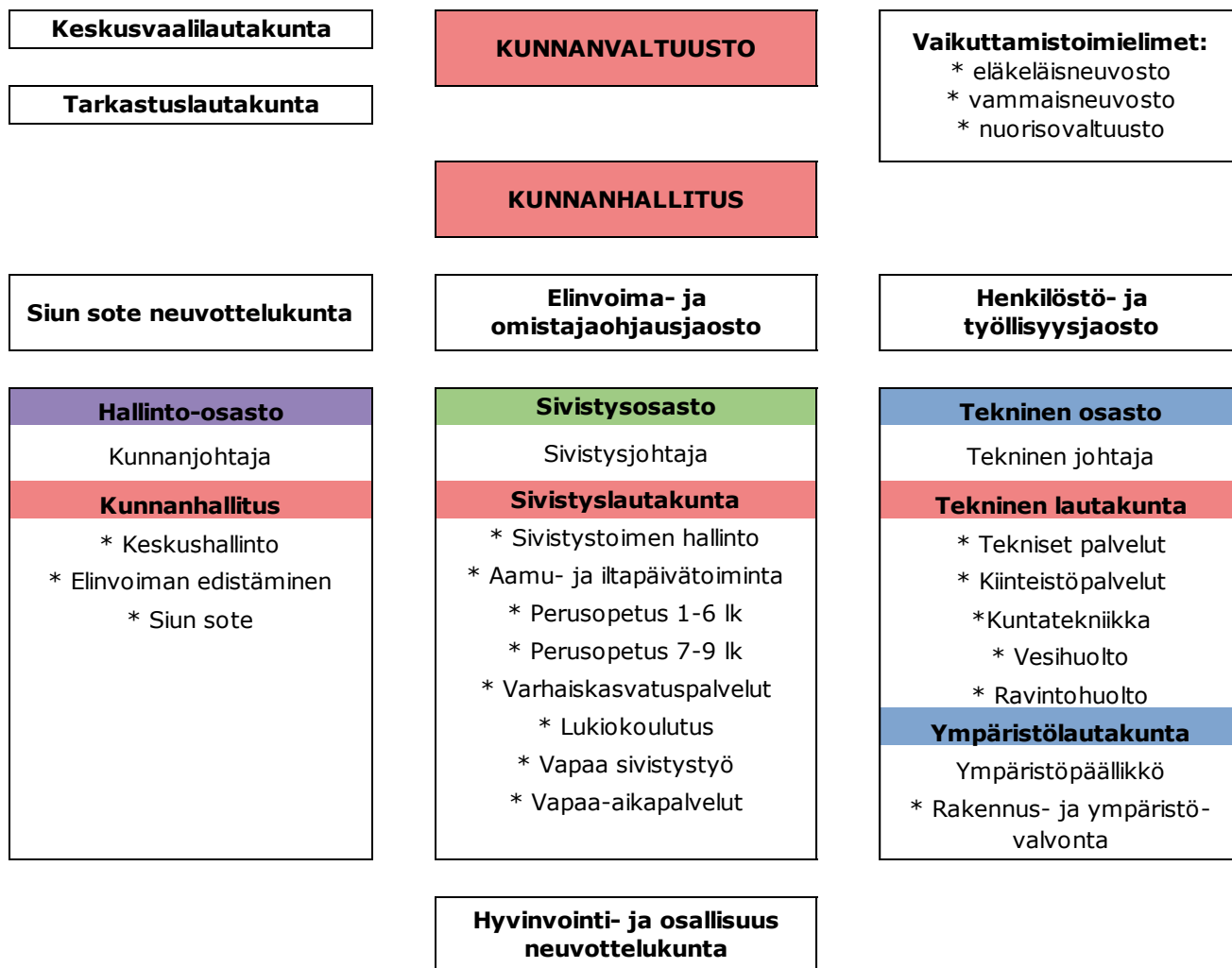
Tarkastuslautakunta 1.1.-31.12.2019

Pj. Pakarinen Sirpa
Vpj. Eronen Jyry

Tiittanen Tero
Pakarinen Minna
Väätäinen Asko

Vuonna 2019 ei tapahtunut organisaatiomuutoksia. Kunnanhallituksessa on kaksi jaostoa, elinvoima- ja omistajaohjausjaosto sekä henkilöstö- ja työllisyysjaosto. Kunnanhallituksen alaisena toimii myös Siun soten neuvottelukunta. Lautakuntia ovat sivistyslautakunta, tekninen lautakunta ja ympäristölautakunta. Sivistyslautakunnan alaisena toimii hyvinvointi- ja osallisuusneuvottelukunta. Vaikuttamistoimielimiä ovat eläkeläisneuvosto, vammaisneuvosto ja nuorisovaltuusto. Nuorisovaltuuston toimintakausi oli 2018-2019.

Kunnan organisaatio on esitetty kaaviossa. Toimielinten alaiset tilivelvolliset viranhaltijat on mainittu talousarvion toteutumisvertailussa ko. kohdassa.

1.3 Yleinen ja oman alueen taloudellinen kehitys

Valtiovarainministeriö antoi viimeisimmän taloudellisen katsauksen joulukuussa 2019. Tuolloin arvioitiin, että kotimainen kysyntä ylläpitää talouskasvua tulevina vuosina, sillä ulkomaankaupan näkymät ovat heikohkot. Julkisen kulutuksen ja investointien merkitys BKT:n kasvuille korostuisi varsinkin v. 2020. Julkisen talouden alijäämän odotetaan kasvavan v. 2020, kun hallitusohjelman mukaiset menolisäykset astuvat voimaan. Ilman työllisyyttä sekä talouden ja julkisen hallinnon tuottavuutta kohentavia toimia julkinen talous pysyy myös tulevina vuosina alijäämäisenä. Julkinen velka suhteessa BKT:hen kääntyy vähitellen uudelleen kasvuun. Vuoden 2019 lopussa arvioitiin vielä, että vuonna 2020 BKT kasvaa 1 %.

Koronavirusepidemia laajeni alkuvuoden 2020 aikana Kiinasta myös Eurooppaan. Hallitus totesi 16.3.2020 Suomen olevan poikkeusoloissa koronavirustilanteen vuoksi ja linjasi toimenpiteitä, jotka ovat voimassa 13.4.2020 saakka. Toimenpiteet vaikuttavat laajasti myös kuntakenttään. Koronavirusepidemian aiheuttamat toiminnalliset muutokset ja poikkeustilajärjestelyt kohdistuvat kuntatalouteen eri tavoin, menoja lisäen, tuloja vähentäen ja ennustamista vaikeuttaen.

Kuntaliitto on arvioinut koronavirusepidemian vaikutusta kuntatalouteen. Välittömät koronaviruspotilaiden hoitoon liittyvät kustannukset kohdistuvat sosiaali- ja terveystoimeen, erityisesti erikoissairaanhoidon. Toisaalta joissakin kunnan palveluissa kustannukset voivat pienentyä tai ajoittua myöhemmäksi. Näin voi tapahtua esimerkiksi silloin kun toimintoja suljetaan kokonaan tai kiireetöntä hoitoa lykätään. Heikentynyt kysyntä pienentää palkkasummaa ja sitä kautta kunnallisverotuloja. Yritysten yt-neuvottelut ja uhka lomautuksista vaikuttavat sekä verotuloihin että esimerkiksi perustoimeentulotuen menoihin, joista kunnat rahoit-

tavat puolet. Tuloja vähentävät myös maksutuottojen menetykset, jotka syntyvät liikunta- ja kulttuurilaitosten sulkemisten takia mutta myös päätökset esim. varhaiskasvatuksen maksuhojennuksista vähentävät asiakasmaksutuloja.

Koronavirusepidemian merkittävimmät taloudelliset vaikutukset muotoutuvat sen perusteella, kuinka pitkään epidemiaan liittyvät rajoitustoimet ja epävarmuus kehityksen kulusta jatkuvat. Vaikutukset ovat sitä vakavampia ja pitkäkestoisempia, mitä enemmän ne vaikuttavat kuluttajien luottamukseen ja kysyntäkäyttäytymiseen. On myös mahdollista, että koronakriisi laukaisee uuden konkurssiaallon ja rahoitusmarkkinakriisin, sillä yritysten kannattavuus erityisesti heikosti kasvaneissa ja velkaantuneissa Euroopan maissa on heikko.

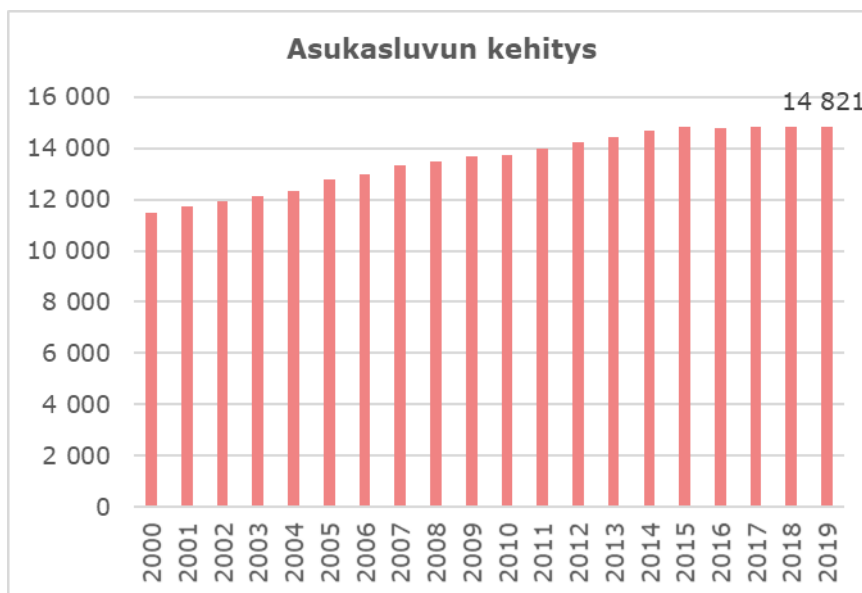
Tilannetta heikentää edelleen se, että kuntatalous näyttää vuoden 2019 tilinpäätösarvioiden valossa synkältä. Kolme neljästä Manner-Suomen kunnasta, eli yhteensä 225 kuntaa teki vuonna 2019 negatiivisen tuloksen. Vuosikate heikkeni 13,4 prosenttia. Kuntien ja kuntayhtymien menot kasvoivat vuonna 2019 alustavien Tilastokeskuksen tilinpäätösarviotietojen mukaan noin 3,9 prosenttia. Menojen kasvu oli erityisen voimakasta palvelujen ostoissa sekä avustuksissa. Kuntatalouden 3,9 prosentin menokasvu vastaa pitkän aikavälin tyypillistä keskiarvolukemaa. Menojen kasvun taustalla vaikutti paitsi väestön ikääntyminen niin myös kuntakentän palkankorotukset sekä kuntien tehtävien laajennukset kyseisenä vuonna. (Kuntaliitto)

Väestö ja työllisyys

Kontiolahti kuuluu Joensuun seutukuntaan. Alueen väestönmuutos oli -201, kun edellisenä vuonna se oli -46. Joensuun seudulla kaikissa kunnissa väestömäärä laski edelliseen vuoteen nähden. Pohjois-Karjalan maakunnan asukasluku puolestaan laski 1051 (2018: 746) hengellä. Pohjois-Karjalassa syntyvyys on laskenut ja kuolleisuus noussut. Vuonna 2019 syntyneisyys on laskenut edelleen koko Suomessa. Pohjois-Karjalan työttömyysaste oli vuonna 2019 keskimäärin 12,9 (2018: 13,9) ja Kontiolahdessa 9,1 (2018: 9,7).

Kunnan työttömyysaste on jatkanut pitkällä aikavälillä laskuaan ja työllisyysaste on parantunut. Työttömiä oli vuoden 2019 aikana keskimäärin 662 (2018: 703) henkilöä. Joulukuun lopun tilanteen mukaan työttömistä 13 % oli alle 25-vuotiaita, 47 % 25-50 vuotiaita ja 40 % yli 50 -vuotiaita. Pitkäaikaistyöttömyys on laskenut edellisiin vuosiin nähden.

Vuonna 2019 Kontiolahden kunnan asukasmäärä laski 28 hengellä. Syntyvyys pysyi samana edelliseen vuoteen nähden, mutta kuolleisuus kasvoi. Luonnollinen väestönkasvu oli edelleen positiivista. Tulomuutto pysyi samana ja lähtömuutto kasvoi. Maahanmuutto oli positiivista. Väestönkehitykseen on vaikuttanut viime vuosien syntyvyyden lasku sekä lähtömuutto.

1.4 Kunnan toiminnan ja talouden kehitys

Olennaiset tapahtumat kunnan toiminnassa ja taloudessa tilikaudella 2019

Kontiolahden mahdollistava kasvustrategia hyväksyttiin kunnanvaltuustossa helmikuussa 2018 ja vuosi 2019 oli kasvustrategian ensimmäinen kokonainen vuosi. Kasvustrategia ohjaa kunnan talouden ja toiminnan suunnittelua ja kasvustrategian konkreettiset tavoitteet asetettiin taloussuunnitelmaan. Kasvustrategia muodostuu kolmesta toimintaympäristöstä: Innostavin kasvun ja oppimisen ympäristö, kehittyvin asumisen ja elämisen ympäristö sekä rohkein työnteon ja yrittämisen ympäristö. Valtuusto hyväksyi strategiaa täsmen-tävän liitteen syksyllä 2019.

Strateginen yleiskaava hyväksyttiin kesäkuun valtuustossa. Strategisella yleiskaavalla ohjataan kunnan maankäytön suuria linjoja ja tuetaan kunnan strategisia linjauksia. Maanhankintaa ohjataan strategisen yleiskaavan mukaisille tiivistettäville taajamien alueille. Kaava määrittelee kunnan maankäytön tulevat kehittämissä painopisteet ja suunnat. Kaava luo pohjaa ja perusteita yksityiskohtaisemmalle yleiskaavoitukselle ja -asemakaavoitukselle sekä maaseutualueiden kehittämiselle. Merkittävin uusi asemakaavahanke on ollut Karhulan alueen asemakaavoituksen käynnistäminen.

Onttolan uusi koulu valmistui loppukevästä 2019. Kouluverkon osalta jatkettiin yhtenäiskouluselitystä ja valtuusto linjasi syksyllä, että kirkonkylälle ja Lehmoon rakennetaan yhtenäiskoulut. Hankesuunnittelutyö käynnistyi osaksi jo loppuvuodesta. Päivähoidon palveluverkko vahvistuu, kun Lehmon alueelle käynnistettiin oman uuden päiväkodin hankesuunnittelu. Sosiaali- ja terveysaseman hankesuunnittelu eteni valtuuston käsittelyyn joulukuussa 2019 ja sote-aseman rakentamisen on määrä käynnistyä vuoden 2020 aikana.

Kunta organisoii vuoden 2019 alusta uudelleen elinkeinotoiminnan järjestämistavat. Kunnalla on kaksi elinkeinotytäryhtiötä: Kontiolahden Yrityspalvelu Oy hallinnoi kaikkia kunnan omistamia yritystiloja ja Kontionloikka Oy toimii kehitysyhtiönä. Yhtiöillä on merkittävä rooli yhteistyössä yrittäjien kanssa ja investointihankkeiden toteuttamisessa. Yrityspalveluille valmistui vuonna 2019 uusia yritystiloja yhteensä 8000 m².

Kunta on ostanut tytäryhtiöltään Lukkarila Kodit Oy:ltä yksin maahan muuttavien alaikäisten perheryhmäkodin palvelut. Maahan yksin tulleiden lasten ja nuorten määrä on vähentynyt merkittävästi ja Lukkarila Kodit Oy irtisanoi kunnan kanssa tehdyt sopimukset perheryhmäkotipalveluista sekä jälkihuollon palveluista vuoden 2019 loppuun. Vastaavasti kunta irtisanoi sopimuksen perheryhmäkodista Pohjois-Karjalan ELY-keskukseen kanssa. Perheryhmäkodin toiminta päättyi vuoden 2019 loppuun ja kunta päätti purkaa yhtiön selvitysmenettelyn kautta.

Kontioniemen vapaa-ajankeskuksen kehittäminen eteni vuonna 2019 ja kunta solmi sopimuksen brändin käytöstä Arctic Brands Groupin kanssa. Tavoitteena on Arctic Blue Resort Kontiolahden ekologisten ja vastuullisten investointien käynnistäminen Kontioniemeen. Ensimmäiset korttelialueet ovat luovutuskunnossa ja rakentamisen on tarkoitus käynnistyä vuonna 2020.

Kontiolahden kunnanhallitus perusti taloustyöryhmän 11.2.2019 ja taloustyöryhmään nimettiin kunnanvaltuuston ja kunnanhallituksen puheenjohtajistot, kunnanjohtaja, sivistysjohtaja, tekninen johtaja sekä talousjohtaja. Taloustyöryhmän tehtävänä oli laatia pidemmän aikavälin suunnitelma-terveen talouden pohjaksi. Taloustyöryhmä kokoontui vuoden 2019 aikana viisi kertaa ja luovutti loppuraporttinsa kunnanhallitukselle 4.11.2019. Taloustyöryhmässä käsitellyillä toimenpiteillä haetaan kestävää menojen hallintaa. Kunnanhallitus hyväksyi taloustyöryhmän raportin ja asetti talouden tasapainottamistavoitteet (luku 4).

Alkuperäinen talousarvio vuodelle 2019 oli lähtökohtaisesti 1,2 milj. € arvioitu alijäämäiseksi. Vuoden aikana tehtiin muutoksia määrärahoihin ja tuloarvioihin, jolloin muutosten jälkeen alijäämä oli 2,0 milj. €. Vuoden 2019 tilinpäätös toteutui paremmin kuin odotettiin. Tilikauden tulos oli 39.951 euroa ja tilikauden ylijäämä 0,2 milj. € poistoerojen jälkeen.

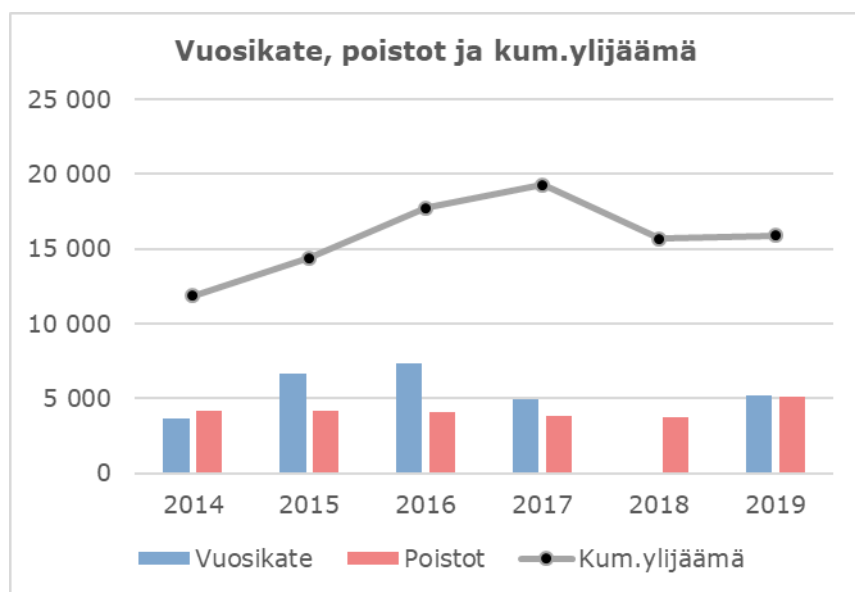
Sosiaali- ja terveyspalvelujen maksuosuuden alkuperäinen arvio oli 35,1 milj. €. Vuoden 2019 talousarviota

hyväksyttäessä Siun soten lopulliset kuntakohtaiset maksuosuudet eivät olleet käytettävissä raportointijärjestelmän keskeneräisyyden vuoksi. Omistajaohjauksen jälkeen laskentaperiaatteita tarkennettiin, jotta maksuosuudet perustuvat nettokustannuksiin ja maksuosuuksissa huomioidaan kalliin hoidon tasausjärjestelmä yhtymävaltuuston päätöksen mukaisesti. Tarkennusten vuoksi maksuosuuteen haettiin ensimmäisen osavuosiraportissa lisämäärärahaa 0,8 milj. €. Toisessa osavuosiraportissa tehtiin myös määrärahatarkistuksia, joilla oli toimintakatteeseen positiivinen vaikutus. Toimintakate toteutui talousarvioon nähden 1,5 milj. € parempana. Lähes kaikki toimintakulujen erät alittivat talousarvion, henkilöstökulut ja palvelujen ostot suurimpina. Toimintakatteen kehitys edelliseen vuoteen nähden oli -0,3 %.

Vuonna 2019 verotulojen arvioitiin kasvavan merkittävästi vuoteen 2018 verrattuna. Verotulot eivät kehittyneet odotetusti ja verokertymän ennakointi oli vaikeaa. Kaikkien kuntien verotulokertymään vaikutti osaltaan tulorekisterin käyttöönottoon liittyvät haasteet sekä ennakonpidätysmenettelyn muutokset. Henkilöasiakkaiden tuloverotuksessa siirryttiin vuositulorajaan perustuvaan ennakonpidätystapaan ja Verohallinnon mukaan tämän vuoksi henkilöasiakkailta kertyi pidätettyjä ennakonpidätyksiä ennustettua vähemmän. Näin ollen myös tilitetyt määrät kunnille jäivät ennusteita pienemmäksi. Samanaikaisesti siirryttiin verotuksen joustavaan valmistumiseen, joka muutti verotilitysten jaksottumista ja vaikeutti edelleen vertailua aiempiin vuosiin. Toisessa osavuosiraportissa kunnallisveroarviota pienennettiin 1,2 milj. €, jolloin arvioksi jäi 47,3 milj. €. Lopullinen kunnallisveron toteuma oli 47,9 milj. €. Joulukuun oikaisutilitys vuoden 2019 ennakkojen osalta kasvatti kunnallisverokertymää 0,6 milj. €. Yhteisöverotuottojen arviota nostettiin toisessa osavuosiraportissa 0,5 milj. € kahteen miljoonaan euroon. Yhteisöverotuottojen toteuma oli 1,9 milj. €, eli hieman alle muutetun talousarvion. Kiinteistöverotuottojen toteuma oli 2,9 milj. € ja ne toteutuivat 0,1 milj. € parempana talousarvioon nähden. Kokonaisuudessaan verotulot olivat 52,7 milj. €, edelliseen vuoden tilinpäätökseen nähden kasvua oli 3,4 milj. € eli 6,9 %. Kunnallisveron kasvu oli + 6,3 %, yhteisöveron + 33,1 % ja kiinteistöveron + 3,3 %. Koko maassa kunnallisveron kasvu oli + 2,6 %, yhteisöveron + 2,8 % ja kiinteistöveron + 3,1 %. Kontiolahdella verotulojen kehitys oli parempaa kuin koko maassa keskimäärin.

Valtionosuudet kasvoivat lähes 1,4 milj. €. Valtio kohdensi vuoden 2019 lisätalousarviossaan kunnille peruspalvelujen valtionosuuteen lisää 43,22 euroa asukasta kohden ja Kontiolahden osalta sen vaikutus oli reilu 0,6 milj. €. Kyseessä oli kertaluonteinen valtionosuuden lisäys, josta tehtiin talousarviomuutos joulukuun valtuustossa.

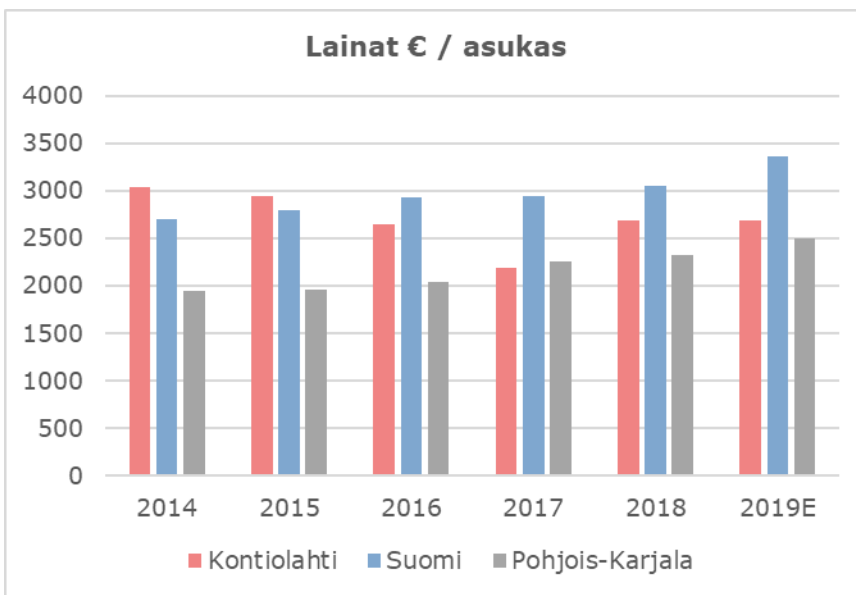
Kokonaisuutena parempaan tilikauden tulokseen toimintamenojen hallinta, verotulojen positiivinen kehitys ja valtionosuuksien kasvu. Toimintamenoihin vaikutti henkilöstökulujen maltillinen kasvu, sosiaali- ja terveyspalvelujen maksuosuuden pysyminen samalla tasolla edelliseen vuoteen nähden ja kiinteistöjen korjauksiin käytettiin määrärahoja edellistä vuotta vähemmän.

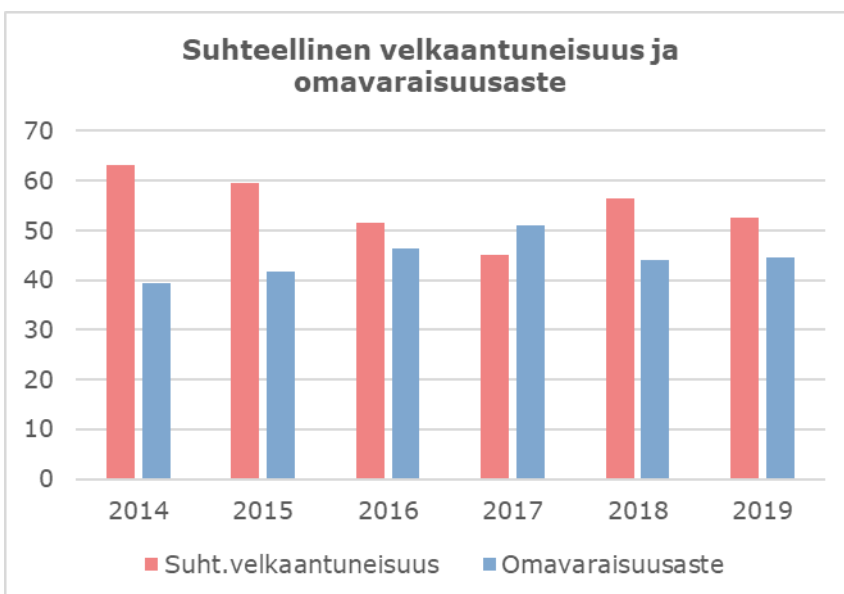
Vuonna 2019 nettoinvestointien määrä oli 4,8 milj € ja laskivat edelliseen vuoteen nähden noin 2 milj €.

Merkittävimmät investoinnit olivat maanhankinta, kunnallistekniikan, vesihuollon ja lähiliikuntapaikkojen rakentaminen sekä Onttolan koulun ensikertainen kalustaminen ja muiden koulujen osalta oppimisympäristöjen päivittäminen. Onttolan koulu on leasingrahoituksella ja valmistui keväällä 2019.

Vuosikate oli 5,174 milj. € ja poistot 5,134 milj. €. Poistoihin sisältyy lisäpoistoja noin 1,0 milj. €, jotka muodostuvat vanhasta Onttolan koulusta ja kirkonkylän koulusta. Normaali-poistojen määrä oli 4,1 milj. €. Onttolan koulu purettiin uuden valmistuttua ja vanhan koulun tasearvo kirjattiin pois kirjanpidosta. Kirkonkylän koulu on ollut käyttämättömänä syksystä 2018 lähtien ja koululle ei ole osoitettavissa käyttötarkoitustaan vastaavaa toimintaa. Pitkäaikaista lainaa nostettiin 10 milj. € ja lyhytaikaista 4 milj. €. Lainojen lyhennyksiin käytettiin 6,7 milj. € ja lainakanta oli 2 687 €/asukas. Edellisenä vuonna vahvistetussa tilinpäätöksessä se oli 2 490 €/asukas. Vuoden 2019 tilinpäätöksessä muutettiin konsernitilin esittämistapaa ja vertailutiedot vuodelta korjattiin vastaavasti, jolloin lainakanta asukasta oli täysin sama kuin vuonna 2019. Tämä johtuu siitä, että konsernitilisopimukseen liitettyjen tytäryhteisöjen konsernitilille talletetut rahavarat esitetään kunnan taseessa lainana muilta luotonantajilta. Esitystavan muutos vaikuttaa myös suhteellisen velkaantuneisuuden ja omavaraisuusasteen tunnuslukuihin.

Koko maan ja Pohjois-Karjalan tiedot perustuvat tilinpäätösten ennakkotietoihin

Muut ei-taloudelliset asiat

Johtavat luottamushenkilöt ja viranhaltijat ovat tehneet sidonnaisuusilmoitukset ja niihin tulleet muutokset päivitetään säännöllisesti. Luottamushenkilöiden koulutuksessa on korostettu päätöksenteon oikeellisuuteen vaikuttavia seikkoja. Esteellisyytilanteet tunnistetaan hyvin. Kunnanvaltuusto on hyväksynyt konsernitasolla konserniohjeen sekä hyvää hallinto- ja johtamistapaa koskevat ohjeet. Hankinnoissa noudatetaan lakia julkisista hankinnoista. Toiminnassa ei ole tunnistettu korruptioon tai lahjontaan liittyviä riskejä.

Edustamista sekä vieraanvaraisuutta koskevien ohjeiden laadinta siirtyi vuodelle 2020.

Arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä ja merkittävimmistä riskeistä

Kontiolahden kunnan talousarvio vuodelle 2020 on päätetty 0,1 milj. € ylijäämäiseksi ja muutkin taloussuunnittelukauden vuodet ovat vain hieman ylijäämäisiä. Vuoden 2020 aikana käynnistyy kunnan historian suurimmat investoinnit ja kolmen vuoden investoinnit ovat lähes 45 milj. €. Vuosikate ei riitä mittavien investointien rahoittamiseen, joten investointeja on rahoitettava lainalla. Kunnan toimintamenoissa saavutettiin vuoden 2019 aikana parempi tulos suhteessa aiempiin vuosiin ja tulevaisuudessa toimintamenojen hallinta on keskeisessä merkityksessä talouden tasapainossa. Verorahoituksen kehityksessä koettiin kahden heikon vuoden jälkeen positiivinen muutos, joka johtui pääosin verotuloista.

Vuoden 2020 näkymiä heikentää maailmantalouden tilanne, joka on muuttunut äkillisesti koronavirusepidemian vuoksi. Koronaviruksen aiheuttama epävarmuus ja laajemmat vaikutukset ovat vielä vaikeasti arvioitavissa. Joka tapauksessa vaikutuksia tulee olemaan myös kunnan talouteen. On odotettavissa niin tulojen vähennystä kuin menojen lisäämistä. Tulojen vähennyksiä tulee olemaan verotuloissa sekä maksutuotoissa. Yleisen taloudellisen tilanteen heikentyminen vaikuttaa yhteisöveron tuottoihin sekä kunnallisverokertymään. Maksutuottojen osalta esimerkiksi varhaiskasvatusmaksuja ei saada täysimääräisesti epidemian ajalta. Menojen lisääksen paine kohdentuu erityisesti sosiaali- ja terveyspalveluihin, toimeentulotukimenoihin, ICT-menoihin ja työllisyyden hoitoon. Lisäksi mahdolliset kokonaan uudet toiminnot ja sairauspoissaolojen kasvu aiheuttavat menoja. Koronavirusepidemialla on ollut jo vaikutuksia rahoitusmarkkinoihin ja voi olla odotettavissa korkokulujen kasvua. Korkokulujen kasvuun on varauduttu talousarviossa ja korkoriskiä on pyritty varautumaan koronvaihtosopimuksilla sekä jakamalla korkoriskiä pitkä- ja lyhytaikaisiin korkoihin.

Pelastustoimen varallaoloa koskevia korvausvaateita on käsittelyssä työuomioistumisessa ja kanteet koskevat Pohjois-Karjalan pelastuslaitoksen toimintaa. Kanteet koskevat aikaa, jolloin Pohjois-Karjalan pelastuslaitoksen toiminta oli Joensuun kaupungin alaista toimintaa. Tilinpäätöstä laadittaessa korvausvastuun toteutuminen ei ole varmaa, joten pakollista varausta ei ole tehty. Jos kanteet hyväksytään, niin se tulee vaikuttamaan vuoden 2020 tilikauden tulokseen heikentävästi.

Jatkossa toimintamenojen hallintaa on jatkettava, etsittävä keinoja tulorahoituksen parantamiseksi ja pyrittävä siihen, että vuosikate paranee, jotta taloussuunnittelukauden jälkeinen poistotaso pystytään kattamaan vuosikatteella.

Kunnan ja kuntakonsernin toiminnan kehittymiseen vaikuttaa merkittävästi yleisen taloustilanteen kehitys. Kansantalouden kasvu taittui jo aiemmin ja on edelleen heikentymässä. Konsernin osalta investoinnit kohdentuvat erityisesti kuntaan. Siun soten onnistuminen menojen hallinnassa vaikuttaa koko konsernin tulevaan kehitykseen. Tytäryhtiöiden taloudellinen asema on vakaa, vaikka investointeja on toteutettu. Kunnan kannalta työllisyyden parantuminen ja yritysten toimintaedellytysten tukeminen sekä yritysten investointias-teen kasvu ovat tärkeitä talouskasvun edellytyksiä.

1.5 Selonteko sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä

Sisäinen valvonta

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tavoitteena on varmistaa, että asetetut tavoitteet saavutetaan ja toiminta on taloudellista sekä tuloksellista. Valvonnan tarkoituksena on edistää organisaation tehokasta johtamista, riskienhallintaa, toiminnan kehittämistä ja tuloksellisuuden arviointia. Lisäksi sisäisen valvonnan tarkoituksena on varmistaa, että päätösten perusteena oleva tieto on riittävää ja luotettavaa ja että lain säännöksiä, viranomaisohjeita ja toimielinten päätöksiä noudatetaan ja että omaisuus ja voimavarat turvataan. Sisäinen valvonta toteutuu mm. selkeinä tehtävien, toimivallan ja vastuiden jakona, valvonta- ja raportointivelvoitteina, tietojen ja tietojärjestelmien suojaamisena, omaisuuden turvaamisena, sopimusten hallintana, osaamisena ja väärinkäytösten ehkäisynä.

Kontiolahden kunnan sisäisen valvonnan ohje tuli voimaan kesäkuussa 2017. Vuodesta 2007 alkaen on kunnanhallitus vuosittain hyväksynyt osastojen sisäisen valvonnan suunnitelmat ja toteumat. Raportointi on todettu toimivaksi ja sillä on pyritty varmistamaan sisäisen valvonnan riittävyys. Sisäisen valvonnan toimenpiteillä on varmistettu sisäisiä menettely- ja toimintatapoja. Vuoden 2019 sisäisen valvonnan yhteydessä suoritetuissa tarkastuksissa ei havaittu olennaisia puutteita ja mahdollisiin puutteisiin on reagoitu välittömästi.

Hallinto- ja johtamistapa

Kunnan toiminta perustuu kuntalakiin sekä kunnan hallintosäännön määräyksiin. Hallintosäännön lisäksi on laadittu erilaisia ohjeistuksia muun muassa asianhallinnan, talous- ja henkilöstöhallinnon sekä tietoturva- ja tietosuojan osalta. Vuonna 2019 hallintosäännön osalta tehtiin isompi rakenteellinen uudistus, jonka tavoitteena oli selkeyttää hallintosäännön rakennetta ja viranhaltijoiden sekä toimielinten toimivaltoja.

Riskienhallinta

Kontiolahden kunnassa riskienhallinnan järjestäminen on hallintosäännön mukaan kunnanhallituksen vastuulla. Riskienarviointi on perinteisesti ollut osa sisäisen valvonnan suunnitelmaa seuraavalle vuodelle. Sisäisen valvonnan toimenpiteitä on asetettu osittain riskien näkökulmasta. Hallintosäännön mukaan kunnanhallitus vastaa kokonaisvaltaisen sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä. Kunnan riskit voidaan jakaa strategisiin, toiminnallisiin, taloudellisiin sekä vahinkoriskeihin.

Strategisia riskejä ovat erityisesti väestö- ja työllisyyskehitys. Luonnollinen väestönkasvu on edelleen positiivista, mutta syntyvyys on laskenut ja kuolleisuus kasvanut. Väestörakenne on muuttumassa ja yli 65 -vuotiaiden osuus kasvaa merkittävästi vuosittain. Ikärakenne tulee asettamaan tulevaisuudessa kasvupaineita sosiaali- ja terveyspalvelujen menoilille, mutta samanaikaisesti on investoitava uusiin kouluihin ja päiväkoteihin. Nettomuutto on viime vuosina kääntynyt negatiiviseksi ja yhdessä syntyvyyden pienenemisen ja ikääntymisen kanssa aiheuttaa muutoksia palvelujen järjestämiseen erityisesti varhaiskasvatuksessa ja koulutuksessa. Työllisyys on parantunut erityisesti viime vuoden aikana, mutta on jo olemassa viitteitä työllisyyden heikentymisestä. Työllisyydellä sekä työikäisten määrällä on vaikutus verotulojen kehitykseen ja tulopohjan vahvistamiseen.

Toiminnallisia riskejä koko kunnan tasolla ovat osaavan henkilöstön saatavuus tietyissä ammattiryhmissä sekä erilaiset lainsäädännön muutokset, jotka vaikuttavat palvelujen järjestämiseen ja kustannuksiin. Kiinteistöjen kunto on vaikuttanut jo, ja tulee myös lähivuosina vaikuttamaan investointitarpeisiin.

Toiminnoista vastaavan henkilöstön kapea resursointi voi aiheuttaa henkilöstöriskin, jossa toiminnan toteutus vaarantuu äkillisten ja/tai pitkäaikaisten henkilöstön poissaolojen vuoksi. Riskiä voidaan hallita tai se voidaan poistaa arvioimalla mahdollisuutta riittävän sijaisketjun järjestämiseen, osaamisen riittävän laaja-alaiseen hyödyntämiseen tai palvelujen ostoon esim.

ulkopuoliselta toimijalta.

Taloudellisia riskejä ovat tulo-rahoituksen riittävyys, menojen kasvu sekä investointitarpeet. Viime vuosien verotulojen heilahtelu ja valtionosuusleikkaukset ovat aiheuttaneet epävarmuutta tulo-rahoitus-pohjassa. Tulo-rahoitus ei ole riittänyt sekä menoihin että investointeihin. Menot ovat kasvaneet pääosin valtakunnallisista ratkaisuista johtuen (esim. palkkojen sopimuskorotukset, kiky). Investointitarpeet ovat suurimmat kunnan historian aikana. Investointeihin on käytettävä lainarahoitusta, jolloin on olemassa rahoitusriski. Korkoriskeihin on pyritty varautumaan koronvaihtosopimuksilla sekä jakamalla korkoriskiä pitkiin ja lyhytaikaisiin korkoihin.

Vahinkoriskeihin on varauduttu kattavilla vakuutuksilla. Vuoden 2019 aikana toteutettiin vakuutusten kilpailutus, jolloin omaisuuden ja toiminnan vastuiden osalta tehtiin laajempi riskitarkastelu ja varmistettiin, että vahinkoriskeihin on varauduttu kattavasti. Laajempi riskienhallinnan arviointi käynnistettiin syksyllä, mutta toteutus siirtyi vuodelle 2020.

Sisäisen valvonnan toimenpiteet

Toiminta ja talous

Toiminnan ja talouden seurannassa on käytössä säännöllinen raportointi, jotta mahdollisiin poikkeamiin voidaan reagoida viipymättä. Kunnanvaltuusto hyväksyy taloussuunnitelman kolmelle vuodelle, joista ensimmäinen on talousarviovuosi. Kunnan toiminnan ja talouden kehittymisestä laaditaan kolmannesvuosiraportit, joista kaksi ensimmäistä ovat osavuosisiraportit ja viimeinen tilinpäätösraportti. Toimielimet ovat raportoineet kunnanvaltuustolle talouden ja toiminnan toteutumisesta kolmannesvuosittain. Lautakunnat seuraavat talouden toteutumista kuukausittain. Vuoden 2019 aikana taloustyöryhmässä käsiteltiin säännöllisesti taloustilannetta sekä kuluvan vuoden että tulevien vuosien osalta.

Talous- ja henkilöstöhallinto

Talous- ja henkilöstöhallinnossa keskeistä on erilaisten vaarallisten työyhdistelmien ehkäisy ja että ostotoimintoja suorittavat niihin oikeutetut henkilöt. Toimielimet tekevät vuosittain päätökset laskujen hyväksyjistä. Laskujen asiataarkastajat ja hyväksyjät tulee olla eri henkilöitä ja omia kululaskuja ei saa hyväksyä. Kunnanhallitus hyväksyy vuosittain käteiskassojen alitilittäjät ja määrittelee samalla tilitysrajan, pohjakassan suuruuden ja tilitysjakson. Kassat on tarkastettava puolivuositain tai kerran vuodessa. Tilinkäyttövaltuudet päivitetään tarvittaessa. Taloushallinnossa yksi henkilö ei voi suorittaa koko laskun ketjua laskun saapumisesta maksatukseen. Palkkakirjanpidon oikeellisuuden tarkastamisesta vastaa osastopäällikkö ja esimiehet, palkanmaksu tarkistetaan ja raportoidaan säännöllisesti.

Tietohallinto

Tietojärjestelmillä on pääkäyttäjät ja tarvittaessa varapääkäyttäjät. Käyttöoikeudet ohjelmiin anoo esimies. Kunnan ICT palvelut ostetaan Meidän IT ja talous Oy:ltä, joka huolehtii palvelimien yms varmistuksista. Ohjelmien käyttöoikeudet tulee tarkistaa systemaattisesti.

Tieto ja tiedonvälitys

Kunnan toiminnassa noudatetaan hyvää tiedonhallintatapaa ja avointa viestintää. Asioista tiedotetaan viipymättä ja avoimesti. Talouden ja toiminnan toteutumisesta raportoidaan säännöllisesti.

Keskeiset johtopäätökset ja sisäisen valvonnan kehittäminen taloussuunnittelukaudella

Taloussuunnittelukaudella painottuu koko konsernin riskienarvioinnin sekä sisäisen valvonnan kehittäminen. Riskienarviointia ja sisäistä valvontaa on toteutettu, mutta kunnan osastojen välillä sekä koko konsernissa on tarpeen kehittää yhtenäisempi toimintatapa. Riskienarvioinnin avulla pystytään varautumaan erilaisiin riskeihin ja tekemään ennakoivaa työtä, jotta riskit eivät toteutuisi. Riskienarviointi tulee tehdä pitkälle tulevaisuuteen. Kunnan valmiussuunnitelma tullaan myös päivittämään vuoden 2020 aikana.

1.6 Kunnan henkilöstö

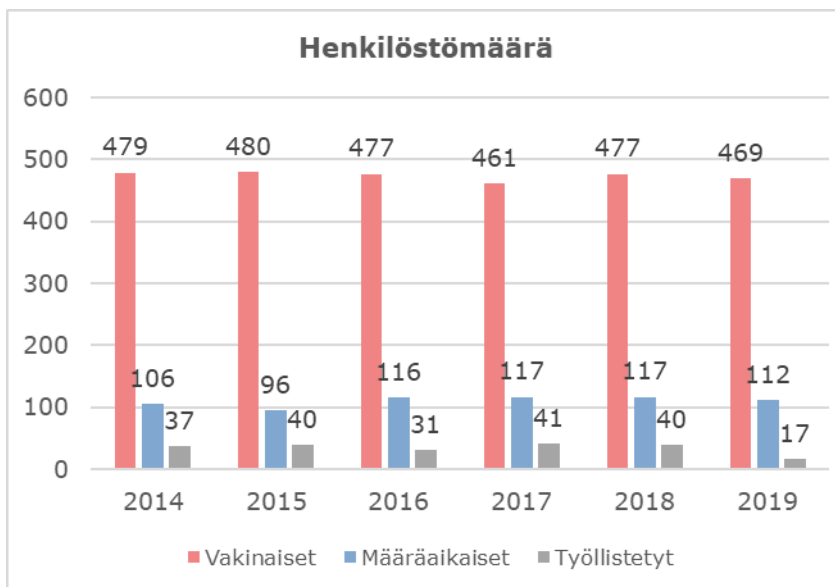
Kunta työllisti vuoden 2019 lopussa (31.12.) 598 työntekijää ja vuositasolla keskimäärin 641 työntekijää kuukausittain (2018: 634). Vakituudessa palvelussuhteessa työskenteli vuoden lopussa 469 työntekijää. Vakinaisia oli keskimäärin 74 % henkilöstöstä eli 476 työntekijää kuukausitasolla. Tämä vastaa edellisvuoden tasoa. Vuonna 2019 määräaika Naisten osuus henkilöstöstä on 77 % ja miesten 23 %. Henkilöstön keski-ikä oli 46,7, joista vakituisten 48,2 ja määräaikaisten 40,5. Naisten ja sijaisten määrä on ollut keskimäärin 165 eli alhaisempi edellisen vuoden keskiarvoon nähden (179).

Hallinto-osastolla työskenteli vuoden lopussa 20 työntekijää, sivistysosastolla 439 ja teknisellä osastolla 139 työntekijää. Henkilöstömäärän ja henkilötyövuosien alenema hallinto-osastolla johtui työllistettyjen määrän laskusta, täyttämättä olleista viroista sekä palkanlaskentapalvelujen siirtämisestä ulkopuoliselle palveluntuottajalle. Sivistysosastolla henkilöstömäärän lasku johtui täyttämättä olevista vakituisista palvelussuhteista, sekä määräaikaisten ja työllistettyjen määrän laskusta. Koko sivistysosaston henkilötyövuodet toteutuivat kuitenkin edellisvuoden tasolla. Teknisellä osastolla henkilöstömäärä ja henkilötyövuodet toteutuivat edellisvuoden mukaisesti. Koko vakituisen henkilöstön henkilötyövuosien toteuma oli 420,3 (417,7) ja määräaikaisten ja sijaisten 113,0 (116,4).

Palkkojen ja palkkioiden kokonaissumma tilikaudella 2019 oli noin 20,04 miljoonaa euroa. Palkoissa ja palkkioissa oli 2,8 prosenttia kasvua edellisvuoteen verrattuna. Henkilöstökulujen kasvu johtuu virkaehtosopimusten mukaisesta palkankorotuksesta 1 % yleiskorotuksena sekä 1,2 % sopimusaloittain jaettuna paikallisenä eränä. Lomapalkkavelka kasvoi edelliseen vuoteen nähden noin 0,25 milj. €, johtuen lomarahaleikkauksen päättymisestä.

Vuonna 2019 sairauspoissaolojen määrä nousi 577 päivällä ollen 7 716 (7 139). Sairauspoissaolojen määrä per henkilö oli 12,9 päivää (11,3). Sairauspoissaolojen palkkakustannukset olivat 581 690 euroa (491 413). Palkallisten sairauslomien osuus oli 92 prosenttia (93). Sairauspäivien määrä henkilötyövuotta kohti oli 13,7 (12,5). Vuonna 2018 kunta-alan keskiarvo oli 17,0 päivää (Työterveyslaitos, Kunta10-tutkimus). Kunta-alalle tyypillisesti poissaolojen määrä vaihtelee suuresti eri ammattiryhmissä.

Kunnassa laaditaan erillinen henkilöstöraportti, jossa tarkastellaan tarkemmin henkilöstöön liittyviä tunnuslukuja.

Henkilöstön kehittämisen painopistealueet 2019

Osana taloustyöryhmän työskentelyä laadittiin ennuste henkilöstön tulevasta eläkepoistumasta ja koottiin henkilöstöä koskevat toimenpiteet, joilla voidaan vaikuttaa talouden tasapainoon ja toimintamenojen hallintaan. Tuleva runsas eläköityminen edellyttää rekrytointiin panostamista ja poistuvan osaamisen säilymisen turvaamista. Organisaatorakenteen tarkastelun tulee olla jatkuvaa. Henkilöstö- ja johtamisorganisaation kehittäminen ja jatkuva arviointi luo pidemmällä aikavälillä edellytyksiä palvelujen laadun ja tehokkuuden toteutumiselle.

Strategian mukaisen kasvun ja asiakaslähtöisyyden edistämiseksi tuettiin henkilöstön, esimiesten ja työyhteisöjen edellytyksiä toteuttaa rohkeaa kokeilevaa toimintakulttuuria ja palveluasennetta. Valtuustolle vuoden aikana raportoitu strategian mukainen toiminta on näkynyt palveluasenteen ja toiminnan avoimuuden lisääntymisenä, sähköisten toimintatapojen kehittämisenä ja digitaalisten työvälineiden hyödyntämisenä, sekä aktiivisena sisäisenä ja ulkoisena viestintänä.

Tavoitteet ja toimenpiteet	Tavoitetila	Seuranta / toteuma
Vahvistamme kokeilu- ja ideakulttuuria johtamisen, palkittamisen ja osallistamisen avulla	"365 – arjen tekoa" -ohjelman toteuttaminen	Ohjelma toteutettu, kokeilutoiminnasta palkittu ryhmäpalkkioilla ja huomionosoituksilla
Kokeilemme uusia sähköisiä palautekanavia jatkuvan asiakaspalauteen keräämiseksi ja loistavimman palveluasenteen kehittämiseksi	Sähköisten palautekanavien pilotointi	Sähköinen asiakaspalautekyselykokeilu toteutettu hallinnossa/teknisessä toimessa
Huolehdimme henkilöstön tasa-arpuudesta digi- ja viestintätaitojen kehittymisestä eri oppimisen tapoja hyödyntämällä	Digitutoroinnin ja sisäisten koulutusten pilotointi	Kokeiltu sivistystoimen digitutoroinnin hyödyntämistä sisäisessä koulutuksessa, pilvipalvelut käyttöön otettu

1.7 Väestön hyvinvointi ja terveys

Kunnanvaltuusto on 12.12.2016 hyväksynyt laajan hyvinvointikertomuksen valtuustokaudelle 2017 - 2020. Hyvinvointikertomus on eri hallinnonalojen asiantuntijoiden kanssa yhteistyössä koottu tiivis asiakirja, joka toimii ennen kaikkea johtamisen työvälineenä, poliittisen päätöksenteon tukena sekä strategiatyön ja toiminnan suunnittelun ja toimeenpanon perustana. Hyvinvointikertomuksen tehtävänä on täsmentää kuntastrategian ja toiminnan ja talouden suunnitelman hyvinvoinnin edistämistä koskevia näkökulmia.

Terveydenhuoltolain 12 §:n mukaan kunnan on seurattava asukkaistensa terveyttä ja hyvinvointia sekä niihin vaikuttavia tekijöitä väestöryhmittäin sekä kunnan palveluissa toteutettuja toimenpiteitä, joilla vastataan kuntalaisten hyvinvointitarpeisiin. Kunta-laisten terveydestä ja hyvinvoinnista sekä toteutetuista toimenpiteistä on raportoitava valtuustolle vuosittain, minkä lisäksi valtuustolle on kerran valtuustokaudessa valmisteltava laajempi hyvinvointikertomus.

Kontiolahden kunnan hyvinvointisuunnitelmassa valtuustokaudelle 2017 - 2020 on valittu alla olevat neljä painopistealuetta. Näiden lisäksi vuodelle 2019 on keskeisimmäksi tavoitteeksi hyvinvoinnin edistämässä asetettu eriarvoistumisen ehkäisy yh-teistyössä kunnan, (maakunnan), Siun soten ja kolmannen sektorin kanssa. Tätä tavoitetta tukevat toimenpiteet ovat sisällytetty lautakuntien tavoitteisiin. Vuoden 2019 tavoitteet ja toteumat ovat sisällytetty painopisteiden yhteyteen sekä lisäkohtana painopisteiden jälkeen.

- 1. Lapset, varhaisnuoret ja lapsiperheet; Erityinen- ja varhainen tuki**
- 2. Nuoret ja nuoret aikuiset; Ennaltaehkäisevä työ**

Tavoitteet vuodelle 2019:

Lasten ja nuorten hyvinvoinnin lisääminen moniammatillisella yhteistyöllä Siun soten toimijoiden kanssa.

Toteuma:

Kuntoutus-/terapiatoimintaa oli kouluissa entistä enemmän (mm. Lehmossa). Kyseisten toimintojen kehittämisessä huomioitiin aikaisempaa enemmän asiakasnäkökulmaa. Huolet hallintaan, lapset puheeksi -menetelmät otettiin käyttöön palveluissamme vuonna 2019 ja näitä palveluita jatketaan vuoden 2020 aikana. Terveellisten ja turvallisten oppimisympäristöjen edistämiseksi tehtiin työtä (syksyn keskustelut, koottu yhteinen asiakirja pohjaksi, mukana mm. Verso, Prokoulu, positiivinen pedagogiikka, Kiva-toimintamalli, VakaPro, yms.). Perhekeskustoimintaan kuuluvia kohtaamispaikkoja organisoitiin kirkonkylälle ja Lehmoon varhaiskasvatukseen ja Siun soten yhteistyönä. Myös Etsivä nuorisotyö teki yhteistyötä Siun Soten toimijoiden kanssa tuen tarpeessa olevien nuorten osalta. Kunnassa kokoontui myös moniammatillinen yhteistyöryhmä, jossa käsiteltiin nuorten palveluja.

3. Työikäiset; Työpaikkojen ja työttömien työnhakijoiden kohtaaminen

Tavoitteet vuodelle 2019:

Yhdistysten työllistämiskynnyksen madaltaminen

Toteuma:

Kontiolahden kunta on jo useamman vuoden ajan tukenut taloudellisesti yhdistysten toteuttamaa työnhakijoiden työllistämistä ja ottamista kuntouttavaan työtoimintaan tai työkokeiluun. Vuonna 2019 kunta tuki yli 10 eri yhdistyksen työllistämistoimintaa toimintatuen tai kuntalisän avulla. Taloudellisella tuella madalletaan kynnystä tarjota mahdollisuuksia työnhakijoille yhdistystoiminnan piirissä ja tulla osallisiksi toimintaa.

Vuonna 2019 kunta on ollut mukana Pohjois-Karjalan sosiaaliturvayhdistyksen hallinnoimassa Tarmo-työllisyshankkeessa, jota kautta yhdistyksillä on ollut mahdollista saada tukea ja koulutusta työllistämiseen liittyvissä asioissa. Hankkeen yhdistysneuvojat ovat toteuttaneet yhdistyskäyntejä ja auttaneet muun muassa työllistämiseen liittyvissä käytännön asioissa.

Kunta on tehnyt useamman vuoden ajan yhteistyö Pohjois-Karjalan Liikunnan (Pokali) työllisyshankkeiden kanssa, joiden perusajatuksena on ollut tarjota paikallisille urheiluseuroille mahdollisuus palkata työttömiä palkkatukityöhön. Vuonna 2019 kunta osallistui hankkeeseen mahdollistaen matalan kynnyksen palvelujen saatavuutta urheiluseurojen työllistämiseen.

Kunta tekee aktiivisesti yhteistyötä Kontiolahden työttömät ry:n kanssa. Vuonna 2019 kunta oli mukana yhdistyksen hallinnoimassa hankkeessa. Hankkeen tavoitteena oli ylläpitää ja edistää työttömien hyvinvointia ja toimintakykyä organisoidun ja tavoitteellisen, työttömien tarpeista lähtöisin olevan vapaaehtois- ja verstaistukitoiminnan avulla ja näin osaltaan parantaa myös työllistymisvalmiuksia.

Kontiolahden työllisyyspalvelut viestii aktiivisesti sekä omista että yhteistyöverkoston palveluista sekä ulkopuolisten toteuttamien työllistämishankkeiden tarjoamista palveluista. Vuonna 2019 työllisyyspalvelut muun muassa jalkautui Työttömien yhdistyksen arkitoimintaan tarjoamalla matalan kynnyksen neuvontaa työnhakijoille yhdistyksen tiloissa. Yhdistysten tarjoamia ja tiedossa olevia työllistymismahdollisuuksia tarjotaan työnhakijoille osana työllisyyspalvelujen tekemää jatkuvaa työttömien asiakkaiden asiakaskontaktointi- ja ohjaustyötä.

4. Ikäihmiset; Kotona asumisen tukeminen.

Tavoitteet vuodelle 2019:

Yhteistyö Siun sotien kanssa kotiin tuotettavien palvelujen kehittämisessä

Toteuma:

Kulttuuripalveluissa tehtiin yhteistyötä Siun Sotien ja Joensuun kaupungin kanssa kulttuuripalvelujen viemiseksi ikäihmisten saavutettaville kotihoidon tukemana. Siun sotien kotihoidon kanssa tehtiin yhteistyötä, jolla on pyritty mahdollistamaan pitkäaikainen kotona asuminen. Kontiolahden kunta kiinnitti huomiota teiden kunnossapitoon liikkumisen mahdollistamiseksi ja kaatumisten ehkäisemiseksi sekä ikäihmisille järjestettiin erilaisia tapahtumia.

Edellä mainittujen lisäksi vuoden 2019 tavoitteita olivat:

Tavoite:

Vapaan sivistystyön ja kolmannen sektorin resurssien hyödyntäminen kuntalaisten osallisuuden lisäämisessä

Toteuma:

Perusopetuksen ja liikuntaseurojen yhteistyönä järjestettiin lapsille suunnattua kerhotoimintaa. Kerhotoimintaa järjestettiin siten, että myös hankalien kulkuyhteyksien päässä olevat lapset pystyivät osallistumaan maksutta kerhotoimintaan omalla kylällään. Seuraavassa on lista kerhotoiminnoista:

- Leba + Factor salibandykerhot laajan kunnan kylillä sekä taajama-alueilla
- Isku – kyläkouluille suunnatut lentopallokerhot
- KontU – matalan kynnyksen kerhotoiminta
- Leba – erityisryhmien liikuntakerho Lehmassa.
- KontU – esi- ja perusopetuksen yhteistyössä järjestettiin hiihtoviikko osana koulujen toimintaa.

Seutuopiston kurssitoimintaa tarjottiin ja järjestettiin kuntalaisille kaikilla kylillä koko kunnan alueella. Etäyhteyksien hyödyntämistä mietittiin seutuopiston kanssa, mutta vielä se ei edennyt toteutukseen asti. Seutuopiston taajama-alueiden ryhmien minimikoon kokeilutoimintana otettiin käyttöön kuntalaisten esityksen johdosta. Minimi-ryhmäkoko on kokeilumuotoisena nyt kuluva lukuvuoden 2019-2020 aikana ko. alueilla kuusi opiskelijaa. Perinnekurssien mm. kudontakurssien järjestämisessä huomioitiin tilaasteiden ollessa akuutteja, omatoiminen harrastaminen tiloissa olemassa olevin välinein, maksutta. Seutuopiston ope-
tustuntimäärä hieman tippui vuonna 2019, osallistuvien opiskelijoiden lukumäärä sitä vastoin hieman kasvoi.

Konservatorio hyödynsi joustavasti heille osoitettua resurssia kuntalaisillemme järjestettävien palveluiden käyttäjien lukumäärämuutosten yhteydessä (mm. musiikkiopiston opiskelupaikkojen lisääminen pienten lasten muskareiden käyttäjämäärien vähenemisen vuoksi vapautuvilla resursseilla). Varhaiskasvatuksen kohtaamispaikkatoiminta mm. "porina-aamuja", järjestettiin lapsiperheille yhteistyössä Honkalampisäätiön Perpe-keskuksen kanssa. Lehmon Punaposkessa järjestettiin myös Mannerheimin Lastensuojeluliiton perhekahviloita yhdessä varhaiskasvatuksen henkilöstön kanssa.

Kulttuuri-, liikunta- ja nuorisoavustukset kohdennettiin kolmannen sektorin toimijoille. Avustuksia käytettiin kuntalaisia osallistavaan toimintaan esim. kulttuuritapahtumiin, ohjattu toimintaan ja nuorisotyöhön. Urheiluseurojen ja kyläyhdistysten kanssa yhteistyösopimuksin yllä pidettiin mm. kylien lähiliikuntaolosuhteita Marraskuussa 2019 perustettiin paikallis-JANE, joka on paikallinen järjestöasiain neuvottelukunta, yhdistysten yhteistyöryhmä, joka toimii vuoropuhelussa kunnan kanssa. Paikallis-JANEjen jäsenet edustavat yhdistyksiä eri toimialoilta. Jäsenet toimivat viestin viejinä neuvottelukunnan ja oman teema-alueensa järjestöjen välillä. KonJANEn pöytäkirjan pitäjänä toimii kunnan hallintopäällikkö.

Tavoite:

Maksuttomien liikunta- ja harrastuspalvelujen kehittäminen

Toteuma:

Kunnassa toteutettiin useita erilaisia ja eri kohderyhmille suunnattuja maksuttomia liikunta- ja harrastepalveluja.

- Onttolassa valmistunut lähiliikuntapaikka otettiin käyttöön.
- Liikkuva koulu -toimintamalli jatkui kaikissa kouluissa erillisen hankkeen päättymisen jälkeen.
- Haettiin ja saatiin erityisavustus vähävaraisten lasten ja nuorten liikunnan harrastamiseen Itä-Suomen Avilta. Avustus ohjattiin urheiluseurojen kautta vähävaraisten lasten ja nuorten harrastusmaksuihin.
- Haettiin avustusta Itä-Suomen aluehallintovirastolta nuorten matalan kynnyksen liikuntaharrastusten lisäämiseksi ja harrastuskalenterin rakentamiseksi.
- Järjestettiin maksuttomia lajitutustumisia (v. 2019 mm. lavis ja asahi).
- Iktivihreiden ryhmätoiminnot olivat maksuttomia.
- Kulttuuripalvelut tuottivat maksuttomia matalan kynnyksen tapahtumia (mm. elokuvanäytökset).

Tavoite:

Saatavilla olevista palveluista tiedottaminen

Toteuma:

Viestinnässä on huomioitu laaja-alaisesti kuntalaisten hyvinvointiin liittyvien ajankohtaisten palveluiden tiedottamisesta. Kuntalaisille on viestitetty eri tiedotusvälineiden kautta mm. vanhusten viikosta, työpaikoista, lapsiperhepalveluista, Siun Soten ja kunnan yhteisistä piloteista yms.

Seutuopisto tiedotti kursseistaan opiston www-sivuilla. Perusopetuksen ja seurojen yhteistyöllä järjestettyä kerhotoimintaa informoitiin Wilman kautta, koulujen pedanet-sivuilla sekä osin omilla www-sivuilla. Harrastusmahdollisuuksista viestitään vapaa-ajan fb- ja ig-tileillä, kunnan nettisivuilla ja tapahtumakalenterissa sekä Kontiolahti-lehdessä. Kunta julkaisee myös vuosittain terveys- ja soveltavan liikunnan kalenteria sekä kulttuurikalenteria. Tapahtumista ja palveluiden tarjonnasta tehtiin julisteita ja jaettiin niitä kauppojen, kirjastojen ja koulujen ilmoitustauluille. Koulujen loma-aikojen toiminnoista viestitiin myös koulujen kautta (wilma).

2 TILIKAUDEN TULOKSEN MUODOSTUMINEN JA TOIMINNAN RAHOITUS

2.1 Tilikauden tuloksen muodostuminen

	2019 1 000 €	2018 1 000 €
Toimintatuotot	11 232	11 689
Toimintakulut	-83 015	-83 691
Toimintakate	-71 783	-72 002
Verotulot	52 704	49 316
Valtionosuudet	24 397	23 015
Rahoitustuotot ja -kulut	-144	-241
Korkotuotot	13	8
Muut rahoitustuotot	329	315
Korkokulut	-480	-560
Muut rahoituskulut	-7	-4
Vuosikate	5 174	88
Poistot ja arvonalentumiset	-5 134	-3 829
Satunnaiset erät	0	36
Tilikauden tulos	40	-3 704
Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+)	173	80
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	213	-3 623

TULOSLASKELMAN TUNNUSLUVUT

Toimintatuotot/Toimintakulut %	13,5	14,0
Vuosikate/Poistot, %	101	2
Vuosikate, €/asukas	349	6
Asukasmäärä	14 821	14 849

Toimintatuotot/Toimintakulut % = $100 \times \text{Toimintatuotot} / (\text{Toimintakulut} - \text{Valmistus omaan käyttöön})$
Tunnusluku osoittaa paljonko toiminnan kuluista saadaan katettua palvelutuotannon myynti- ja maksutuotoilla sekä muilla varsinaisen toiminnan tuotoilla.

Vuosikate/Poistot % = $100 \times \text{Vuosikate} / \text{Poistot ja arvonalentumiset}$
Vuosikate osoittaa tulo-rahoituksen, joka jää käytettäväksi investointeihin, sijoituksiin ja laina lyhennyksiin.

Vuosikate €/asukas

Asukasmääränä käytetään asukaslukua tilikauden lopussa.

2.2 Toiminnan rahoitus

	2019	2018
	1 000 €	1 000 €
Toiminnan rahavirta	4 695	-67
Vuosikate	5 174	88
Satunnaiset erät	0	36
Tulorahoituksen korjaukset	-479	-191
Investointien rahavirta	-4 813	-6 779
Investointimenot	-5 394	-7 474
Rahoitusosuudet investointimenoihin	75	448
Pysyvien vastaavien hyödykk.luovutustulot	506	247
Toiminnan ja investointien rahavirta	-118	-6 846
Rahoituksen rahavirta		
Antolainauksen muutokset	-21	881
Antolainasaamisten lisäys	-21	0
Antolainasaamisten vähennys	0	881
Lainakannan muutokset	-78	7 447
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	10 000	5 000
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-6 713	-6 483
Lyhytaikaisten lainojen muutos	-3 366	8 930
Muut maksuvalmiuden muutokset	-190	1 029
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	-20	173
Vaihto-omaisuuden muutos	89	-64
Saamisten muutos	362	-110
Korottomien velkojen muutos	-622	1 031
Rahoituksen rahavirta	-290	9 357
Rahavarojen muutos	-408	2 512
Rahavarat 31.12.	4 604	5 012
Rahavarat 1.1.	5 012	2 500
Rahavarojen muutos	-408	2 512

RAHOITUSLASKELMAN TUNNUSLUVUT

Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä		
5 vuodelta, €	6 525	4 369
Investointien tulorahoitus, %	97,3	1,3
Laskennallinen lainanhoitokate	1,1	0,1
Kassan riittävyys, pv	18	18
Asukasmäärä	14 821	14 849

Toiminnan ja investointien rahavirta ja sen kertymä 5 vuodelta

Tilinpäätösvouden ja neljän edellisen vuoden kertymän avulla voidaan seurata investointien omarahoituksen toteutumista pidemmällä aikavälillä. Omarahoitusvaatimus täyttyy, jos kertymä viimeksi päättyneenä tilinpäätösvoonna on positiivinen. Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä ei saisi muodostua pysyvästi negatiiviseksi.

Investointien tulorahoitus, % = $100 \times \text{Vuosikate} / \text{Investointien omahankintameno}$

Investointien tulorahoitus kertoo, kuinka paljon investointien omahankintamenosta on rahoitettu tulorahoituksella. Tunnusluku vähennettynä sadasta osoittaa prosenttiosuuden, mikä on jäänyt rahoitettavaksi pääomarahoituksella eli pysyvien vastaavien hyödykkeiden myynnillä, lainalla tai rahavarojen määrää vähentämällä.

Laskennallinen lainanhoitokate = $(\text{Vuosikate} + \text{Korkokulut}) / (\text{Korkokulut} + \text{Laskennalliset lainanlyhennykset})$

Laskennallinen lainanhoitokate kertoo kunnan tulorahoituksen riittävyyden vieraan pääoman korkojen ja laskennallisten lainanlyhennysten maksuun. Tulorahoitus riittää lainojen hoitoon, jos tunnusluvun arvo on 1 tai suurempi. Kun tunnusluvun arvo on alle 1, joudutaan vieraan pääoma hoitoon ottamaan lisälainaa, realisoimaan kunnan omaisuutta tai vähentämään rahavaroja. Lainanhoitokyky on hyvä, kun tunnusluvun arvo on yli 2, tyydyttävä kun tunnusluku on 1-2 ja heikko kun tunnusluvun arvo jää alle yhden.

Kassan riittävyys, pv = $365\text{pv} \times \text{Rahavarat } 31.12. / \text{Kassasta maksu tilikaudella}$

Kunnan maksuvalmiutta kuvataan kassa riittävyytenä päivissä. Tunnusluku ilmaisee monenko päivän kassasta maksut voidaan kattaa kunnan rahavaroilla. Rahavaroihin lasketaan rahoitusarvopaperit sekä rahat ja pankkisaamiset. Kassasta maksuihin sisältyy toimintakulut, korkokulut, muut rahoituskulut, investointimenot, antolainojen lisäys, pitkäaikaisten lainojen vähennys.

Vuoden 2019 tilinpäätöksessä konsernitilin esittämistapaa on muutettu ja konsernitilille talletetut rahavarat esitetään kunnan rahavaroissa.

2.3 Rahoitusasema ja sen muutokset

VASTAAVAA 31.12.

	2019	2018
	1 000 €	1 000 €
PYSYVÄT VASTAAVAT	77 300	77 121
Aineettomat hyödykkeet	190	0
Muut pitkäaikaiset menot	190	0
Aineelliset hyödykkeet	69 550	69 576
Maa- ja vesialueet	11 695	11 205
Rakennukset	31 718	34 109
Kiinteät rakenteet ja laitteet	23 983	22 530
Koneet ja kalusto	1 712	1 365
Muut aineelliset hyödykkeet	37	25
Keskeneräiset hankinnat	406	342
Sijoitukset	7 560	7 544
Osakkeet ja osuudet	7 516	7 521
Muut lainasaamiset	45	23
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	605	642
Valtion toimeksiannot	448	485
Lahjoitusrahastojen erityiskatteet	157	157
VAIHTUVAT VASTAAVAT	7 878	8 738
Vaihto-omaisuus	112	202
Aineet ja tarvikkeet	112	202
Saamiset	3 162	3 524
Pitkäaikaiset saamiset	393	425
Lainasaamiset	90	132
Muut saamiset	303	294
Lyhytaikaiset saamiset	2 769	3 099
Myyntisaamiset	2 284	2 637
Muut saamiset	476	340
Siirtosaamiset	9	121
Rahoitusarvopaperit	41	43
Muut arvopaperit	41	43

Rahat ja pankkisaamiset

VASTAAVAA YHTEENSÄ

85 783 86 500

VASTATTAVAA 31.12.

	2019	2018
	1 000 €	1 000 €
OMA PÄÄOMA	36 266	36 052
Peruspääoma	20 376	20 376
Arvonkorotusrahasto	10	10
Edellisten tilikausien yli-/alijäämä	15 667	19 290
Tilikauden yli-/alijäämä	213	-3 623
POISTOERO JA VAPAAEHTOISET VAR.	1 894	2 068
Poistoero	1 894	2 068
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	936	993
Valtion toimeksiannot	449	485
Lahjoitusrahastojen pääomat	452	468
Muut toimeksiantojen pääomat	35	40
VIERAS PÄÄOMA	46 687	47 387
Pitkäaikainen	27 836	24 802
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoks.	27 271	24 161
Lainat julkisyhteisöiltä	544	597
Ostovelat	22	45
Lyhytaikainen	18 850	22 585
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	10 390	12 166
Lainat julkisyhteisöiltä	53	47
Lainat muilta luotonantajilta	1 564	2 930
Saadut ennakot	191	119
Ostovelat	3 198	3 265
Muut velat	606	1 556
Siirtovelat	2 849	2 502
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	85 783	86 500
TASEEN TUNNUSLUVUT		
Omavaraisuusaste, %	44,6	44,1
Suhteellinen velkaantuneisuus, %	52,6	56,3
Kertynyt yli/alijäämä, 1000 €	15 880	15 667
Kertynyt yli/alijäämä, €/asukas	1 071	1 055
Lainakanta 31.12., 1000 €	39 821	39 900
Lainakanta 31.12., €/asukas	2 687	2 687
Lainat ja vastuut 31.12., 1000 €	48 042	48 608
Lainat ja vastuut 31.12., €/asukas	3 241	3 273
Lainasaamiset 31.12.	45	23
Asukasmäärä	14 821	14 849

Taseen tunnusluvut

Omavaraisuusaste % = $100 \times (\text{Oma pääoma} + \text{Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset}) / (\text{Koko pääoma} - \text{Saadut ennakot})$

Omavaraisuusaste mittaa kunnan vakavaraisuutta, alijäämän sietokykyä ja sen kykyä selviytyä sitoumuksista pitkällä tähtäyksellä. Omavaraisuuden hyvänä tavoitetasona voidaan pitää 70 %:n omavaraisuutta. 50 %:n tai sitä alempi omavaraisuusaste merkitsee kuntataloudessa merkittävän suurta velkarasitetta.

Suhteellinen velkaantuneisuus % = $100 \times (\text{Vieras pääoma} - \text{Saadut ennakot}) / \text{Käyttötulot}$

Tunnusluku kertoo kuinka paljon kunnan käyttötuloista tarvittaisiin vieraan pääoman takaisinmaksuun. Käyttötulot muodostuvat toimintatuotoista, verotuloista ja valtionosuuksista. Suhteellinen velkaantuneisuus on omavaraisuusastetta käyttökelpoisempi tunnusluku kuntien välisessä vertailussa, koska pysyvien vastaavien hyödykkeiden ikä, niiden arvostus tai poistomenetelmä ei vaikuta tunnusluvun arvoon.

Kertynyt ylijäämä/alijäämä = edellisten tilikausien ylijäämä/alijäämä + tilikauden ylikauden ylijäämä/alijäämä

Kertynyt ylijäämä/alijäämä, €/asukas = (edellisten tilikausien ylijäämä/alijäämä + tilikauden ylikauden ylijäämä/alijäämä) / asukasmäärä

Lainakanta 31.12. = Vieras pääoma - (Saadut ennakot + Ostovelat + Siirtovelat + Muut velat)

Lainakannalla tarkoitetaan korollista vierasta pääomaa.

Lainakanta, €/asukas = Lainakanta jaettuna asukasmäärällä

Lainat ja vuokravastuut 31.12. = Vieras pääoma - (Saadut ennakot + Ostovelat + Siirtovelat + Muut velat) + Vuokravastuut. Vuokravastuiden määrä huomioidaan liitetiedoissa ilmoitetun mukaisena.

Lainat ja vuokravastuut, €/asukas: lainat ja vuokravastuut jaettuna asukasmäärällä

Lainasaamiset

Lainasaamisilla tarkoitetaan pysyviin vastaaviin merkittyjä antolainoja kunnan omistamien ja muiden yhteisöjen investointien rahoittamiseen.

Vuoden 2019 tilinpäätöksessä konsernitilin esittämistapaa on muutettu ja vertailutiedot korjattu vastaavasti. Konsernitilisopimukseen liitettyjen tytäryhteisöjen konsernitilille talletetut rahavarat esitetään kunnan taaseessa lainana muilta luotonantajilta. Vastaavasti tytäryhteisöjen negatiiviset saldot kunnan lyhytaikaisena saamisena tytäryhteisöiltä.

2.4 Kokonaistulot ja -menot

KOKONAISTULOT JA -MENOT 2019

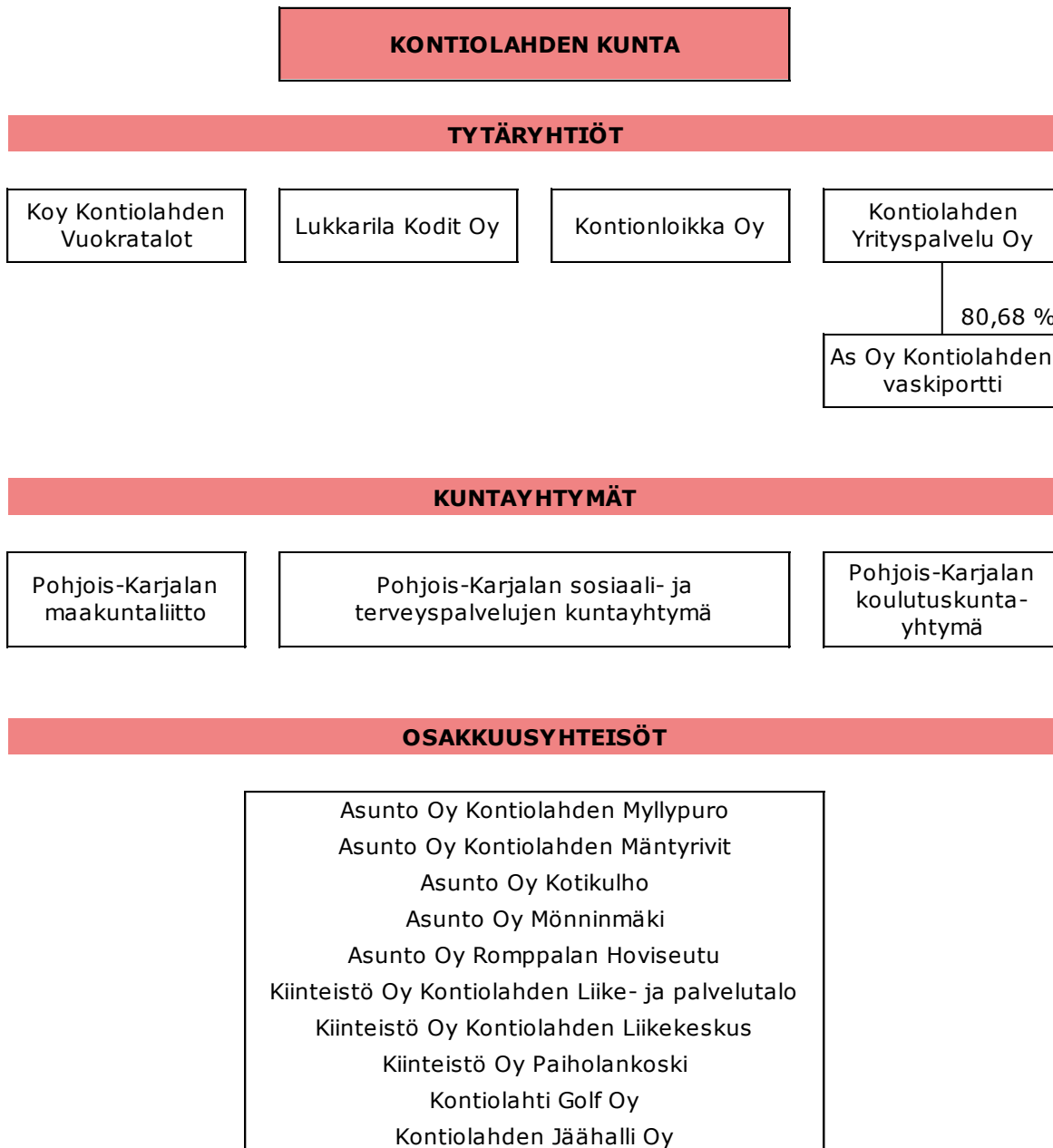
TULOT	1 000 €	%	MENOT	1 000 €	%
Varsinainen toiminta			Varsinainen toiminta		
Toimintatuotot	11 232	11,4	Toimintakulut	83 015	86,4
Verotulot	52 704	53,4	Korkokulut	480	0,5
Valtionosuudet	24 397	24,7	Muut rahoituskulut	7	0,0
Korkotuotot	13	0,0			
Muut rahoitustuotot	329	0,3	Investoinnit		
Satunnaiset tuotot	0	0,0	Investointimenot	5 394	5,6
Tulorahoituksen korjauserät					
-Pysyvien vastaavien hyödykkeiden			Rahoitustoiminta		
luovutusvoitot	-479	-0,5	Antolainasaamisten lisäys	21	0,0
			Pitkäaikaisten lainojen vähennys	6 713	7,0
			Lyhytaikaisten lainojen vähennys	436	0,5
Investoinnit			Kokonaismenot yhteensä	96 065	100,0
Rahoitusosuudet investointimenoihin	75	0,1			
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden					
luovutustulot	506	0,5			
Rahoitustoiminta					
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	10 000	10,1			
Kokonaistulot yhteensä	98 778	100,0			

3 KUNTAKONSERNIN TOIMINTA JA TALOUS

3.1 Yhdistelmä konsernitilinpäätökseen sisällyvistä yhteisöistä

Kontiolahden kunnalla on neljä tytäryhtiötä. Näistä Kontiolahden Yrityspalvelu Oy omistaa 80,68 prosenttisesti Asunto Oy Kontiolahden Vaskiportin.

Kunta on osakkaana kolmessa kuntayhtymässä, jotka on yhdistelty konsernitilinpäätökseen peruspääomaosuuksien suhteessa. Alla esitelty konsernin rakenne 31.12.2019. Kaikki kaaviossa näkyvät konserniyhteisöt on yhdistelty konsernitilinpäätökseen omistusosuuksien suhteessa. Osakkuusyhteisöjen osalta on yhdistelty konsernin omistusosuutta vastaava määrä osakkuusyhteisöjen voitosta tai tappiosta sekä oman pääoman muutoksesta.

3.2 Konsernin toiminnan ohjaus

Kuntakonsernia ohjataan konserniohjeilla, jotka käsittävät yleisimmät konserniohjaukseen liittyvät osa alueet. Kontiolahden kunnan konserniohje sekä Hyvä hallinto- ja johtamistapa Kontiolahti –konserniohje päivitettiin kunnanvaltuustossa 11.6.2018. Konserniohje on omistajaohjauksen keskeinen välinen. Konserniohjeella yhdenmukaistetaan kuntakonsernin menettelytapoja sekä tehostetaan johtamisen edellytyksiä niin, että kuntakonsernia ja kunnan muuta toimintaa voidaan johtaa kokonaisuutena yhtenäisin periaattein ja kunnan kokonaisuus huomioon ottaen. Kuntalain 47 §:ssä on säädetty kunnan tytäryhteisöjen toiminnasta ja konserniohjeesta:

”Omistajaohjauksella on huolehdittava siitä, että kunnan tytäryhteisön toiminnassa otetaan huomioon kuntakonsernin kokonaisuus. Kunnan tytäryhteisön hallituksen kokoonpanossa on otettava huomioon yhteisön toimialan edellyttämä riittävä talouden ja liiketoiminnan asiantuntemus. Konserniohjetta sovelletaan kunnan tytäryhteisöjen sekä soveltuvin osin osakkuusyhteisöjen omistajaohjaukseen.

Konserniohjeessa annetaan tarpeelliset määräykset ainakin:

- 1) kuntakonsernin talouden ja investointien suunnittelusta ja ohjauksesta;
- 2) konsernivalvonnan ja raportoinnin sekä riskienhallinnan järjestämisestä;
- 3) tiedottamisesta ja kunnan luottamushenkilöiden tietojensaantioikeuden turvaamisesta;
- 4) velvollisuudesta hankkia kunnan kanta asiaan ennen päätöksentekoa;
- 5) konsernin sisäisistä palveluista;
- 6) kunnan tytäryhteisöjen hallitusten kokoonpanosta ja nimittämisestä;
- 7) kunnan tytäryhteisöjen hyvästä hallinto- ja johtamistavasta.”

Hyvä hallinto- ja johtamistapaohje täydentää konserniohjetta. Hyvän hallinnon ja johtamisen periaatteet varmistavat muun muassa, että tytäryhteisössä toteutuvat terveet liikeperiaatteet, riittävä avoimuus, taloustietojen oikeellisuus ja asianmukainen sisäinen valvonta sekä riskienhallinta.

Tytäryhtiöiltä pyydetään osavuosiraportoinnin yhteydessä toiminnalliset ja taloudelliset raportit yhtiön tilanteesta ja kehityksestä. Tämän lisäksi yhtiön tilanteesta riippuen elinvoima- ja omistajaohjausjaostossa on käsitelty ajankohtaisia asioita.

Konserniyhteisöjen hallintoelimissä luottamushenkilöillä ja virkajohdolla on keskeinen edustus. Konsernissa on käytössä konsernitili ja sen sisällä yhteisöillä on sovitut limiittirajat, joiden puitteissa ne voivat käyttää tilapäisesti omien varojen lisäksi konsernin varoja.

3.3 Olennaiset konsernia koskevat tapahtumat

3.3.1 Kontiolahden Yrityspalvelu Oy

Kontiolahden Yrityspalvelu Oy:n ensisijaisena tehtävänä on palvella alueella toimivia yrityksiä ja alueelle sijoittuvia uusia yrityksiä tarjoamalla yritysten tarpeisiin räätälöityjä toimitiloja yritysten käyttöön. Yrityspalvelu omistaa ja hallinnoi Kontiolahden alueella toimitiloja ja vuokraa niitä yritysten käyttöön. Yhtiöllä on nykyisin omistuksessaan noin 43.300 m² teollisuustiloja, jotka sijaitsevat pääosin Vaskelan, Uuron ja Jaaman yritysalueilla. Suurin yksittäinen Yrityspalvelun omistuksessa oleva kiinteistö sijaitsee Lehmossa Lammintiellä. Lisäksi Yrityspalveluilla on hallinnassa 23 asuinhuoneistoa, joista 10 kpl Asunto Oy Kontiolahden Vaskiportissa.

Yrityspalvelujen toiminnalliset tavoitteet

- toimitilat ovat toimijoille tarkoituksenmukaiset ja toimivat
- vuokrausaste > 90 %

Toteuma vuonna 2019:

Vuosi 2019 oli Kontiolahden Yrityspalvelu Oy:lle erittäin vilkasta rakentamisen, korjausinvestointien ja muutosten aikaa. Jaaman yritysalueen kiinteistöinvestoinnit saatiin loppuun. Uusia tiloja rakennettiin yhteensä 8000 m². Näiden investointien kautta myönteiset työllisyysvaikutukset alueella nousivat loppuvuonna 160 henkilötyövuoteen.

Toimitilojen vuokrausaste on pystytty pitämään edelleen korkealla (99%). Tarkasteluaikana yhtiöllä on ollut vapaana noin 600m² yritystiloja. Vaskelan yritysalueen pienteollisuushalleissa on ollut enemmän vaihtuvuutta ja tavanomaista enemmän vapautuneita pientiloja vuonna 2019. Tarkasteluaikana vuokrausaste on ollut asuinhuoneistojen 93%. Asunnoista 3 huoneistoa on ollut vuoden aikana vapaana 2-4kk ja yksi huoneisto 10kk ajan. Kokonaisuutena vuokrausasteen tilanne on edelleen erinomainen.

Vuonna 2019 yhtiön omistamissa asuintaloissa on toteutettu tavanomaista laajamittaisempia korjaus- ja saneeraustoimenpiteitä.

Kontiolahden Yrityspalvelu Oy:n tiloihin liittyvien vaikeasti ennakoitavissa olevien kulujen ja vuokratuottojen pienenemisen vuoksi vuoden 2019 tulos on 14 995,99 negatiivinen.

Kontiolahden Yrityspalvelu Oy	TP 2018	TA 2019	TP 2019	Poikkeama
Liikevaihto	2 283	2 700	2 765	65
Tilikauden tulos	51	50	-15	-65
Lainakanta	17 050	19 250	18 975	-275

3.3.2 Kontionloikka Oy

Kontionloikka Oy on kunnan elinvoiman kehittämiseen ja markkinointiin keskittynyt yhtiö. Kunta organisoi yritysneuvonnan ja yrityskehittämisen yhtiön kautta.

Kontionloikan toiminnalliset tavoitteet

- yritysten toimintaedellytysten parantaminen tarjoamalla monipuolisia ja laadukkaita neuvontapalveluita

Toteuma vuonna 2019:

Kontionloikka Oy:n erilaisia neuvontatapahtumia joulukuun loppuun mennessä kirjattiin 607 kpl. Kaikista tapahtumista tapaamisia 55%, puheluita 37% ja loput 8% jakaantuivat erilaisiin tapahtumiin ja tilaisuuksiin.

Eniten kysyntää on ollut kehittämiseen ja sparraukseen erilaisissa muutostilanteissa sekä kehittämiskartoituksiin (49%). Toimitilat ja yritystontit, alkuneuvonta sekä rahoitusneuvonta ovat kaikki olleet vuoden 2019 aikana yhtä kysytyjä palveluitamme (17%).

Kontionloikka Oy on onnistunut tarjoamaan monipuolisia neuvontapalveluita paikallisena palveluna Kontiolahdella toimiville yrityksille, ja palvelusetelimalli on saanut paljon positiivista palautetta paikallisilta yrittäjiltä. Palvelusetelituottajia vuoden 2019 aikana rekisteröitiin yhteensä 46. Arvoltaan 500-5000 euron arvoisia Loikka -seteleitä myönnettiin kontiolahtelaisille yrityksille 22 kappaletta vuoden 2019 aikana markkinoinnin ja viestinnän kehittämiseen, digitaalisen osaamisen kehittämiseen johtamisen konsultointiin sekä lakipalveluihin, tuotteistamiseen ja kansainvälistymisen suunnitteluun.

Kontionloikka toteutti vuoden 2019 aikana kahta kehittämishanketta, joissa rahoittajana toimii Pohjois-Karjalan maakuntaliitto. Kontiolahti Ecological Sport Resort -hanke toimii välineenä Kontiorannan alueen kehittämiseen maailman ekologisemmaksi matkailukohteeksi. Kontiolahden ampumahiihtostadionin alueen toiminnan ja näkyvyyden parantaminen -hanke puolestaan mahdollistaa vuoden 2020 aikana alueella käytävien ampumahiihdon kansainvälisten kilpailuiden markkinoinnin.

Kontionloikka Oy saa rahoituksena 180 000 euroa vuosittain palvelusopimuksella Kontiolahden kunnalta. Yhtiön liikevaihto vaihtelee käynnissä olevien kehittämishankkeiden mukaisesti vuosittain. Yhtiö ei tavoittele voittoa. Joulukuun lopun tilanteessa on huomioitu molempien käynnissä olevien hankkeiden maksatukset ja yhtiön tulos on 2 189,11 euroa positiivinen. Yhtiö on aloittanut toimintansa yrityskehittämisyhtiönä 1.1.2019, jolloin vertailua viime vuoden vastaavaan ajankohtaan ei ole tämän toiminnan osalta mahdollista toteuttaa.

Kontionloikka Oy	TP 2018	TA 2019	TP 2019	Poikkeama
Liikevaihto	0	180	201	21
Tilikauden tulos	-1	0	2	2

3.3.3 Kiinteistö Oy Kontiolahden Vuokratalot

Kiinteistö Oy Kontiolahden Vuokrataloilla on omistuksessaan 295 vuokra-asuntoa. Asunnot sijaitsevat pääosin kirkonkylällä, Lehmossa ja yksittäisiä kohteita on myös muualla kunnan alueella. Vuokratalojen toiminta-ajatuksena on pitää omistamiensa asuntojen kunto hyvänä, käyttöaste tehokkaana ja vuokrataso kohtuullisena.

Vuokratalojen toiminnalliset tavoitteet

- strateginen suunnitelma tulevaisuuden asuntotuotannolle
- asuin ympäristön viihtyvyyden turvaaminen, vuokrattavat asunnot hyvässä kunnossa
- vuokrausaste > 98 %

Toteuma vuonna 2019:

Toiminnalliset tavoitteet:

- strateginen suunnitelma; ei toteutunut
- asuin ympäristö ja asunnot: kyllä
- vuokrausaste yli 98 %: ei toteutunut

Strateginen suunnitelma tulevaisuuden asuntotuotannolle ei toteutunut, sillä kunnanhallituksen ja omistaja-ohjausjaoston kanssa pidettäväksi sovittu palaveri siirtyi tammikuulle 2020. Käyttöaste yli 98 % ei toteutunut, mutta on edelleen hyvä, 97 %:n luokkaa. Paiholan ja muiden syrjäkyläisten asunnoille ei juuri kysyntää ole, tosin syrjäkylillä vuokra-asuntoja ei paljon olekaan. Syksyn aikana kirkonkylällä kolmioiden tarjonta oli poikkeuksellisen runsas. Lehmon asunnot ovat edelleen kysytyjä, ja käyttöaste vaatimus niiden osalta täyttyi.

Kiinteistö Oy Kontiolahden Vuokratalot	TP 2018	TA 2019	TP 2019	Poikkeama
Liikevaihto	2 071	2 100	2 030	-70
Tilikauden tulos	302	100	152	52
Lainakanta	9 348	8 820	8 504	-316

3.3.4 Lukkarila Kodit Oy

Lukkarila Kodit Oy vastasi yksin ilman huoltajaa maahan tulleiden alaikäisten lasten hoidon ja hoivan järjestämisestä perheryhmäkodin tuottamilla palveluilla. Lukkarila Kodit tuotti myös jälkihuollon, perhetyön sekä kotouttamisen palveluja.

Lukkarilan toiminnalliset tavoitteet

- toiminnan sopeuttaminen suhteessa asiakasmäärään

Toteuma vuonna 2019

Uusia asiakkaita ei tullut 1.1.- 31.12.2019 välisenä aikana.

Kesäkuun lopulla 2019 Lukkarila Kodit Oy irtisanoi kaikki sopimukset:

- Kontiolahden kunnan sopimus perheryhmäkotipalveluiden järjestämistä
- Kontiolahden kunnan sopimus jälkiseurannan palveluista
- Kontiolahden kunnan sopimus kotouttamispalveluiden ohjauksen ja neuvonnan palveluista
- Kontiolahden kunnan sopimus maahanmuuttajaperhetyön palveluista
- Joensuun kaupungin sopimus jälkiseurannan palveluista

Lukkarila Kodit Oy:n koko henkilöstö irtisanottiin kesäkuun lopulla 2019 ja työsopimukset päättyivät kaikilla ohjaustyötä tekeville ennen 31.12.2019.

Lukkarila Kodit Oy:n kaikki asiakkaat siirrettiin vuoden 2019 loppuun mennessä pois Lukkarilasta.

Lukkarila Kodit Oy:n nykyinen toiminta päättyi vuoden 2019 lopussa.

Kontiolahden kunta päätti, että Lukkarila Kodit Oy tulee purkaa selvitysmenettelyn kautta sekä myydä kiinteistöt.

Lukkarila Kodit Oy	TP 2018	TA 2019	TP 2019	Poikkeama
Liikevaihto	2 145	1 600	892	-708
Tilikauden tulos	8	10	18	8

3.4 Arvio konsernin todennäköisestä tulevasta kehityksestä

Konserniyhtiöiden taloustilanne on kokonaisuudessaan kohtuullinen. Lainakanta on kasvanut Yrityspalveluilla, johtuen merkittävistä yritysikiinteistöjen investoinneista. Tulevina vuosina konsernin lainakannan kasvupaine muodostuu lähinnä emon investointitarpeista ja yhtiöiden lainakannan odotetaan alenevan. Kunnan investoinnit kohdentuvat erityisesti uusien alueiden kuntatekniikkaan sekä koulu- ja päiväkotikiinteistöihin. Konsernin tulevaan kehitykseen vaikuttaa myös Siun soten taloudellinen onnistuminen. Lukkarila Kodit Oy:n osalta valtuusto on päättänyt purkaa yhtiön selvitysmenettelyn kautta. Prosessi käynnistyy vuoden 2020 aikana. Yhtiön purkamisella ei ole olennaista vaikutusta konsernin taloudelliseen asemaan.

Konsernin osalta yhtiöiden toiminnan ja talouden kehittymistä on käsitelty osavuosisraporttien yhteydessä. Tämän lisäksi yhtiöt ovat raportoineet sisäisestä valvonnastaan ja riskienhallinnastaan elinvoima- ja omistajaohjausjaostolle.

3.5 Selonteko konsernivalvonnan järjestämisestä

Kontiolahden kunnan konserniohjeella luodaan puitteet ensisijaisesti kuntakonserniin kuuluvien tytäryhteisöjen omistajaohjaukselle kunnan tavoitteiden mukaisesti. Ohjetta noudatetaan soveltuvin osin myös osakkuusyhteisöjen ja kuntayhtymien omistajaohjauksessa. Konserniohjeella pyritään yhteisöjen ohjauksen yhtenäistämiseen, toiminnan läpinäkyvyyden lisäämiseen, kunnan yhteisöstä saaman tiedon laadun parantamiseen ja tiedonkulun tehostamiseen. Ohjeen tarkoitus on määritellä ne periaatteet ja menettelytavat, joita sovelletaan Kontiolahti-konsernissa sekä varmistaa konsernitilinpäätöksen tekemisen edellytykset.

Kunnanvaltuusto päättää konsernin omistajapolitiikasta, määrittää kuntakonsernin keskeiset tavoitteet, päättää konserniyhteisöjen perustamisesta ja lopettamisesta ja antaa konserniohjeen. Kunnanhallitus ohjaa konsernin toimintaa valtuuston päätösten ja sen asettamien tavoitteiden mukaisesti ja antaa siitä tarvittaessa ohjeita ja määräyksiä. Yhteisöjen hallitusten jäsenet valitaan näiden yhtiökokouksissa. Kunnanhallitus on säännöllisesti saanut selvityksen kuntayhtymien luottamushenkilöiltä keskeisistä asioista. Kuntayhtymien luottamushenkilöedustajille on tarvittaessa annettu saatteita.

Elinvoima- ja omistajaohjausjaoston tehtävänä on erityisesti seurata tytäryhtiöiden tavoitteiden toteutumista ja taloudellisen aseman kehitystä. Kunnanjohtaja vastaa yleisellä tasolla konsernin operatiivisesta johtamisesta ja valvoo osaltaan valtuuston ja hallituksen ohjeiden ja määräysten toteuttamista. Kunnanjohtajalla on oikeus osallistua hallitusten kokouksiin. Omistajaohjaus on painottunut ennakoivaan toimintaan. Kunnanjohtaja raportoi kunnanhallitusta / elinvoima- ja omistajaohjausjaostoa havaitsemistaan asioista. Kontiolahti-konsernissa ei ole vuonna 2019 raportoitu havaituista poikkeamista.

Kontiolahden kunnanvaltuuston hyväksymällä ”Hyvä hallinto- ja johtamistapa Kontiolahti – konsernissa” ohjeella täydennetään muun muassa kuntalakiin ja osakeyhtiölakiin perustuvia menettelytapoja sekä konserniohjetta. Ohjeella yhtenäistetään konserniohjauksen kannalta konserniin kuuluvien tytäryhtiöiden johtamis- ja hallintokäytäntöjä ja varmistetaan, että kunnan omistuksia hoidetaan tarkoituksenmukaisesti, luotettavasti ja tehokkaasti kuntakonsernin kokonaisuutena turvaten.

Toimielinten, viranhaltijoiden ja tytäryhteisöjen edustajien on otettava toiminnassaan huomioon sekä edustamansa yhteisön että koko konsernin etu. Ristiriitatilanteissa konsernin etu on ratkaiseva.

Tytäryhtiöiden toiminnan tuloksellisuuden ja taloudellisen aseman seuranta ja analysointi toteutetaan kunnan talousarvion, osavuosisraporttien ja toimintakertomuksen yhteydessä. Tytäryhtiöille valtuusto asettaa taloudelliset ja toiminnalliset tavoitteet.

Tytäryhteisöt (1000 €)	Liikevaihto 2019	Tilikauden voitto	Taseen loppusumma	Lainakanta
Kontiolahden Yrityspalvelu Oy	2 765	-15	22 009	18 975
Kontionloikka Oy	201	2	184	0
Kiinteistö Oy Kontiolahden Vuokratalot	2 030	152	11 846	8 504
Lukkarila Kodit Oy	892	18	739	0

3.6 Konsernitilinpäätös ja sen tunnusluvut

3.6.1 Konsernituloslaskelma ja sen tunnusluvut

	2019	2018
	1 000 €	1 000 €
Toimintatuotot	53 386	52 942
Toimintakulut	-124 254	-124 287
Osuus osakkuusyhtiön voitosta	17	-1
TOIMINTAKATE	-70 851	-71 346
Verotulot	52 704	49 316
Valtionosuudet	26 053	24 595
Rahoitustuotot ja -kulut	-451	-565
Korkotuotot	43	28
Muut rahoitustuotot	312	270
Korkokulut	-799	-728
Muut rahoituskulut	-8	-135
Vuosikate	7 455	2 000
Poistot ja arvonalentumiset	-7 685	-5 978
Suunnitelman muk. poistot	-7 685	-5 906
Arvonalentumiset	0	-72
Satunnaiset erät	0	36
Tilikauden tulos	-230	-3 941
Tilinpäätössiirrot	169	66
Tilikauden verot	-8	-30
Laskennalliset verot	9	-5
Vähemmistöosuudet	-6	1
Tilikauden ylijäämä	-66	-3 910
 TULOSLASKELMA TUNNUSLUVUT		
Toimintatuotot/Toimintakulut %	43,0	42,6
Vuosikate/Poistot, %	97	33
Vuosikate, €/asukas	503	135
Asukasmäärä	14 821	14 849

3.6.2 Konsernirahoituslaskelma ja sen tunnusluvut

	2019	2018
	1 000 €	1 000 €
Toiminnan rahavirta		
Vuosikate	7 455	2 000
Satunnaiset erät	0	36
Tilikauden verot	-8	-30
Tulorahoituksen korjaukset	-706	-88
	6 740	1 919
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-11 777	-15 366
Rahoitusosuudet investointimenoihin	78	470
Pysyvien vastaavien hyödykk.luovutustulot	558	315
	-11 142	-14 580
Toiminnan ja investointien rahavirta	-4 402	-12 662
Rahoituksen rahavirta		
Antolainauksen muutokset		
Antolainasaamisten lisäys	-65	-102
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	12 807	11 325
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-8 879	-8 116
Lyhytaikaisten lainojen muutos	-1 212	6 395
	2 716	9 603
Oman pääoman muutokset	-74	-4
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	-40	221
Vaihto-omaisuuden muutos	85	-39
Saamisten muutos	178	-456
Korottomien velkojen muutos	276	1 544
	499	1 270
Rahoituksen rahavirta	3 076	11 602
Rahavarojen muutos	-1 326	-1 059
Kassavarat 31.12.	7 891	9 216
Kassavarat 1.1.	9 216	10 276
	-1 326	-1 059
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä		
5 vuodelta, €	-20 080	-18 100
Investointien tulorahoitus, %	63,7	13,4
Laskennallinen lainanhoitokate	0,8	0,3
Kassan riittävyys, pv	20	23
Asukasmäärä	14 821	14 849

3.6.3 Konsernitase ja sen tunnusluvut

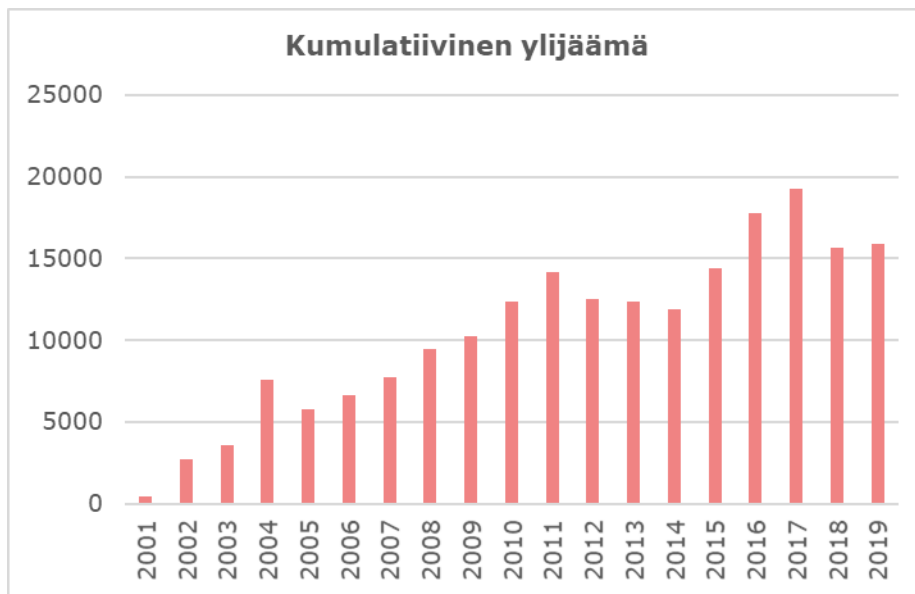
VASTAAVAA 31.12.			VASTATTAVAA 31.12.		
	2019	2018		2019	2018
	1 000 €	1 000 €		1 000 €	1 000 €
PYSYVÄT VASTAAVAT	117 178	113 138	OMA PÄÄOMA	43 237	43 582
Aineettomat hyödykkeet	673	584	Peruspääoma	20 376	20 376
Aineettomat oikeudet	446	439	Säätiöiden ja yhd.peruspääoma	3	3
Muut pitkävaikutteiset menot	228	145	Arvonkorotusrahasto	131	134
Muut pitkävaikutteiset menot	0	0	Muut omat rahastot	1 231	1 207
			Edellisten tilikausien yli-/alijäämä	21 562	25 773
Aineelliset hyödykkeet	113 241	109 347	Tilikauden yli-/alijäämä	-66	-3 910
Maa- ja vesialueet	12 062	11 620			
Rakennukset	70 799	66 282	VÄHEMMISTÖOSUUDET	173	184
Kiinteät rakenteet ja laitteet	24 178	22 721			
Koneet ja kalusto	2 831	2 399	PAKOLLISET VARAUKSET	470	634
Muut aineelliset hyödykkeet	166	26	Eläkevaraukset	8	8
Ennakkomaks., keskener. hankinnat	3 206	6 300	Muut pakolliset varaukset	463	626
Sijoitukset	3 263	3 207	TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	1 294	1 354
Osakkeet ja osuudet	846	483	Valtion toimeksiannot	798	823
Osakkuusyhteisöosakkeet	2 249	2 620	Lahjoitusrahastojen pääomat	458	474
Muut lainasaamiset	20	-1	Muut toimeksiantojen pääomat	38	57
Muut saamiset	148	105			
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	875	895	VIERAS PÄÄOMA	86 852	83 842
Valtion toimeksiannot	716	721	Pitkäaikainen	59 001	54 461
Lahjoitusrahastojen erityiskatteet	157	157	Lainat rahoitus ja vakuutuslaitoksilta	57 781	53 866
Muut toimeksiantojen varat	3	17	Lainat julkisyhteisöiltä	498	550
			Saadut ennakot	700	0
			Ostovelat	22	45
VAIHTUVAT VASTAAVAT	13 974	15 562			
Vaihto-omaisuus	297	382	Lyhytaikainen	27 851	29 381
Aineet ja tarvikkeet	297	382	Joukkovelkakirjalainat	791	0
			Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	12 541	14 485
Saamiset	5 786	5 964	Lainat julkisyhteisöiltä	53	47
Pitkäaikaiset saamiset	1 140	-224	Saadut ennakot	205	142
Myyntisaamiset	379	-370	Ostovelat	5 548	5 824
Lainasaamiset	90	131	Muut velat	1 915	2 870
Muut saamiset	671	14	Siirtovelat	6 743	6 339
Lyhytaikaiset saamiset	4 646	6 189	Laskennalliset verovelat	56	-325
Myyntisaamiset	2 808	4 514			
Lainasaamiset	1	0	VASTATTAVAA YHTEENSÄ	132 027	129 595
Muut saamiset	801	1 046	Omavaraisuusaste	33,1	33,8
Siirtosaamiset	1 037	628	Suhteellinen velkaantuneisuus	65,0	66,0
			Kertynyt yli/alijäämä, 1000 €	21 497	21 863
Rahoitusarvopaperit	541	579	Kertynyt yli/alijäämä, €/asukas	1 450	1 472
Osakkeet ja osuudet	19	19	Konsernin lainakanta 31.12., 1000 €	71 664	68 948
Sijoitukset rahamarkkinainstrument.	437	372	Konsernin lainakanta, €/asukas	4 835	4 643
Joukkovelkakirjalainasaamiset	38	140	Konsernin lainat ja vastuut 31.12., 1000 €	81 854	79 714
Muut arvopaperit	47	49	Konsernin lainat ja vastuut 31.12., €/asukas	5 523	5 368
			Konsernin lainasaamiset 31.12., 1000 €	20	-1
Rahat ja pankkisaamiset	7 350	8 637	Konsernin henkilöstömäärä	620	660
			Kunnan asukasmäärä	14 821	14 849
VASTAAVAA YHTEENSÄ	132 027	129 595			

4 TILIKAUDEN TULOKSEN KÄSITTELY JA TALOUDEN TASAPAINOTTAMISTA-VOITTEIDEN TOTEUTUMINEN

Kunnanhallitus esittää tilikauden 2019 tuloksen 39.950,84 käsittelyä seuraavasti:

1. tilikauden tulos sisältää pysyvien vastaavien lisäpoistot alaskirjattavien rakennusten osalta yhteensä 1.041.176,79 euroa
2. poistoeroa vähennetään suunnitelman mukaan 80.489,69 euroa
3. poistoeroa vähennetään alaskirjattaviin rakennuksiin kohdistuen 92.923,82 euroa
4. tilikauden ylijäämä 213.364,35 euroa siirretään taseen yli-/alijäämätilille.

Tilinpäätöshetken mukainen kumulatiivinen ylijäämä on siten 31.12.2019 suuruudeltaan 15.880.100,09 euroa.

Kunnanhallitus asetti taloutta ohjaava tasapainotavoitteet ja tavoitetasot ohjaavat taloussuunnittelua ja niiden toteutumista seurataan tilinpäätösten yhteydessä.

Taloutta ohjaavat tasapainotavoitteet ovat:

1. kunnan ja konsernituloslaskelman vuosikatteen ja poistojen suhde tulee olla > 100 prosenttia
  - kunta 101 % > tavoite toteutui
  - konserni 97 % > tavoite ei toteutunut
2. kunnan tuloveroprosentti on maksimissaan 1,5 prosenttiyksikköä korkeampi kuin kaikkien kuntien painotettu keskimääräinen tuloveroprosentti
  - kunta 20,5 ja koko maa 19,88 > tavoite toteutui
3. asukasta kohden laskettu kunnan sekä konsernitilinpäätöksen lainojen määrä voi ylittää kaikkien kuntien sekä konsernitilinpäätöksen lainojen keskimääräisen määrän maksimissaan 25 prosentilla
  - kunta 2.687 €/asukas > toteutui, koko maa 2.933 €/asukas (TP 2018)
  - konserni 4.782 €/asukas > toteutui, koko maa 6.299 €/asukas (TP 2018)
4. konsernitilinpäätöksen laskennallinen lainanhoitokate on > 1,0.
  - konserni 0,8 > tavoite ei toteutunut, kunnan laskennallinen lainanhoitokate oli 1,1

5 TALOUSARVION TOTEUTUMINEN

5.1 KUNNANHALLITUS

5.1.1 Keskushallinto

Tilivelvollinen: kunnanjohtaja Jere Penttilä, hallintojohtaja Sakari Kela (29.11.2019 saakka), talousjohtaja Heidi Aho

Toiminta-ajatus

Tavoitteenamme on jatkaa positiivista kasvua, jolloin kunnan asukas- ja työpaikkamäärä, verotulot sekä kuntalaisten hyvinvointi ja onnellisuus lisääntyvät. Tavoitteen toteutumiseksi tehtävänämmme on kehittää kunnan palveluja yhdessä muiden osastojen kanssa ja tuottaa hallinto-, talous- ja henkilöstötukipalvelut. Keskushallinnon tehtäviin kuuluu myös työllisyyspalvelut.

Keskeiset muutokset

Keskushallinnossa huolehdittiin toimielinten valmistelu-, sihteeri-, päätöksenteko- ja täytäntöönpanotehtävistä. Tiedonhallinnan osalta painottui uuden asianhallintajärjestelmän käyttöönoton valmistelu koko kunnassa. Tietoturva- ja tietosuojaohjeiden päivitystä jatkettiin ja ohjeet valmistuivat loppuvuodesta. Koko kunnassa käynnistettiin O365 pilvipalvelujen käyttöönotto, jota ensin pilotoitiin keväällä 2019 ja käyttöönotto tapahtui vaiheittain kevään ja syksyn aikana.

Henkilöstöpalveluissa toteutettiin henkilöstöasioiden koordinoitua, ohjausta ja neuvontaa palvelussuhdeasioissa, henkilöstön rekrytoinnissa, sekä työsuojelu-, työkyky- ja yhteistoiminta-asioissa. Talous- ja palkanlaskentapalvelujen järjestämisestä tehdyn selvitystyön pohjalta toteutettiin palkanlaskentapalvelujen siirto Meidän IT ja talous Oy:n hoidettavaksi 1.7.2019 alkaen. Henkilöstöpalveluissa käytiin neuvottelut virkaehtosopimusten mukaisten paikallisten palkankorotuserien jakamisesta. Osana taloustyöryhmän työskentelyä laadittiin henkilöstön eläkepoistumasuunnitelma, joka toimii pohjana ennakoivalle henkilöstösuunnittelulle tulevina vuosina.

Henkilöstön osaamisen kehittämistä toteutettiin tarvelähtöisesti painottaen tietosuojaa-, ict- ja viestintäosaamista. Henkilöstön ja työyhteisöjen edellytyksiä toteuttaa strategian mukaista rohkeaa kokeilukulttuuria ja palveluasennetta tuettiin muun muassa ryhmäpalkitsemisella, esimiessparrauksilla, sekä aktiivisella sisäisellä ja ulkoisella viestinnällä. Strategian toteuttamiseksi toteutetusta kehittämistyöstä raportointiin valtuustolle syksyllä talous- ja strategiaseminaarissa.

Työllisyyspalveluissa toteutettiin aktiivista työnhakijoiden kontaktointia, palvelutarpeen arviointia, sekä työhönvalmennusta oikeiden palvelujen piiriin. Vuoden 2019 työllisyydenhoidon tavoitteista työttömyysasteen toteutuma oli keskimäärin 9,1 % jääden hieman alle tavoitteen. Työttömien aktivointiasteessa ylitettiin asetettu yli 30 % tavoite reilusti. Palkkatuella työllistettiin kuntaan vuoden aikana yhteensä 78 eri henkilöä. Päätäneistä tuella työllistetyistä 70 % jatkotyöllistyi, aloitti opiskelut, sijoittui muihin palveluihin tai sai eläkkeen. Kuntouttavassa työtoiminnassa oli keskimäärin 55 asiakasta kuukausittain. Yritysten ja yhdistysten työllistämistä tuettiin kunnan maksamalla toimintatuella ja kuntalisällä.

Työmarkkinatuen kuntaosuuden toteuma oli 844 568. Lasku edelliseen vuoteen nähden oli 6 %. Valtuuston asettama työmarkkinatuen kuntaosuuden 10 % säästötavoite kahdelle vuodelle toteutui tavoitteen mukaisesti. Työmarkkinatuen saajia oli kuukausittain keskimäärin 5 % vähemmän edelliseen vuoteen nähden.

Keskushallinto alitti talousarvion 226.000 eurolla. Merkittävin säästö oli ict-kuluissa, kun kaikki vuodelle 2019 arvioidut järjestelmäpäivitykset eivät toteutuneet. Lisäksi työmarkkinatuki alitti talousarvion.

Tavoitteet ja toimenpiteet	Tavoitetila	Seuranta / toteuma
Innostavin kasvun ja oppimisen ympäristö		
Kokeilemme rohkeasti uusia toimintatapoja ja hyödynnämme digitalisaation tuomia mahdollisuuksia. Teemme digitalisaatiokartoituksen ja kartoituksen pohjalta jatkotoimenpiteet.	Digitalisaatiokartoitus tehty ja jatkotoimenpiteet sovittu	Digitalisaatiokartoitus on tehty. Kartoituksen perusteella digitalisaation mahdollisuuksia on hyödynnetty, mutta tunnistetaan samalla kehittämiskohteet.
Kehittyvin asumisen ja elämisen ympäristö		
Kannustamme kuntalaisia osallistumaan ja vaikuttamaan yhteisiin asioihin järjestämällä erilaisia vaikuttamisen mahdollisuuksia.	Käytämme uudenlaisia osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksia, kokeiltu vähintään kolmea erilaista vaikuttamistapaa.	Pidetty asukasilta yhteistyössä Siun sotien kanssa Lehmon osayleiskaavan osalta kaksi yleisötilaisuutta Yhtenäiskouluselvityksestä kuntalaiskysely Lasten vaikuttaminen levitevalinnassa Johtoryhmä kuntalaistapaaminen Lehmon portaissa Lasten parlamentin perustaminen
Rohkein työnteon ja yrittämisen ympäristö		
Ennaltaehkäisemme ja vähennämme nuoriso- ja pitkäaikais-työttömyyttä vaikuttavalla palvelutarvearvioinnilla, palveluohjauksella ja työhönvalmennuksella	Kunnan palkkatukitehtävissä päättävistä 50 % ei palaa työnhakijaksi	toteutui, 70 %
	Työttömyysaste < 9	ei toteutunut, 9,1 %
	Aktivointiaste > 30 %	toteutui, 34,5 %
Madallamme työnantajien kynnystä työllistää tarjoamalla ohjausta ja neuvontaa sekä vaikuttavia kannustimia	Kuntalisällä tuetut työllistämiskuukaudet/vuosi.	42 kk

	Alkuperäinen TA 2019	Talousarvio- muutokset	Muutettu TA 2019	Toteuma 2019	Poikkeama
100 Keskushallinto					
Toimintatuotot	2 057	0	2 057	2 009	-48
Toimintakulut	-4 712	0	-4 712	-4 438	274
Toimintakate	-2 655	0	-2 655	-2 429	226

5.1.2 Elinvoiman edistäminen

Tilivelvollinen: kunnanjohtaja Jere Penttilä

Toiminta-ajatus

Kunnan keskeisenä tehtävänä on kunnan sekä yritysten elinvoiman ja kuntalaisten hyvinvoinnin edistäminen. Elinvoima ja hyvinvointi liittyvät tiiviisti toisiinsa. Elinvoiman edistäminen nähdään tässä yhteydessä vetovoimaisen yritys ympäristön rakentamisena, yritysten kasvun ja kehittymisen edistämisenä, aktiivisena viestintänä ja strategisena maankäytön suunnitteluna. Kunta haluaa kasvua, olla rohkein työnteon ja yrittämisen ympäristö ja että kunnassa ja kuntaorganisaatiossa on loistavin asenne.

Keskeiset muutokset

Kontiolahden kunta irtautui Joensuun seudun elinkeinoyhtiö Josek Oy:stä 1.1.2019 lukien ja järjestää yritysneuvonta- ja kehittämispalvelut siitä lukien tytäryhtiö Kontionloikka Oy:n kautta. Kunnan elinvoimaresursseihin kuuluu kunnanjohtaja, viestintäsuunnittelija sekä kaksi tytäryhtiötä: Kontiolahden Yrityspalvelu Oy ja Kontionloikka Oy. Yhtiöiden keskeisin tehtävä on yritysten kasvun ja kehittämisen mahdollistaminen.

Molemmilla yhtiöillä on sama toimitusjohtaja ja hallitus. Kontionloikka Oy:n resurssina on yritysvalmentaja, jonka tehtävänä on auttaa yrityksiä kasvamaan ja menestymään sekä toimistoassistentti, joka avustaa toimistotehtävien lisäksi myös viestinnässä. Kunta on tehnyt Kontionloikka Oy:n kanssa palvelusopimuksen yritysneuvonnasta ja yrityskehittämisestä. Sopimuksen arvo on 180.000 euroa.

Kunnan ja Kontiolahden Yrittäjien muodostama elinvoimaryhmä, jossa on yrittäjäjärjestön edustus, on toiminut paikallisena alueen elinvoiman edistäjänä.

Kontiolahden kunta on tehnyt tiivistä yhteistyötä elinkeinon kehittämisessä Joensuun seudulla. Kunta ja Business Joensuu ovat sopineet, että Kontiolahti on mukana Joensuun seudun elinkeinohankkeissa 8 € /asukas vuodet 2019-2021. Kunta edistää ja mahdollistaa työpaikkaomavaraisuuden kasvattamista. Tärkeä elinvoimahanke on Arctic Blue Resort Kontiolahden investointien käynnistäminen Kontiorantaan. Kunta solmi vuonna 2019 sopimuksen brändin käytöstä Arctic Brands Groupin kanssa. Alueelle tavoitellaan uusia työpaikkoja kestävän matkailu- ja majoitustoiminnan sekä monipuolisen yritystoiminnan avulla. Kunnan strateginen yleiskaava tuli lainvoimaiseksi 2019 ja se osoittaa kunnan kasvun tulevaisuuden suunnat.

Kunnan viestintää ja markkinointia on kehitetty edelleen. Tavoitteena on houkutellessa Kontiolahdelle uusia asukkaita, yrityksiä ja työpaikkoja. Viestinnässä vahvistimme kunnan strategian mukaista loistavinta asennetta ja toimme esille kunnassa tehtävää hyvää työtä. Vuonna 2019 uudistettiin koko kuntakonsernia koskeva viestintäohje.

Elinvoiman tehtäväalue alitti talousarvion 170.000 eurolla. Elinkeinopalvelujen uudelleen järjestely sekä säästöt useista eri asioista vaikuttivat talousarvion alittumiseen.

Tavoitteet ja toimenpiteet	Tavoitetila	Seuranta / toteuma
Innostavin kasvun ja oppimisen ympäristö		
Tuemme nuorten ja lasten on valmiuksia työelämään ja yrittäjyyteen yrittäjyyspolun avulla. Yrittäjyyspolku toteutetaan yhteistyössä yritysten, varhaiskasvatuksen ja koulujen kanssa.	Yrittäjyyspolku käytäntö vakiintuu.	On vakiintunut
Kehittyvin asumisen ja elämisen ympäristö		
Luomme edellytyksiä asumisen ja työnteon yhteensovittamiselle. Suunnittelemme uusia yritysalueita lähelle asumiskeskittymiä.	Strateginen yleiskaava valmistuu 2019	Strateginen yleiskaava valmistui 6/2019 ja on saanut lainvoiman

Rohkein työnteon ja yrittämisen ympäristö		
Mahdollistamme Kontiorantaan vapaa-ajan asumisen rakentamista.	Vapaa-ajan asumisen käynnistyminen	Alueen brändin uudistus ja suunnitelmat käynnistyivät, mutta konkreettinen rakentaminen ei vielä
Markkinoimme Kontiorannan alueen mahdollisuuksia yrityksille monipuolisesti	Toteutuneet markkinointikanavat	Aluetta markkinoitu mm. kansainvälisten uutistoimistojen (Reuters, Daily News jne.) kautta, somessa, tätä tarkoitusta varten perustetuilla nettisivuilla www.arcticblueresort.com sekä esittelemällä aluetta useassa kv-messutapahtumassa
Tarjoamme monipuolisia ja nopeasti saavutettavia neuvonta- ja asiantuntijapalveluita yrityksille.	Yritykset tyytyväisempiä neuvontapalveluihin, tyytyväisyyskyselyn tulos	Suomen Yrittäjien Kuntabarometrin tulokset julkistetaan touko-kuussa 2020

	Alkuperäinen TA 2019	Talousarvio- muutokset	Muutettu TA 2019	Toteuma 2019	Poikkeama
150 Elinvoiman edistäminen					
Toimintatuotot	0	0	0	0	0
Toimintakulut	-726	0	-726	-556	170
Toimintakate	-726	0	-726	-556	170

5.1.3 Sosiaali- ja terveystalvet

Tilivelvollinen: hallintojohtaja Sakari Kela (29.11.2019 saakka), talousjohtaja Heidi Aho

Toiminta-ajatus

Sosiaali- ja terveystalvetjen järjestämis- ja tuottamisvastuu on siirretty Pohjois-Karjalan sosiaali- ja terveystalvetjen kuntayhtymälle, Siun sotelle 1.1.2017 alkaen. Siun soten tehtävänä on huolehtia sosiaali- ja terveystalvetjen lisäksi ympäristöterveydenhuollosta sekä palo- ja pelastustoimesta. Ennaltaehkäisy ja väestön hyvinvoinnista huolehtiminen edellyttää Siun Soten ja kunnan välistä yhteistyötä.

Keskeiset muutokset

Maakuntauudistus ei toteutunut, joten sosiaali- ja terveystalvetjen järjestäminen jatkuu Siun sotella. Siun sote neuvottelukunta kokoontui vuoden aikana kolme kertaa. Neuvottelukunnassa käsiteltiin muun muassa työllisyydenhoidon rajanpintayhteistyötä, Siun soten ympäristöterveyden toimintaa sekä hyvinvoinnin tavoitteita osana kunnan talousarviota. Siun soten asukasilta järjestettiin keväällä Kontiolahdella.

Maksuosuuksien perusteet

Siun soten järjestämis- ja tuottamisvastuulla on sosiaali- ja terveystalvetjen lisäksi ympäristöterveydenhuolto sekä pelastuslaitos. Siun soten toiminnan rahoitus perustui vuosina 2017-2018 95-prosenttisesti käyttöön ja 5-prosenttisesti asukaslukuun. Vuonna 2019 maksuosuudet määräytyvät kokonaan palvelujen käytön perusteella. Kunnan talousarviovuoden käytön mukainen osa perustuu kuluvan vuoden ennusteen (Siun Sote) ja kahden edellisen vuoden tilinpäätöksiin, joita painotetaan suhteellisesti seuraavasti; kuluva vuosi 50 %, edellinen 30 % ja sitä edellinen 20 %. Kunnan talousarviovuoden maksuosuus on lopullinen.

Muutetun talousarvion 2019 mukaiset maksuosuudet ja toteumat olivat:

- Sote 35,9 milj. euroa (35.909.952 €)
- Ympäristöterveydenhuolto 0,2 milj. euroa (23.805 €)
- Pelastustoimi 1,1 milj. euroa (1.116.000 €)
- Yhteensä 37,2 milj. euroa.

Maksuosuuksien lisäksi eläkevastuiden määrä oli 0,6 milj. euroa.

Tehtäväalueelle kuuluu myös maahanmuuttoasiat, jonka olennaisin osa on ollut Lukkarila Kodit Oy:ltä ostettavat yksin maahan muuttavien alaikäisten perheryhmäkodin palvelut. Perheryhmäkodin kustannusten korvaukset on haettu ELY-keskukselta. Maahan yksin tulleiden lasten ja nuorten määrä on vähentynyt merkittävästi ja Lukkarila Kodit Oy irtisanoi kunnan kanssa tehdyt sopimukset perheryhmäkotipalveluista sekä jälkihuollon palveluista vuoden 2019 loppuun. Vastaavasti kunta irtisanoi sopimuksen perheryhmäkodista Pohjois-Karjalan ELY-keskuksen kanssa. Perheryhmäkodin toiminta väheni merkittävästi vuoden 2019 aikana ja tämä näkyy erityisesti palvelujen ostojen sekä toimintatuottojen pienenemisenä. Lukkarila Kodit Oy:ltä ostettavat palvelut vähenivät vuoteen 2018 verrattuna 670.000 euroa ja vastaavalla määrällä myös kustannusten korvaukset laskivat.

Tavoitteet ja toimenpiteet	Tavoitetila	Seuranta / toteuma
Kehitämme Siun sote neuvottelukunnan toimintaa yhteistyöfoorumina	Pidetty teemakohtaiset kokoukset 4 krt / vuosi	Kokoukset 3 krt, Siun soten asukasilta, neuvottelukuntien yhteinen tapaaminen

160 Sosiaali- ja terveyspalvelut	Alkuperäinen TA 2019	Talousarvio-muutokset	Muutettu TA 2019	Toteuma 2019	Poikkeama
Toimintatuotot	1 350	0	1 350	735	-615
Toimintakulut	-38 433	-810	-39 243	-38 558	685
Toimintakate	-37 083	-810	-37 893	-37 823	69

KUNNANHALLITUS YHTEENSÄ	Alkuperäinen TA 2019	Talousarvio-muutokset	Muutettu TA 2019	Toteuma 2019	Poikkeama
Toimintatuotot	3 407	0	3 407	2 743	-663
Toimintakulut	-43 871	-810	-44 681	-43 552	1 129
Toimintakate	-40 464	-810	-41 274	-40 809	466

5.2 TARKASTUSLAUTAKUNTA

Toiminta-ajatus

Tarkastuslautakunnan tehtävänä on hallinnon ja talouden tarkastus sekä arvioinnin järjestäminen. Tarkastuslautakunta arvioi, ovatko valtuuston asettamat toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet toteutuneet kuntakonsernissa. Tarkastuslautakunta antaa vuosittain kunnanvaltuustolle arviointikertomuksen, jossa esitetään arvioinnin tulokset. Tarkastuslautakunta valvoo myös sidonnaisuuksien ilmoittamisvelvollisuuden noudattamista.

Keskeiset muutokset

Tarkastuslautakunnan perustehtävä pysyy vuosittain samana. Tarkastuslautakunta on laatinut toimintakaudelleen arviointisuunnitelman 2017–2020. Suunnitelman mukaisesti vuoden 2019 painopisteenä oli **kunnan johtaminen ja hallinto** (yleiskuva kunnan eri toiminnoista, kuntastrategia, sote- ja maakuntamalli, Siun sote sekä talouden seuranta ja investoinnit) ja **tekninen toimi** (muun muassa tilaaja-tuottajamalli, kilpailuttaminen ja ostopalvelujen käyttö) sekä **omistaja- ja konserniohjaus**. Tarkastuslautakunta teki arviointikäynnit keväällä Alsiva Oy:öön sekä syksyllä Onttolan kouluun. Lisäksi lautakunta on osallistunut kahteen tarkastuslautakuntien koulutukseen. Tarkastuslautakunta piti yhteisen kokouksen teknisen lautakunnan kanssa elokuussa.

Tavoitteet ja toimenpiteet	Tavoitetila	Seuranta / toteuma
Arvioinnin kehittäminen	Arviointikäyntejä järjestetään vähintään kaksi vuosittain. Kuulemisia varten luodaan etukäteen täytettävä kyselylomake.	Toteutunut. Pidetty 2 arviointikäyntiä ja kyselylomake laadittu syksyllä.
Arviointikertomuksen kehittäminen	Uudistettu arviointikertomus valmistuu toukokuussa 2019	Valmistunut 5/2019, luovutettu 6/2019
Tarkastuslautakunnan ja kunnan muiden toimielinten yhteistyön kehittäminen	Yhteinen kokous teknisen lautakunnan kanssa vuonna 2019	Pidetty 27.8.

	Alkuperäinen TA 2019	Talousarvio- muutokset	Muutettu TA 2019	Toteuma 2019	Poikkeama
130 Tarkastuslautakunta					
Toimintatuotot	0	0	0	0	0
Toimintakulut	-29	0	-29	-32	-3
Toimintakate	-29	0	-29	-32	-3

5.3 SIVISTYSLAUTAKUNTA

5.3.1 Sivistystoimen hallinto

Tilivelvollinen: sivistysjohtaja Jyrki Rautiainen

Toiminta-ajatus

Sivistystoimen hallinnossa palvelemme kuntalaisia ja luomme edellytyksiä osaston palveluiden järjestämiseksi yhdessä sidosryhmien kanssa kunnan strategian ja taloussuunnitelman tavoitteiden mukaisesti.

Keskeiset muutokset

Kouluissa oppilasmäärät olivat kokonaisuutena edelliseen vuoteen verrattuna suunnilleen samat. Perusopetuksessa oli syyskuun laskentapäivänä yhteensä 2 029 oppilasta, mikä oli kymmenen oppilasta vähemmän kuin vuotta aiemmin. Lukion opiskelijamäärä oli 228 ja määrä kasvoi 14 opiskelijalla. Varhaiskasvatuksessa kunnallisissa varhaiskasvatuspalveluissa olleiden lasten kokonaislukumäärä säilyi ennallaan, mutta perhepäivähoidon osuus väheni ja päiväkotien osuus kasvoi. Yksityisen päivähoidon osuus säilyi ennallaan. Kotihoidontuen käyttö väheni 17 % ja sitä maksettiin keskimäärin 222 lapsesta. Kuntalaisen käyttö säilyi ennallaan ja sitä maksettiin keskimäärin 25 lapsesta vuoden aikana.

Kontioniemen ja Onttolan uusien koulujen tilaratkaisut loivat pohjaa kunnan perusopetuksen kehittämiseksi mm. joustavassa esi- ja alkuopetuksessa sekä yhteisopettajuudessa. Yhtenäiskoulusuunnittelua jatkettiin koko vuosi ja lokakuussa kunnanvaltuusto päätti yhtenäiskoulujen perustamisesta kirkonkylälle ja Lehmoon. Vuonna 2023 aloittavien yhtenäiskoulujen hanketyöryhmät toimivat tiiviisti loppuvuonna. Palveluissa tehostettiin turvallisen kasvatus- ja koulutuskulttuurin luomista.

Kontiolahden taideyhdistys Arskon aloitteesta järjestetty joulukoristelukampanja sai paljon mediahuomiota.

Kontiolahden ja Joensuun yhteisen lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman laadinta käynnistettiin moniammatillisella yhteistyöllä Siun soten toimijoiden kanssa. Syksyllä 2018 aloitettua opiskeluhuollon yhden koulukuraattorin ja koulupsykologin ostopalvelulisäystä jatkettiin. Palveluntuottajana Siun sotella oli ongelmia rekrytoinnissa ja henkilöiden vaihtuvuudessa, joten tilattu lisäys ei toteutunut täysimääräisesti.

Varhaiskasvatuksen palveluverkkosuunnitelma laadittiin Lehmon alueelle ja päiväkotien johtamisessa käynnistettiin kokeilu. Varhaiskasvatuksessa järjestettiin yhdessä Siun soten ja muiden sidosryhmien kanssa Perhekeskusmallin mukaista kohtaamispaikkatoimintaa kirkonkylällä ja Lehmassa. Kokeilu perhepäivähoitajan oman lapsen hoidon rinnastamisesta vieraan lapsen hoitoon käynnistyi helmikuussa. Kokeilun vaikutukset olivat vähäiset, mutta sitä jatkettiin vuodella, jotta kokeilu-aika olisi riittävän pitkä.

Yhteistyö itäsuomalaisten koulutusorganisaatioiden kanssa tiivistyi opetusharjoittelussa ja kansainvälisessä toiminnassa. Riveria-ammattiopiston kanssa tehty kumppanuussopimus on lisännyt yhteistyötä henkilöstön osaamisen kehittämisessä ja tapahtumien järjestämisessä.

Sivistystoimen hallinnon toimintakatteen toteuma oli 97,6 % ja taloudellinen tulos oli 17 000 € budjetoitua parempi.

Koko sivistyslautakunnan taloudellinen tulos toteutui talousarvioita huomattavasti paremmin, sillä toimintakatteen toteuma oli 96,9 %. Taloudellinen tulos oli 1,057 M€ talousarviota parempi. Kunnanhallituksen talousarvion täytäntöönpano-ohjeen ja taloustyöryhmän saatteiden mukaisesti pyrittiin siihen, että taloudellinen tulos vuonna 2019 toteutuisi alkuperäistä parempana ja siinä onnistuttiin erittäin hyvin. Tulot ylittyivät 268 000 € ja menot alittuivat 788 000 € ennakoidusta. Tulot ylittivät budjetoidun eniten kotikuntakorvauksissa (115 000 €), avustuksissa (95 000 €) ja myyntituotoissa (28 000 €). Toimintamenot alittuivat eniten palvelujen ostoissa (391 000 €), henkilöstömenoissa (289 000 €) ja avustuksissa (97 000 €). Sivistyslautakunnan investoinnit toteutuivat lähes suunnitellusti toteuman ollessa 98,3 %.

Tavoitteet ja toimenpiteet	Tavoitetila	Seuranta / toteuma
Innostavin kasvun ja oppimisen ympäristö		
Varhennamme vieraan kielen opetuksen aloittamista	Ensimmäisen vieraan kielen opetuksen aloittaminen perusopetuksen 1. luokan syksyllä 2019	Käynnistyi suunnitellusti kaikilla alakouluilla
Kehittyvin asumisen ja elämisen ympäristö		
Selvitämme päiväkotien sijainnin tulevaa tarvetta Lehmon alueella	Selvitys valmis 4/2019	Selvityksen ensimmäinen versio valmistui 4/2019
Rohkein työnteon ja yrittämisen ympäristö		
Edistämme yrittäjyyskasvatusta	Seudullinen yrittäjyyskasvatussuunnitelma on käytössä kaikissa yksiköissä	Toteutui

	Alkuperäinen TA 2019	Talousarvio- muutokset	Muutettu TA 2019	Toteuma 2019	Poikkeama
300 Sivistystoimen hallinto					
Toimintatuotot	0	0	0	1	1
Toimintakulut	-729	0	-729	-713	16
Toimintakate	-729	0	-729	-712	17

5.3.2 Aamu- ja iltapäivätoiminta

Tilivelvollinen: opetuspäällikkö Teemu Piirainen

Toiminta-ajatus

Koululaisten aamu- ja iltapäivätoiminnalla tuemme koulun ja kodin kasvatustyötä mahdollistaen lapselle turvallisen toimintaympäristön koulupäivän ulkopuolella ennen perheen yhteistä iltapäiväaikaa. Tarjoamme oppilaille monipuolista tekemistä ja ohjattua toimintaa osaavan henkilökunnan järjestämänä. Laadukkaalla iltapäivätoiminnalla tuemme huoltajia heidän kasvatustyössään sekä työelämän ja muun arjen yhteensovittamisessa. Iltapäivätoiminnassa lapset ovat turvallisessa ja ammattitaitoisessa ohjauksessa.

Keskeiset muutokset

Koululaisten aamu- ja iltapäivätoimintaa on järjestetty sivistyslautakunnan hyväksymän toimintasuunnitelman mukaisesti. Jokaiselle kohderyhmään kuuluvalla on pystytty tarjoamaan iltapäiväkerhopaikka. Palvelua käyttävien oppilaiden määrä oli vuoden 2019 aikana ennätyksellisen suuri, keskiarvona oli 222 oppilasta iltapäiväkerhopalvelujen piirissä kuukausittain. Palvelu on järjestetty omana toimintana Lehmon aamu- ja Kuukkeli-kerhoissa. Kunnan muilla kouluilla käytössä on 4H-yhdistyksen ostopalvelusopimuksen mukaisesti järjestetyt iltapäiväkerhopalvelut ja sopimus on voimassa lukuvuoden 2020–2021 loppuun saakka.

Keväällä 2019 järjestettiin palautekysely palvelujen laadun arvioimiseksi. Kerättyä palautetta käytetään hyväksi seuraavan toimintakauden suunnittelussa. Palautekyselyn asteikko muuttui talousarviovalmistelun jälkeen, kun yhteisellä sopimuksella kunnassa ryhdyttiin käyttämään neliportaista asteikkoa. Kaikkien kysymysten keskiarvo oli 3,57 ja kouluarvosanaksi muodostui 9.

Iltapäivätoimintapaikkojen haku- ja päätöksentekoprosessi toteutuu jo valtaosaltaan sähköisesti. Prosessissa käytämme Wilman sähköistä haku- ja päätöstoimintaa. Tiedoksianto tapahtuu huoltajan toiveen mukaisesti joko sähköisesti tai kirjepostin kautta. Valtaosa palvelun käyttäjistä valitsee jo sähköisen tiedoksiannon.

Talous

APIP-toiminnassa talousarviovuoden toteutuma oli 102,3%. Euromääräisesti toimintakatteen ylitys oli 9 000 €, mikä johtui Kuukkeli-kerhon oppilaiden tarvitseman tuen järjestämisestä.

Tavoitteet ja toimenpiteet	Tavoitetila	Seuranta / toteuma
Innostavin kasvun ja oppimisen ympäristö		
Arvioimme järjestämämme toiminnan laatua ja kehitämme toimintaa palautteen kautta.	Hyvä asiakastyytyväisyys, palautekyselyiden tulokset >4,0	Palautekysely toteutettu kysymysten ka. 3,57 asteikolla 1-4 (asteikko TA:ssa 1-5)
Kehittyvin asumisen ja elämisen ympäristö		
Järjestämme kerhopaikan jokaiselle kohderyhmään kuuluvalla toimintasuunnitelman mukaan.	IP-kerho toimii jokaisella koululla toimintasuunnitelman mukaisesti	Toteutunut
Rohkein työnteon ja yrittämisen ympäristö		
Sähköinen asiointi toimii haku- ja päätösprosessissa ympärivuotisesti. Sähköinen asiointi on joustavaa, oikea-aikaista ja tarkoituksenmukaista.	Sähköisten hakemusten osuus > 50 %	Toteutunut

Tunnusluvut	TP 2018	TA 2019	TP 2019
toimintaan osallistuvien määrä	214	200	222

	Alkuperäinen TA 2019	Talousarvio- muutokset	Muutettu TA 2019	Toteuma 2019	Poikkeama
310 Aamu ja iltapäivätoiminta					
Toimintatuotot	18	0	18	18	0
Toimintakulut	-445	0	-445	-454	-10
Toimintakate	-427	0	-427	-437	-10

5.3.3 Perusopetus 1-6 luokat

Tilivelvollinen: opetuspäällikkö Teemu Piirainen

Toiminta-ajatus

Järjestämme yhdenvertaista ja laadukasta perusopetusta käyttäen modernia tieto- ja viestintätekniikkaa laajan kouluverkkomme jokaisessa yksikössä. Keskitymme toiminnassamme oppilaskeskeiseen, toiminnalliseen ja aktivoivaan työskentelyyn opetussuunnitelman mukaisesti. Huomioimme toiminnassamme osallisuuden ja yhteistyön merkityksen oppilaiden, huoltajien sekä muiden sidosryhmien kesken.

Keskeiset muutokset

Onttolan uusi koulurakennus otettiin käyttöön 6.5.2019. Kesän aikana Onttolan vanha koulurakennus purettiin ja piha-alue viimeisteltiin. Piha-alueesta rakennettiin Onttolan alueen lähiliikuntapaikka, joka tarjoaa monipuolisia mahdollisuuksia liikunnan harrastamiseen eri-ikäisille kuntalaisille.

Koulujen kalusto- ja välinehankintoja jatkettiin investointisuunnitelman mukaisesti, jotta laajan kouluverkon yksiköissä olisi yhdenvertaiset ja tasa-arvoiset oppimismahdollisuudet oppilaille. Kalustohankinnoilla tehostettiin koulujen tilankäyttöä tukemaan nykyisen opetussuunnitelman toteuttamista. Välinehankinnoilla, erityisesti tv-välineistön osalta, vahvistettiin seudullisen tv-suunnitelman tavoitteiden toteutumista kouluilla. Jokaisessa yksikössä toimi koulutettu digitutor ohjaamassa henkilökuntaa digipedagogiikan kehittämisessä.

Digitutorit tekivät yhteistyötä seudullisesti ja osallistuivat myös seudullisen tutorhankkeen toteuttamiseen yhdessä Joensuun mediakeskuksen sekä lähikuntien toimijoiden kanssa. Etäopetusta on käytetty toiminnassa kokeilumuotoisena edelleen. Perusopetuksessa jatkettiin Liikkuva koulu -toimintamallin mukaisesti, vaikka hanke päättyikin.

Kasvatuksen ja opetuksen laadun kehittämistä jatkettiin toteuttamalla oppilaskyselyn keväällä 2019. Perusopetus 1–6 oppilaiden kaikkien vastausten keskiarvo oli 3,39 asteikolla 1–4. Oppilaskyselyn tuloksia käytetään apuna koko perusopetuksen toiminnan sekä yksikkökohtaisten kehittämiskohteiden työstämisessä.

Laaja kouluverkko on tarjonnut mahdollisuuksia järjestää kokoontumisia ja tapahtumia eri toimijoille. Seutuopiston kurssitarjontaa on saatu tarjolle jokaiselle kylälle. Vapaa-aikapalvelujen kanssa tehtävä yhteistyö on tuonut taajamakouluihin alakouluikäisten "välituntinuokkaritoiminnan" ja kyläkouluja on hyödynnetty vapaa-aikapalvelujen järjestämiin tapahtumiin ja tilaisuuksiin.

Alakoulujen oppilaat ovat saaneet toteuttaa itse välituntivälineiden täydennyshankinnat oman koulunsa oppilaskuntatoiminnan kautta. Onttolan koulun rakennushankkeessa oppilaat olivat mukana hankkeen eri vaiheissa sekä välinehankintojen suunnittelussa että toteutuksessa. Lasten Parlamentti -toiminta käynnistettiin marraskuussa 2019. Lasten Parlamentin kokoontumiseen osallistui oppilasedustus jokaiselta koululta, virkamiehiä sekä kunnan luottamushenkilöitä. Oppilaskuntatoiminta on pysynyt aktiivisena ja jokaisella alakoululla toimii vanhempainyhdistys tai -toimikunta.

Yrittäjyyskasvatuksessa järjestettiin alakouluikäisille suunnattu kolmipäiväinen yrittäjyyskasvatus-tapahtuma lokakuussa 2019 kunnan ja alueen yhteistyöverkoston kanssa. Koulut ovat vuoden aikana etsineet yrityskummeja yhteistyökumppaneiksi yhdessä Kontiolahden yrityspalvelujen kanssa. Kahdeksan alakoulua löysi jo vuoden 2019 aikana yhden tai useamman yrityskummin ja yhteistyö on päässyt käyntiin.

A1-kielen opetus aloitettiin ensimmäisen vuosiluokan oppilaille elokuussa 2019 seudullisen opetussuunnitelman mukaisesti. Ensimmäisen luokan oppilaiden vuosiviikkotuntimäärä nousi 19 tunnista 20 tuntiin. Perusopetuksen toimintatavan kehittämistyötä kohti avoimen lähikouluperiaatteen mukaista mallia jatkettiin. Toimintatavan kehittämistyö on otettu huomioon myös uusien yhtenäiskoulujen suunnittelutyössä.

Alakouluverkon Pro-koulutoiminnan kehitystyötä ja toteutusta jatkettiin osana koulujen arkea. Uusi kansainvälinen yhteistyöprojekti alkoi helmikuussa 2019. Yhteistyötä tehdään Itä-Suomen yliopiston kanssa sekä muiden toiminnassa mukana olevien opetuksen järjestäjien kanssa hankkeessa kolmivuotiskauden ajan. Kehittämistyö jatkui myös useissa erillisrahoitteisissa hankkeissa.

Talous

Vuoden 2019 talousarvion toteutuma oli 97,6 % ja toimintakate oli 275 000 € ennakoitua parempi. Toimintatuotot ylittyivät ennakoidusta kotikuntakorvausten ja myönteisten hankeavustuspäätösten johdosta yhteensä 119 000 €. Toimintakulut olivat 156 000 € budjetoitua pienemmät. Toimintamenot alittuivat palvelujen ostoissa (75 000 €) ja palkkakuluissa (63 000 €). Suunniteltujen tvt-laitteistojen yhteishankintojen kulut alittuivat sopimustuotteiden toimitusvaikeuksien vuoksi määräajassa.

Tavoitteet ja toimenpiteet	Tavoitetila	Seuranta / toteuma
Innostavin kasvun ja oppimisen ympäristö		
Oppilaiden osallisuuden lisääminen koulun toiminnassa	Oppilaat ovat osallisena hankinnoissa ja oppimisympäristösuunnittelussa. (toteutunut/ei toteutunut)	Toteutunut
Arvioimme järjestämämme toiminnan laatua ja kehitämme toimintaa palautteen kautta.	Hyvä asiakastytyväisyys, palautekyselyiden tulokset >4,0	3,39 (asteikolla 1–4, TA:ssa esitetty asteikko vanhalla pohjalla 1–5, ennen asteikkojen yhtenäistämistä)

Kehittyvin asumisen ja elämisen ympäristö		
Oppimisympäristöjen kehittäminen	Kontioniemen ja Onttolan koulut valmistuvat ja muiden koulujen oppimisympäristöjen kehittäminen jatkuu	Toteutunut
Rohkein työnteon ja yrittämisen ympäristö		
Yrittäjyyskasvatuksen suunnitelman toteuttaminen	Yrityskummit toiminnassa jokaisella koululla	Toteutunut osittain

Tunnusluvut	TP 2018	TA 2019	TP 2019
Oppilasmäärä (painotettu)	1 391	1 395	1 395
Ryhmäkoko	19,8	20,0	19,9

	Alkuperäinen TA 2019	Talousarvio- muutokset	Muutettu TA 2019	Toteuma 2019	Poikkeama
320 Perusopetus 1-6 luokat					
Toimintatuotot	223	0	223	342	119
Toimintakulut	-11 510	0	-11 510	-11 355	155
Toimintakate	-11 287	0	-11 287	-11 013	274

5.3.4 Perusopetus 7–9 luokat

Tilivelvollinen: rehtori Auli Pulkki

Toiminta-ajatus

Kontiolahden koulun tavoitteena on taata oppilailleen hyvät jatko-opinnoissa tarvittavat tiedot ja taidot sekä katkeamaton polku peruskoulun jälkeisiin opintoihin. Jokaisella oppilaalla on oikeus hyvään opetukseen, kannustavaan ohjaukseen ja onnistumisen mahdollisuuksiin koulutyössä. Myönteisen oppimisympäristön, mielekkään tekemisen ja osallisuuden kokemusten myötä edistetään oppimista ja kouluhyvinvointia.

Keskeiset muutokset

Koulun toimintakulttuurin kehittämistä ohjaa uusi opetussuunnitelma. Lukuvuoden 2019–2020 jälkeen uusi opetussuunnitelma on käytössä kaikilla luokka-asteilla. Taloussuunnitelmassa asetettiin kolme keskeistä tavoitetta, joiden toteutuminen on kuvattu alla.

1. Opetuksen ja arvioinnin kehittäminen vastaamaan uuden opetussuunnitelman asettamia tavoitteita, sisältöjä ja menetelmiä.

Täydennyskoulutuksen painopiste on ollut oppiainekohtaisessa ja pedagogisten menetelmien koulutuksessa tavoitteena vahvistaa aineryhmien osaamista (tiedon jakaminen ja vertaistuki). Muutos näkyy oppilaita aktivoivien työtapojen lisääntymisenä ja arviointimenetelmien monipuolistumisena. Koulu toimii aktiivisesti seudullisissa yhteistyöryhmissä (kulttuurikasvatus, globaalikasvatus, yrittäjyyskasvatus ja pedagoginen kehittäminen) ja toteutti monia näihin liittyviä teemoja. Oppilaat osallistuivat eri taiteenalojen esityksiin koulussa ja Taidetestaajat-hankkeen vierailuihin. Elokuussa toteutettiin kouluviikko, jonka aikana 20 oppilasta Kontiolahden koulusta ja pekingiläisestä koulusta työskentelivät yhdessä teemanaan hyvinvointi eri näkökulmista. Yläkoulun oppilaat olivat mukana toteuttamassa 6. luokkalaisille suunnattua uutta yrittäjyyskasvatuksen tapahtumaa. 9. luokkalaiset osallistuivat Teknologiateollisuus ry:n tarjoamaan ohjelmaan, jossa vierailtiin yrityksissä ja tutustuttiin alan koulutukseen oppilaitoksissa. Yrittäjyyspäivä kokosi koululle laajan joukon kontiolahtelaisia yrittäjiä ja yritys-elämän toimijoita kertomaan ja keskustelemaan yrittämisestä, yrityksistä ja työelämätaidoista. Oppilaat valmistelivat päivää mm. tekemällä paikallisissa yrityksissä videohaastatteluja.

2. *Oppilaiden osallisuuden lisääminen. Tavoitteeseen pääsemiseksi rakenteita muokataan siten, että oppilaiden on mahdollista tulla kuulluksi ja että oppilaat ovat mahdollisimman laajasti edustettuina.*
Tämän tavoitteen edistämiseksi ylläty oppilaiden konservatiivisuus. Vain hyvin harvat oppilaat halusivat tulla mukaan koulun toimintaa suunnitteleviin aikuisten työryhmiin. Työskentely aikuisten työryhmissä tuntui oppilaista vieraalta ja vaivaannuttavalta. Parhaiten oppilaiden osallisuus toteutui silloin, kun oppilasryhmät osallistuvat koulun toiminnan suunnitteluun. Toimivia rakenteita tähän ovat oma luokkaryhmä, oppilaskunnan hallitus ja tukioppilaat. Koulun aikuisten tavoitteellinen toiminta osallisuuden mahdollistamiseksi ja oppilaita osallistavien menetelmien käyttö lisäsivät osallisuutta. Oppilaiden antaman palautteen mukaan (kunnan oppilaskysely kevät 2019/aihealueen kysymysten keskiarvo 3,0) osallisuus toteutui melko hyvin.
3. *Opiskelu- ja digitaalisten taitojen vahvistaminen vastaamaan jatko-opintojen vaatimuksia.*
Riittävän tieto- ja taitopohjan varmistamiseksi seitsemäsluokkalaisten opinto-ohjelmaan kuuluu elokuusta 2019 alkaen yhden vuosiviikkotunnin laajuinen tieto- ja viestintäteknologian (tvt) kurssi, jonka aikana oppilas perehtyy yläkoulussa käytössä oleviin sähköisiin oppimisympäristöihin ja yhteisöllisiin palveluihin, oppimistehtävien sovelluksiin, tiedonhaun menetelmiin, viestintäkanavien vastuulliseen käyttöön ja turvalliseen toimintaan internetissä. Näiden pohjalta aineenopetuksessa on voitu keskittyä tv:n hyödyntämiseen oppimisen välineenä ja tukena. Tämä vastaa osaltaan oppilaiden oppilaskyselyssä esiintuvaan näkemykseen siitä, että tv:tä tulisi käyttää koulussa enemmän ja työtapoja tulisi monipuolistaa.

Talous

Toimintakatteen toteuma oli 99,0 % ja taloudellinen tulos oli 64 000 € budjetoitua parempi ennakoitua suurempien kotikuntalaskutusten ansiosta.

Tavoitteet ja toimenpiteet	Tavoitetila	Seuranta / toteuma
Innostavin kasvun ja oppimisen ympäristö		
Oppilaiden osallistaminen koulun toiminnan suunnitteluun. Jokaiseen suunnittelutyöryhmään on valittu oppilasjäsenet ja he osallistuvat työryhmän toimintaan säännöllisesti.	Oppilasedustajat ovat osallistuneet työryhmien työskentelyyn vähintään kolme kertaa lukuvuodessa.	Toteutui osittain.
Kannustavan ja innostavan oppimisympäristön kehittäminen. Aikuiset ohjaavat oppilaita kannustavasti ja oppilaiden vahvuudet huomioiden. Ristiriitatilanteet selvitetään mahdollisimman pian kaikkia osapuolia arvostavasti. Opetuksessa käytetään monipuolisia työtapoja ja hyödynnetään tv:n mahdollisuuksia oppimisen tukena.	Palautekyselyiden tulokset Oppilaskyselyn tulos > 3,9 (Aiempien kyselyjen asteikko 1-5, kevään 2019 kyselyssä asteikon muutos välille 1-4)	Toteutui osittain. Kevään 2019 oppilaskyselyn kysymysten ka. 3,05 (asteikolla 1-4) Osa-alueet: Kannustavuus ka. 3,12 Ristiriitatilanteiden selvittely ka. 3,15 tvt ja työtavat ka. 2,89
Kehittyvin asumisen ja elämisen ympäristö		
Oppilashuollon toimintamallina yksilökohtaisessa oppilashuollossa on aito moniammatillinen yhteistyö ja vastuutyöntekijämalli. Koulun ja Siun soten työntekijöiden työkokouksissa mallinnetaan vastuutyöntekijä- ja työparityöskentelyä moniammatillisessa ver-	Toimintamalli on otettu käyttöön / ei ole otettu käyttöön.	Toteutui osittain. Moniammatillinen yhteistyö toteutui oppilashuollossa. Vastuutyöntekijämalli Siun sotessa vielä kesken.

kostotyössä. Mallia käytetään niiden oppilaiden oppilashuolto-työssä, joiden tukemiseen tarvitaan laajaa verkostoyhteistyötä.		
Rohkein työnteon ja yrittämisen ympäristö		
Yrittäjyyskasvatusta edistävän tapahtuman pilotointi 6. -luokkalaisille. Järjestetään tapahtuma, jonka työpajoissa keskitytään yrittäjyyskasvatuksen aiheisiin. Tapahtumaa ovat järjestämässä 9. luokan oppilaat yhteistyökumppaneinaan paikalliset järjestöt ja yrittäjät.	Tapahtuma on järjestetty / ei ole järjestetty	Järjestettiin lokakuussa 2019.
Osallistavat vanhempainillat. Vanhempainilloissa on esim. yhteinen alustus, info- ja työskentelypisteet ja luokkakohtaiset osuudet.	Jokaisella luokka-asteella on toteutettu / ei ole toteutettu osallistava vanhempainilta.	Toteutui.

Tunnusluvut	TP 2018	TA 2019	TP 2019
Oppilasmäärä	640	644	634
Oppilaita / luokka *	19,2	19,2	19,8

*) Yleisopetuksen oppilaan perusluokka, jossa hän opiskelee noin 2/3 oppitunneista.

	Alkuperäinen TA 2019	Talousarvio- muutokset	Muutettu TA 2019	Toteuma 2019	Poikkeama
330 Perusopetus 7-9 luokat					
Toimintatuotot	199	0	199	279	80
Toimintakulut	-6 866	0	-6 866	-6 883	-17
Toimintakate	-6 667	0	-6 667	-6 603	63

5.3.5 Varhaiskasvatuspalvelut

Tilivelvollinen: varhaiskasvatuksen päällikkö Piia Silventoinen-Litja

Toiminta-ajatus

Varhaiskasvatus on suunnitelmallinen ja tavoitteellinen kasvatuksen, opetuksen ja hoidon muodostama kokonaisuus, jossa painottuvat varhaislapsuuden pedagogiikka sekä lasten ja huoltajien osallisuus. Varhaiskasvatuksemme tukee lapsen kokonaisvaltaista kasvua, kehitystä ja oppimista sekä edistää lasten tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta. Järjestämme varhaiskasvatusta kunnallisissa ja palvelusetelillä tuetuissa yksityisissä päiväkodeissa ja perhepäivähoidossa, osana esiopetusta sekä avoimen varhaiskasvatuksen kerhoissa. Kaikkia toimintamuotojamme ohjaavat positiivisen pedagogiikan ajattelu- ja toimintatavat.

Keskeiset muutokset

Tieto- ja viestintäteknologian käytön kehittämistä varten on hankittu päiväkotihin ja perhepäivähoitoon uusia laitteita mm. ipadeja, dokumenttikameroita ja videotykkejä. Henkilöstön osaamista tvt-laitteiden käyttöön on lisätty ”kamera-kynä -koulutuksen” avulla. Lehmon alueen palvelutarveselvityksen valmistuttua käynnistyi kunnallisen vuoropäiväkodin suunnittelu Peltosirkun päiväkodin yhteyteen. Lasten osallistaminen tilojen suunnitteluun on myös aloitettu.

Avointa varhaiskasvatustoimintaa on järjestetty sekä Lehmossa että kirkonkylällä. Kehityksen ja oppimisen tuessa on lisätty Karhunpesän päiväkodissa pienryhmätoimintaa ja tukea vanhemmille positiivisen diskriminaation hankerahoituksella.

Pro-vaka -toiminnalla on kehitetty Onttolan ja Peltosirkun päiväkotien toimintakulttuuria tukemaan entistä paremmin lasten sosiaalisten taitojen kehittymistä sekä ehkäisemään siten myös kiusaamista. Varhaiskasvatus on ollut mukana myös varhaiskasvatuksen kehittämisverkosto Loistossa, jonka tavoitteena on vahvistaa varhaiskasvatuksen pedagogiikkaa, toimintakulttuuria, johtamista sekä seurantaa ja arviointia.

Johtamisen haasteisiin on vastattu käynnistämällä Lehmon alueella johtamiskokeilu ja kehittämällä esimiesten pedagogista johtamista yhtenevään suuntaan kaikissa yksiköissä. Lisäksi seudulliseen varhaiskasvatuksen arvioinnin kehittämiseen on palkattu seudullisesti yhteinen arviointikoordinaattori, jonka tehtävänä on luoda Joensuun seudun laadun arviointimalli.

Loma-aikojen hiljaisemman kysyntäajan varhaiskasvatuspalvelut on kuluneena vuonna järjestetty entistä suunnitelmallisemmin. Järjestelyillä on päästy taloudellisempaan toimintaan ja kehitetty laadullisesti loma-aikojen varhaiskasvatusta.

Talous

Toimintakatteen toteuma oli 93,9 % ja toimintakate oli 648 000 € budjetoitua parempi. Tulot ylittyivät 49 000 € ja menot alittuivat 598 000 €. Menot alittuivat eniten palvelujen ostoissa (261 000 €), henkilöstömenoissa (249 000 €) ja avustuksissa (78 000 €), lähinnä kotihoidontuen käytön vähentymisenä.

Tavoitteet ja toimenpiteet	Tavoitetila	Seuranta / toteuma
Innostavin kasvun ja oppimisen ympäristö		
Oppimisympäristöjen laajentaminen ja kehittäminen tv-tekniikan avulla.	Ipadit ovat käytössä lasten toimintavälineinä ja toiminnan dokumentoinnissa viikoittain	Toiminnan dokumentointia toteutetaan yksiköissä viikoittain Ipa-deilla ja kännyköiden kameroiden avulla.
Lasten osallisuus toiminta- ja oppimisympäristöjen suunnittelussa	Jokaisessa yksikössä on lapsiraati, joka kokoontuu vähintään kerran kuussa	Lapsiraadit ovat kokoontuneet vähintään kerran kuussa, osassa päiväkoteja raadit ovat ryhmäkohtaisia.

Kehittyvin asumisen ja elämisen ympäristö		
Avoimien kohtaamispaikkojen toiminnan kehittäminen	Mukana toiminnan järjestämisessä on vähintään kahdeksan yhteistyökumppania	Yhteiskumppaneita ollut enemmän kuin kahdeksan.
Rohkein työnteon ja yrittämisen ympäristö		
Lasten ja perheiden osallistuminen toiminnan suunnitteluun	Toiminnalliset vanhempainillat sekä kaikissa lapsiryhmissä käytössä ainakin yksi toiminnallisen osallistumisen malli	Jokaisessa yksikössä on järjestetty vanhemmille toiminnallisia tapahtumia ja lapsiryhmissä käytetään erilaisia toiminnallisen osallistumisen tapoja.

Tunnusluvut	TP 2018	TA 2019	TP 2019
Kunnallisessa varhaiskasvatuksessa	843	765	710
Palvelusetelillä tuetussa yksityisessä varhaiskasv	177	180	192
Kotihoidon tuen piirissä	294	305	198
Kohtaamispaikkojen osallistujamäärä		1 500	2 412

	Alkuperäinen TA 2019	Talousarvio-muutokset	Muutettu TA 2019	Toteuma 2019	Poikkeama
360 Varhaiskasvatuspalvelut					
Toimintatuotot	1 125	0	1 125	1 173	49
Toimintakulut	-11 700	0	-11 700	-11 102	597
Toimintakate	-10 575	0	-10 575	-9 929	646

5.3.6 Lukiokoulutus

Tilivelvollinen: rehtori Ilpo Saarelainen

Toiminta-ajatus

Kontiolahden lukion tehtävä on taata opiskelijalle mahdollisuudet yleissivistävään ja ylioppilastutkintoon joltavaan koulutukseen, joka antaa valmiudet jatko-opintoihin ja työelämään.

Lukiokoulutuksessa tuemme opiskelijoiden kasvamista hyväksi, tasapainoisiksi ja sivistyneiksi ihmisiksi ja aktiivisiksi yhteiskunnan jäseniksi sekä annamme opiskelijoille työelämän, harrastusten sekä persoonallisuuden monipuolisen kehittämisen kannalta tarpeellisia tietoja, taitoja ja valmiuksia. Lisäksi annamme lukiossa opiskelijoille valmiuksia kansainvälisyyteen, elinikäiseen oppimiseen ja itsensä jatkuvaan kehittämiseen.

Keskeiset muutokset

- Lukion kilpailukyvyyn ja houkuttelevuuden lisääminen: Lukion kilpailukyky toisen asteen opiskelijavalinnassa säilytettiin hyvin. Lukion aloitti 93 uutta opiskelijaa, joista kuitenkin viisi on lukuvuoden 2019–2020 aikana hakeutunut lukioon Joensuuhun. Lukion markkinointia ja houkuttelevuutta kehitämme markkinointiryhmän ja kunnan sivistystoimen suunnitelmien pohjalta.
- Pedagoginen kehittämistehtävä: Kannustavalla, rohkaisevalla ja positiivisella opetus- ja ohjaustyöllä on pyritty tukemaan opiskelijoita lukio-opinnoista suoriutumiseen. Erityisesti on kehitetty erityisopetuksen tukea heikoille opiskelijoille sekä tukikursseja englannin ja ruotsin kielessä.
- Opiskelijahuollon kehittämistehtävä: Opiskelijahuolto on toiminut hyvin. Psykkisen tuen tarve nuorten kohdalla on lisääntynyt selkeästi.
- Kehitämme lukion verkostoyhteistyötä maakunnan lukioiden ja korkeakoulujen kanssa. Maakunnan luki-

oiden yhteinen Lukiosta työelämän tuuliin ESR-hanke on lisännyt yhteistyötä. Samoin on aloitettu Joensuuun lukioiden kanssa yhteinen LOPS-työ.

Talous

Taloudellinen tulos oli 50 000 € budjetoitua parempi ja toimintakatteen toteuma oli 97,0 %. Ennakoitua parempi tulos johtui menojen alittumisesta palvelujen ostoissa.

Tavoitteet ja toimenpiteet	Tavoitetila	Seuranta / toteuma
Innostavin kasvun ja oppimisen ympäristö		
Taataan opiskelijoille hyvät mahdollisuudet lukio-opintojen suorittamiseen.	Lukio-opinnoista suoriutuminen kolmessa vuodessa, >85 %	Lukuvuoden 2018–2019 osalta tavoite saavutettu. 3 v. Valmistumisprosentti 87 %
Mahdollistetaan nuorten kansainvälistyminen. Osallistuminen laajoihin kielioopintoihin ja lukion kansainvälisiin kontakteihin.	Kv. hankkeisiin osallistuneiden määrä > 20 % opiskelijoista	Kv. hankkeisiin osallistuneita 10 %
Kehittyvin asumisen ja elämisen ympäristö		
Lukiota arvostetaan aktiivisena toimijana Kontiolahden kunnan imagossa ja vahvuuksissa. Lukio näkyy kunnan imagossa ja eri toiminnoissa (lukion juhlat, kansainväliset kontaktit).	Lukion avoimet tilaisuudet > 5	Lukion avoimia tilaisuuksia yhteensä viisi
Rohkein työnteon ja yrittämisen ympäristö		
Vahvistetaan lukion yrittäjyyskasvatusta. Osallistuminen yritysvierailuihin ja lukiolaisten omat yritysideaat.	Yritysvierailujen osallistujamäärä >70	Yrittäjyysvierailuihin osallistuneita lv 2018–2019 yht. 120 opiskelijaa. Aloitettu myös työelämä-hanke ESR-tuella.
Lukio antaa valmiudet ja rohkaisee työelämäkokeiluihin. Työelämään tutustumisjakso (TET) osaa lukiokursseja.	Suoritettujen TET-jaksojen määrä > 30	TET-jaksoja suoritettu vuonna 2019 yht. 26 jaksoa

Tunnusluvut	TP 2018	TA 2019	TP 2019
Lukion opiskelijamäärä	221	230	223
Ylioppilastutkinnon suorittaneet	70	70	76
Suoritetut verkko-opintojen kurssit		15	5
Lyhyiden kielten suoritettujen kurssien määrä (vuosittain)		40	76

	Alkuperäinen TA 2019	Talousarvio- muutokset	Muutettu TA 2019	Toteuma 2019	Poikkeama
370 Lukiokoulutus					
Toimintatuotot	38	0	38	34	-3
Toimintakulut	-1 688	0	-1 688	-1 635	53
Toimintakate	-1 650	0	-1 650	-1 601	49

5.3.7 Vapaa sivistystyö

Tilivelvollinen: opetuspäällikkö Teemu Piirainen

Toiminta-ajatus

Tarjoamme kuntalaisille mahdollisuuden yleissivistävään ja ammatilliseen oppimiseen eri ikäkausien elämäntilanteisiin soveltuvan kurssitarjonnan kautta. Luomme kuntalaisille mahdollisuuden harrastuspohjaiseen opiskeluun ja oppimiseen, sosiaalisten verkostojen ylläpitämiseen sekä laadukkaaseen vapaa-ajan harrastustoimintaan.

Keskeiset muutokset

Kuntalaisille on tarjottu mahdollisuus vapaaehtoiseen harrastamiseen, opiskeluun ja henkilökohtaiseen kehittymiseen seutuopiston kurssitarjonnan kautta. Suunniteltu kurssitarjonta on ollut kattava ja käyttäjien esittämät toiveet on huomioitu kurssien suunnittelussa. Kurssitarjonnassa on huomioitu kunnan laaja kyläverkko ja käyttäjien esittämä toive minimiryhmäkoon pienentämisestä huomioitiin määräaikaisena kokeiluna toteutettavaksi syyslukukaudesta 2019 alkaen. Suunniteltuja kurssitunteja oli 6 991, ostopalvelusopimuksen mukainen vuositilaus 6 100 tuntia ja toteutuneiden kurssituntien yhteismäärä 5 705 tuntia. Ostopalvelusopimuksen mukainen toteutuma oli 93,5 %.

Kontiolahdella järjestettyjen seutuopiston kurssien osallistujamäärä oli vuonna 2019 yhteensä 2 608 henkilöä, joka on 41 osallistujaa enemmän kuin vuonna 2018. Netto-opiskelijoita Kontiolahdella oli 1 542, joista kontiolahtelaisia 1 176. Osa kuntalaisistamme osallistui myös Joensuussa järjestettävälle seutuopiston kurseille. Osallistujamäärältään suosituin kurssien pääluokka oli liikunta ja tanssi. Seutuopiston neuvottelukunnan kokouksissa oli vuoden aikana sekä luottamushenkilö- että virkamiesedustus paikalla.

Konservatoriossa annettiin vuoden aikana opetusta yhteensä 3 184 tuntia. Musiikkiopistossa opiskelijoita oli kevätlukukaudella 81, syksyllä lukukauden päättyessä 83. Näistä perustason opiskelijoita oli 77 ja opistotason 6. Musiikkileikkikoulun toimintaan osallistui kevätlukukaudella 96 lasta, syyslukukauden päättyessä osallistujia oli enää 77.

Talous

Vapaan sivistystyön talousarvion toteutuma oli 95,9 % ja toimintakate 17 000 € ennakoitua parempi. Toimintakulujen budjetoitua pienempi toteutuma johtuu seutuopiston ostopalvelusopimuksen mukaisen tuntimäärän alittumisesta.

Tavoitteet ja toimenpiteet	Tavoitetila	Seuranta / toteuma
Innostavin kasvun ja oppimisen ympäristö		
Tarjoamme mahdollisuuden kurssitoiminnan järjestämiselle jokaisella kylällä.	Kurssitoimintaa tarjotaan jokaisella kylällä	Toteutunut
Kehittyvin asumisen ja elämisen ympäristö		
Kunnan uudet tilat ja tekniset valmiudet otetaan seutuopiston kurssitarjonnan järjestämisessä huomioon	Seutuopiston toimintaa järjestetään myös uusissa koulurakennuksissa	Toteutunut
Rohkein työnteon ja yrittämisen ympäristö		
Kurssitarjontamme on laajaa ja käyttäjien toiveet huomioidaan kurssitarjonnassa	Käyttäjien toiveet näkyvät kurssitarjonnan käytössä ja ostopalvelusopimuksen mukainen tuntitilaus täyttyy	Toteutunut osittain. Ostopalvelusopimuksen toteutuma oli 93,5 %.

Tunnusluvut	TP 2018	TA 2019	TP 2019
Kontiolahtelaiset opiskelijat kursseilla, lkm		1 300	1 176
Konservatorion opiskelijamäärä	78	70	82
Musiikkileikkikoulun opiskelijamäärä (muskari)	103	120	87

	Alkuperäinen TA 2019	Talousarvio- muutokset	Muutettu TA 2019	Toteuma 2019	Poikkeama
380 Vapaa sivistystyö					
Toimintatuotot	0	0	0	0	0
Toimintakulut	-417	0	-417	-399	17
Toimintakate	-417	0	-417	-399	17

Vapaa-aikapalvelut

Tilivelvollinen: vapaa-aikapäällikkö Sari Jormanainen

Toiminta-ajatus

Vapaa-aikapalvelut järjestävät kuntalaisille monipuoliset, laadukkaat ja kustannustehokkaasti tuotetut vapaa-ajan sekä kirjastopalvelut, jotka tukevat kuntalaisten sosiaalista, henkistä ja fyysistä hyvinvointia.

Keskeiset muutokset

Hyvinvointi- ja osallisuusneuvottelukunta kokoontui vuoden 2019 aikana kaksi kertaa. Sivistyslautakunnan myöntämiä avustuksia maksettiin kulttuuri-, liikunta- ja nuorisoavustuksina yhteensä 102 138 euroa. Vuoden 2019 aikana vahvistettiin vapaa-aikapalvelujen viestintää: tapahtumakalenteri, facebook, instagram, ohjelmistolisenssi julisteiden ja ilmoitusten tuottamiseksi omana työnä. Vapaa-aikapalvelujen tehtävänkuvia tarkennettiin ja tehtävänimikkeitä päivitettiin vastaamaan tehtävänkuvia. Uusina tapahtumakonsepteina järjestettiin Lasten Kontiolahti -päivä ja Vuoden Loistavimmat -palkitsemisjuhla. Asiakas palautejärjestelmä rakennettiin vapaa-aikapalvelujen toimintoihin sopivaksi ja sen käyttöönotto tehdään vuonna 2020.

Kirjastopalvelut

Kontiolahden kirjastoissa toiminnan painopiste siirtyi entistä selkeämmin lukemisen edistämisen, erilaisten opastusten ja pienimuotoisen tapahtumatuotannon suuntaan. Kirjavinkkauksia käytiin pitämässä kouluilla 78 kertaa ja niissä oli 1 383 osallistujaa. Kirjastonkäytön ja digitaitojen opastuksia järjestettiin 71 kertaa, osallistujia niissä oli 1 096. Lisäksi järjestettiin noin sata satutuntia tai muuta lukemisen ja kirjallisuuden pariin houkuttelevaa tapahtumaa kirjastoissa, päiväkodeilla, kouluissa ja kerhoissa. Ne keräsivät 2 728 osallistujaa. Kontiolahden ja Lehmon kirjastoissa oli 40 kirja- tai muuta näyttelyä. Lainaus- ja kävijämäärien perusteella toiminta säilyi suunnilleen entisellä tasolla Lehmassa ja kirjastoautossa, mutta Kontiolahdella kirjaston käyttömäärät eivät täysin palautuneet remonttia edeltävälle tasolle. Omatoimikirjaston avaaminen siirtyi seuraavan vuoden puolelle, koska oviautomaattia ei saatu toimimaan toivotulla tavalla.

Nuorisopalvelut

Kontiolahden nuorisopalvelut jatkoivat nuorisotilatoimintaa ja koulunuorisotyötä (ryhmäytymiset, teemapäivät, välituntinuokkarit) eri koulujen kanssa aiempien vuosien tapaan. Etsivä nuorisotyö jatkoi ennakoivalla työotteella yhteistyötä yläkoulun ja lukion oppilaiden kanssa. Yksilö- ja ryhmävalmennusta tehtiin 18-28-vuotiaiden nuorten kanssa. Hyvä päivä -ryhmätoiminta otettiin käyttöön työmuotona. Ohjaamo-toiminta jatkuu verkostoyhteistyönä. Keväällä aloitettiin toisen asteen nivelryhmän toiminta yläkoululla. Leiritoiminta

keskittyi aiempien vuosien perusteella hyväksi havaittuihin leireihin. Uusina leireinä järjestettiin Kunnasniemen lasten päiväleiri ja nuorten telttaleiri Kesäesa 2019. Nuorisovaltuuston juhlavuosi huipentui marraskuussa pidettyihin vuosijuhliin. Valtuusto osallistui vuoden aikana Lasten Kontiolahti -päivän suunnitteluun ja toteutukseen. Tämän lisäksi valtuusto oli mukana moposuoran tarkkailussa, maakunnallisen nuorisovaltuuston toiminnassa ja teki yhteistyötä oppilaskunnan hallituksen ja tukioppilaiden kanssa.

Liikuntapalvelut

Soveltavan- ja terveystiikunnan ryhmätoiminta jatkui ennallaan. Vesijumppakohde vaihtui vuoden 2019 puolivälissä Outokummusta Joensuun Vetrean uimahalliin. Erityisliikunnanohjaajan työpanosta hyödynnettiin myös lasten soveltavassa liikunnassa sekä yläkoulu yhteistyössä. Kuntosaleilla järjestettiin kesäkondis- ja kinkkukampanjat, jolloin kausikortteja myytiin alennettuun hintaan harrastamisen edistämiseksi. Yhteistyötä urheiluseurojen kanssa jatkettiin osana perustoimintaa. Vuoden aikana järjestettiin yksi seuratapaaminen ja lähetettiin seuroille kolme seurakirjettä ajankohtaisista asioista. Itä-Suomen aluehallintovirastolta haettiin ja saatiin tukea vähävaraisten lasten ja nuorten liikunnan harrastamiseen seuroissa. Vuoden 2019 aikana valmistui uusia liikuntapaikkoja Onttolan koulun ulkokuntoalue ja kaukalo, Lehmon koulun kaukalo sekä Lehmon urheilukeskuksen treeniportaat. Lisäksi tehtiin kunnostustoimenpiteitä mm. Kolinpolulla (opastus) ja sen varrella olevalla Urkkalammen laavulla ja tulipaikalla.

Kulttuuripalvelut

Kulttuurisoten kehittäminen jatkui yhteistyössä Joensuun kaupungin ja Siun Soten kanssa.

Palveluasumisyksiköissä toteutettiin 100 pientä konserttia ikäihmisille. Elokvatoimintaa järjestettiin säännöllisesti iltaesityksinä Ohtossa ja Päiväkinno-esityksinä Lehmassa ja Ohtossa. Päiväkinnojen asiakkaat ovat pääasiassa ikäihmisiä, mutta esitykset ovat kaikille avoimia. Kunnan kesätorit tuotettiin työllistämisesurssein. Kunnan kesätyöntekijöinä toiminteet kulttuurikaapparit ulkoiluttivat vanhuksia ja käyttivät heitä mm. kesätorilla. Työllistämisesurssein toteutettiin kymmeniä yhteislaulu- ja musiikkiesityksiä mm. kylillä, kirjastoissa, asumispalveluyksiköissä ja yhteistyössä eri yhdistysten kanssa. Senioriteatteri täytti 10 vuotta ja tuotti Rovaniemen markkinoilla esityksen. Senioriteatterin esitykset ovat olleet kulttuuripalveluiden järjestämisestä esityksistä suosituimpia.

Kylien kulttuuritoimintaa vilkastutettiin järjestämällä keväällä iltamakiertueet the Little Big Musicin vetämänä ja syksyllä tuotimme elokuvakiertueen yhteistyössä Hopeatähti kylille -hankkeen kanssa kaikilla halukkailla kylillä. Maksuttomat navetakonsertit kotiseutukeskuksella toivat kaivattua matalan kynnyksen kulttuuripalvelua. Kontiolahti kuuluu Pohjois-Karjalan lasten kulttuuriverkostoon ja opetus- ja kulttuuriministeriön avustuksen turvin toteutimme vuoden aikana 79 eri kulttuuritapahtumaa, joihin osallistui yhteensä noin 6 750 kontiolahtelaista. Kulttuuripalvelut oli mukana Onttolan koulun taidehankinnoissa ja Taiteen edistämiskeskus myönsi muraalin ja sisätaideteosten tekemiseen avustusta. Taideteokset toteutti graafikko Ilona Partanen.

Talous

Taloudellinen tulos oli lähes budjetoidun mukainen, sillä toimintakatteen toteuma oli 100,2 % ja toimintakate oli 4 000 € ennakoitua heikompi.

Tavoitteet ja toimenpiteet	Tavoitetila	Seuranta / toteuma
Innostavin kasvun ja oppimisen ympäristö		
Suunnitteleme vapaa-aikatoimeen systemaattisen asiakaspalautejärjestelmän toiminnan kehittämiseksi	Asiakaspalautejärjestelmä on valmiina käyttöön	Asiakaspalautejärjestelmä on rakennettu ja otetaan käyttöön vuonna 2020.
Kehittyvin asumisen ja elämisen ympäristö		
Kehitämme systemaattisesti lähiliikuntapaikkaverkostoa.	Onttolan lähiliikuntapaikka valmistuu ja otetaan käyttöön	Onttolan lähiliikuntapaikka val-

		mistui ja otettiin käyttöön elokuussa.
Rohkein työnteon ja yrittämisen ympäristö		
Luodaan toimintatavat yhteistyölle ikäihmisten asumispalveluiden kanssa.	Vakiinnutamme kulttuuripalvelut osaksi ikäihmisten palveluita ja toimintakauden suunnittelukoukset toteutamme yhteistyössä Siun Soten kanssa	Yhteistyöryhmä Joensuun kaupungin ja Siun soten kanssa on kokoontunut säännöllisesti.
Suunnittelempa vapaa-aikatoimien yhteistyöprojektina kylille vietävää pop up -toimintaa	Järjestämme pop up -tyyppisen pilottitapahtuman yhteistyönä vapaa-aikapalveluiden toimijoiden kanssa	Kunnasniemellä järjestettiin nuortenilta sekä kesäleiri. Ohjattua liikuntaa järjestettiin Selkiellä ja Varparannalla. Kulttuurin kyläkiertue toteutui toukokuussa. Kylät laulavat -kiertue toteutettiin joulukuussa.

Tunnusluvut	TP 2018	TA 2019	TP 2019
Kulttuuripalveluiden osallistujamäärät tapahtumissa	14 397	9 000	13 539
Liikuntapalvelut, soveltava liikunta, käyntikerat	13 230	10 000	11 915
Liikuntapalvelut, uimakoulut ja leirit, osallistujat	247	150	211
Toimintaan ja tapahtumiin osallistuvien nuorten määrä	2 840	2 000	6 440
NuVa-kokousten määrä	11	10	18

	Alkuperäinen TA 2019	Talousarvio-muutokset	Muutettu TA 2019	Toteuma 2019	Poikkeama
390 Vapaa-aikapalvelut					
Toimintatuotot	124	0	124	146	22
Toimintakulut	-2 778	0	-2 778	-2 805	-27
Toimintakate	-2 654	0	-2 654	-2 659	-5

	Alkuperäinen TA 2019	Talousarvio-muutokset	Muutettu TA 2019	Toteuma 2019	Poikkeama
SIVISTYSLAUTAKUNTA YHTEENSÄ					
Toimintatuotot	1 726	0	1 726	1 994	268
Toimintakulut	-36 132	0	-36 132	-35 348	784
Toimintakate	-34 406	0	-34 406	-33 354	1 052

5.4 TEKNINEN LAUTAKUNTA

5.4.1 Teknisen hallinto

Tilivelvollinen: tekninen johtaja Antti Asikainen, vs. tekninen johtaja Sauli Hyttinen

Toiminta-ajatus

Tuotamme palvelut laadukkaasti, neuvonnan, ohjauksen, sähköisten palvelujen kehittämisen ja hyvän asiakaspalvelun avulla. Tuotamme viihtyisiä ja turvallisia asumisen, elämisen ja yrittämisen alueita sekä turvaamme viihtyisän ja turvallisen asuminen kunnan omissa asunnoissa. Tuotamme ja toteutamme maaseutuelinkeinohallinnon palvelut seudullisesti Liperin kunnan johdolla asiakaslähtöisesti ja annetun aikataulun puitteissa. Huolehdimme kaukolämmön toimittamisesta keskustaajaman ydinalueelle. Kaavoitus ja mittausyksikössä ohjaamme yhdyskuntarakenteen kehitystä, tuotamme eritasoisia maankäytön suunnitelmia ja luomme edellytykset hyvälle, viihtyisälle ja monipuoliselle elinympäristölle sekä yrittämisen ympäristölle. Tuotamme paikkatietoaineistoa niin sisäisten kuin ulkoisten asiakkaiden käyttöön. Näin tehostamme toimintaamme ja edistämme siten avoimuutta ja selkeytämme päätöksentekoa. Toiminnassamme pyrimme edistämään kaikilta osin kestävästä kehitystä ja tuemme osaltamme kunnan kasvustrategiaa.

Keskeiset muutokset

Keskeiset tavoitteemme kaavoitus- ja mittausyksikössä on ollut aktiivinen maanhankinta, strategisen yleiskaavan hyväksyminen ja Lehmon osayleiskaavaehdotuksen nähtäville asettaminen. Maanhankinnassa ei päästy tavoitteeseen, mutta maakauppaneuvotteluissa on edistytty hyvin. Kontiolahden kunnan strateginen yleiskaava hyväksyttiin, mutta Lehmon osayleiskaavaehdotuksen nähtäville asettamista siirrettiin vuoden 2020 alkupuolelle lisäselvitysten vuoksi. Uuden asemakaava-alueen suunnittelu käynnistettiin Karhulan alueelle. Kiinteistöomaisuuden hallintaa parannetaan uuden ohjelmiston avulla. Paikkatiedon jakelua on tehostettu ottamalla rajapinnat käyttöön ja lisäämällä aineistoa karttapalveluun.

Tavoitteet ja toimenpiteet	Tavoitetila	Seuranta / toteuma
Innostavin kasvun ja oppimisen ympäristö		
Aktivoimme ja innostamme henkilöstöä kehittämään omia työtapojaan ja omaa työtään.	Koulutus väh. 1 pv/henkilö sekä yhteisiä ideointipäiviä 2 kpl	Toteutunut.
Asiakkaamme osaavat itsenäisesti käyttää/hyödyntää kotisivuille lisättyä avointa aineistoa.	Kartta- ja muut avoimet aineistot ovat käytettävissä kotisivuilamme. Kartta- ja aineistotilausten määrät laskevat.	Asiakkaita on ohjeistettu aktiivisesti ja ohjeet lisätty kotisivuille. Karttatilausten määrä on laskenut ja asiakkaat löytävät itsenäisesti tietoa kotisivuilta sekä karttapalvelusta.
Kehittyvin asumisen ja elämisen ympäristö		
Raakamaata on hankittu riittävästi asemakaavoituksen tarpeisiin.	Hankittu raakamaan pinta-ala on n. 100 ha.	Raakamaan hankinta on keskitetty kasvustrategian mukaisille alueille. Tavoitteeseen ei päästy. Raakamaata hankittiin v. 2019 yht. 26 ha ja tehtiin esikauppasopimus 13,5 hehtaarin alueesta.
Vuokra-asunnon hakijalle hakuksen/toiveiden mukainen asunto/ympäristö	Asuntoihin muuttajista 85 %:n toive toteutuu	Toteutunut
Rohkein työnteon ja yrittämisen ympäristö		
Hallitsemme kunnan kiinteistöomaisuutta tehokkaasti.	Käytössämme on työkalu, jolla hallitsemme kiinteistöjä ja niihin liittyviä toimenpiteitä kuten omis-	Maaomaisuuden hallintaa tehostamaan on hankittu ohjelma, jonka käyttöönotto on aloitettu marraskuussa 2019.

	tamista, vuokraamista ja myymistä.	
--	------------------------------------	--

	Alkuperäinen TA 2019	Talousarvio- muutokset	Muutettu TA 2019	Toteuma 2019	Poikkeama
400 Teknisen hallinto					
Toimintatuotot	1 670	200	1 870	1 850	-21
Toimintakulut	-1 653	195	-1 458	-1 342	116
Toimintakate	18	395	413	508	95

5.4.2 Kiinteistöpalvelut

Tilivelvollinen: kiinteistöpäällikkö Ari Markkanen

Toiminta-ajatus

Rakennutamme, rakennamme sekä ylläpidämme kunnan rakennuksia. Tavoitteenamme on rakennusten terveellisyys, turvallisuus ja käyttötarpeen mukaisuus sekä taloudellisuus.

Puhtauspalveluissa tuotamme erilaisten tilojen käyttötarkoituksen mukaista puhtaustasoa erityyppisesti siivottavissa tiloissa asiakaslähtöisesti.

Keskeiset muutokset

Tuotamme tilojen asianmukaisen ylläpidon sekä painotamme hyvän rakennuttamisen ja valvonnan tasoa erityisesti kosteuden ja puhtauden hallinnan varmistamiseksi. Rakennusten korjaukset suoritetaan oikea-aikaisesti ja suunnitellusti tavoitteena erityisesti terveet ja turvalliset tilat kaikissa kunnan tilapalvelun hallinnoimissa rakennuksissa.

Tavoitteet ja toimenpiteet	Tavoitetila	Seuranta / toteuma
Innostavin kasvun ja oppimisen ympäristö		
Ylläpitämämme tilat ovat hyväkuntoisia ja sisäilmaltaan laadukkaita. Kartoitamme ja tiedotamme korjaustarpeet, erityisesti sisäilmaongelmat jo ennakkoon.	Vuosittainen kiinteistökatselmus tehty kaikissa kiinteistöissä ja PTS suunnitelma on päivitetty	Toteutunut tavoitteen mukaisesti
Kehittyvin asumisen ja elämisen ympäristö		
Tuotamme palvelut tehokkaasti asiakaslähtöisellä joustavalla asenteella.	Vikailmoituspalvelun vaste-aika. Tavoitteenamme alle 25 kpl yli kaksi viikkoa avoinna olevat asiat	Vasteaikatavoite toteutunut
Rohkein työnteon ja yrittämisen ympäristö		
Varmistamme säännöllisille huoltotoimenpiteillä tilojen, laitteiden ja järjestelmien pitkäaikaisen ja taloudellisen toiminnan	Huoltotoimenpiteet on suoritettu ajallaan, esim. ilmanvaihdon suodattimet.	Huoltotoimenpiteet suoritettu ajallaan.
Tuotamme puhtauspalvelun taloudellisesti	26 €/sm ² /a	26,00 €/sm ² /a

Tunnusluvut	TP 2018	TA 2019	TP 2019
Normeerattu lämpö-energian kulutus	47 kWh/ m ³ /a	tavoite 55 kWh/ m ³ /a	44 kWh/ m ³ /a
Tyhjillään olevat lämpimät hyötym ² (ei sisällä asuinhuoneistoja)	11215	13243	n. 14000
siivottavat m ² , sisäiset/SiunSote	-	-	45081/8325

	Alkuperäinen TA 2019	Talousarvio-muutokset	Muutettu TA 2019	Toteuma 2019	Poikkeama
420 Kiinteistöpalvelut					
Toimintatuotot	9 407	150	9 557	9 656	99
Toimintakulut	-7 218	-150	-7 368	-7 492	-124
Toimintakate	2 189	0	2 189	2 164	-25

5.4.3 Kuntatekniikka

Tilivelvollinen: kuntatekniikan päällikkö Sauli Hyttinen

Toiminta-ajatus

Vastaamme liikenneväylien, ulkoliikuntapaikkojen, puistojen, leikkikenttien, satamien, ja muiden yleisten alueiden sekä hulevesiviemäroinnin suunnittelusta, rakentamisesta ja kunnossapidosta. Lisäksi huolehdimme kunnan metsäomaisuudesta, joukkoliikenneasioista ja kunnan vastuulle kuuluvista jätehuoltotehtävistä.

Keskeiset muutokset

Yksityistielain muutosten johdosta kuntien tielautakunnat lakkautettiin 31.12.2018. Vireillä olevia asioita voitiin käsitellä kuitenkin vielä vuoden 2019 aikana. Bussiliikenteen käyttömahdollisuuksia parannettiin avaamalla uusi reitti Joensuun keskustan ja Lehmon Pohjatuulentien pään välille tarvittavine pysäkkeineen.

Koulujen ympäristöjen liikenneturvallisuutta parannettiin hidasteilla Onttolassa ja Varparannalla.

Liikenneverkon ja hulevesiviemäroinnin kehittäminen jatkui pääosin suunnitteluhankkeilla.

Tavoitteet ja toimenpiteet	Tavoitetila	Seuranta / toteuma
Innostavin kasvun ja oppimisen ympäristö		
Huolehdimme liikenneväylien osalta koulujen lähiympäristön ja oppilaiden käyttämien reittien liikenneturvallisuudesta.	Kunnan järjestämät liikenneyhteydet ovat turvallisia. Taso arvioidaan liikenneturvallisuustyöryhmässä kerran vuodessa.	Varparannan ja Onttolan koulujen läheisyyteen hidasteet ja suojatiet. Asia käsitelty liikenneturvallisuustyöryhmässä
Kehittyvin asumisen ja elämisen ympäristö		
Pidämme ulkoliikuntapaikat hyvän tasoisine ja ajanmukaisina.	Kunnostustarpeiden vuosittainen kartoitus.	Palautteet. Jatkuvaa toimintaa. AH-keskuksen reiteille uusi asfalttipäällyste, uusia kaukalon laitoja
Kehitämme leikkikenttien tasoa suunnitelmallisesti.	Kunnostusohjelman mukaiset toimenpiteet aloitettu.	Lausunnoissa on pidetty hyvänä siirtymä leikkikenttä/ulkoliikuntasali-yhdistelmiin. Uusia suunnitelmia ei ole tehty.
Rohkein työnteon ja yrittämisen ympäristö		
Rakennamme hyvät liikenneyhteydet yritystonteille.	Käytössä oleville tonteille on hyvät liikenneväylät rakennettuna.	Rakennettu tonttien luovutusaikataulun mukaisesti. Yhdessä

Kehitämme liikenneverkkoa ennakoidusti uusille alueille.		meidän kaavoittajan ja Joensuun kaupungin kanssa suunniteltu uutta liikenneväylää Lehmo-Voimatie
Kehitämme hulevesiviemärintiä.	Kaikilla teollisuustonteilla liittymismahdollisuus viemärintiin.	Lehmon urheilukeskuksen alueen huleveden siirtoputkilinja toteutettiin.

Tunnusluvut	TP 2018	TA 2019	TP 2019
Liikenneväylien kunnossapidon kustannukset €/m ²	1,06	1,20	1,36

	Alkuperäinen TA 2019	Talousarvio- muutokset	Muutettu TA 2019	Toteuma 2019	Poikkeama
440 Kuntatekniikka					
Toimintatuotot	740	0	740	879	140
Toimintakulut	-2 014	0	-2 014	-2 182	-168
Toimintakate	-1 274	0	-1 274	-1 302	-29

5.4.4 Vesihuolto

Tilivelvollinen: vesihuoltopäällikkö Juha Pitkänen

Toiminta-ajatus

Tehtävänämmä on huolehtia kunnan alueen vesi- ja jätevesihuollosta taloudellisesti ja kilpailukykyisesti vesihuoltolain määrittelemissä puitteissa. Vastaamme vedenhankinnasta, käsittelystä ja jakelusta, viemärintistä sekä laitoksen tarvitsemien laitteiden ja johtojen suunnittelusta, rakentamisesta, rakennuttamisesta ja ylläpidosta sekä toiminnan kehittämisestä.

Keskeiset muutokset

Keskeisiä tehtävälaitteitamme ovat uusien kaava-alueiden vesi- ja viemäriverkostojen rakentaminen sekä veden toimitusvarmuuden varmistaminen. Jatkamme myös vesihuoltoverkoston saneerauksia.

Keskeisimpiä tavoitteitamme on riittävän raakaveden saannin turvaaminen. Jatkossa kartoitamme edelleen uusia mahdollisia vedenottoalueita mm. yhteistyössä Joensuun Veden kanssa.

Kunnasniemen vesihuolto-osuuskunta liitetään vasta vuoden 2020 alusta kunnan vesihuoltolaitokseen.

Tavoitteet ja toimenpiteet	Tavoitetila	Seuranta / toteuma
Innostavin kasvun ja oppimisen ympäristö		
Vesihuolto-osuuskunnan liittyessä kunnan ylläpidettäväksi, laitteistojen automaatio päivitetään yhtenäiseksi kunnan valvontajärjestelmään	Jätevesi- ja paineenkorotuspumppaamojen automaatio on päivitetty kunnan valvontajärjestelmään	Liitos ei toteutunut 2019.
Kehittyvin asumisen ja elämisen ympäristö		
Veden laatu asetusten mukaista, Toimitamme asiakkaillemme korkealaatuista ja turvallista vettä	Ei poikkeamia	Ei poikkeamia.

Rohkein työnteon ja yrittämisen ympäristö		
Veden jakelumme on luotettavaa. Minimoimme vesikatkot toimintaamme kehittämällä	Ennakoimattomien vesikatkojen määrä korkeintaan yksi/vuosi	Yksi katkos / Kontioniemi.

Investointien puolella vesitornin saneeraus ei valmistunut vuoden 2019 aikana. Syynä oli säiliön sisäpuolen pinnoituksen epäonnistuminen, mitä ei saatu paikkauksin korjattua. Tutkimuksen painopiste on siirtynyt pinnoitusmateriaalin sopivuuden selvittämiseen juuri tähän kohteeseen ulkopuolisen suunnittelijan johdolla.

	Alkuperäinen TA 2019	Talousarvio- muutokset	Muutettu TA 2019	Toteuma 2019	Poikkeama
450 Vesihuolto					
Toimintatuotot	2 386	0	2 386	2 310	-76
Toimintakulut	-1 169	0	-1 169	-1 097	71
Toimintakate	1 217	0	1 217	1 213	-5

5.4.5 Ravintohuolto

Tilivelvollinen: ruokapalvelupäällikkö Pirjo Partanen

Toiminta-ajatus

Ravintohuollossa tuotamme kustannustehokkaasti laadukkaita ateriapalveluja.

Keskeiset muutokset

Vuoropäiväkoti aurinkokellon keittiön muutimme jakelukeittiöksi syksyllä 2019. Lähiruuan ja raaka-aineiden kotimaisuuteen kiinnitimme erityistä huomiota, lähiruuanosuus elintarvikkeista oli 21,2% ja kotimaisten raaka-aineiden osuus 67 %. 2019 tuloista 69.000 kirjautui 2020 vuoden puolelle.

Tavoitteet ja toimenpiteet	Tavoitetila	Seuranta / toteuma
Innostavin kasvun ja oppimisen ympäristö		
Aktivoidimme ja innostimme henkilöstöä kehittämään ravintohuoltoa ja omaa työtään.	Koulutusta 1 pvä / työntekijä ja ideointipäiviä 2 x / vuosi	Toinen ideointipvä ei toteutunut.
Kehittyvin asumisen ja elämisen ympäristö		
Vähennämme ruokahävikkiä	Vähemmän kuin 2018	Ruokahävikkiä tuli 31 % vähempi kuin 2018. Vuonna 2018 syksyn mittausjaksolla hävikkiä oli 4211 kg ja 2019 syksyn mittausjaksolla 2903 kg.
Rohkein työnteon ja yrittämisen ympäristö		
Tuotamme taloudellisesti ruokapalvelut	Aterian keskihinta 4,00 €	3,98 €
Tehostamme valmistuskeittiöiden kapasiteettia, keittiöverkostoa supistamalla.	Kolme valmistuskeittiötä	Vuoropäiväkoti Aurinkokellon keittiö muutettu jakelukeittiöksi 1.8.2019.

Tunnusluvut	TP 2018	TA 2019	TP 2019
ateriat	713 730	727 200	725550

	Alkuperäinen TA 2019	Talousarvio- muutokset	Muutettu TA 2019	Toteuma 2019	Poikkeama
470 Ravintohuolto					
Toimintatuotot	2 893	0	2 893	2 829	-64
Toimintakulut	-2 916	0	-2 916	-2 889	27
Toimintakate	-23	0	-23	-59	-36

5.4.6 Rakennus- ja ympäristövalvonta

Tilivelvollinen: ympäristöpäällikkö Antti Suontama

Toiminta-ajatus

Rakennusvalvonnassa huolehdimme, että rakennus täyttää elinkaarensa aikana lainsäädännön vaatimukset positiivista asiakasneuvontaa painottaen. Rakennettujen alueiden valvonnalla luomme edellytykset viihtyisän ja turvallisen asuinympäristön säilymiseen.

Ympäristövalvonnassa huolehdimme siitä, etteivät asutus, teollisuus tai muu ihmistoiminta pilaa haitallisesti ympäristöämme. Päästöjä aiheuttavien toimintojen haitalliset vaikutukset rajataan mahdollisimman vähäiseksi.

Keskeiset muutokset

Rakennusvalvonnassa otettiin sähköinen arkistointi käyttöön vuoden 2019 aikana. Samanaikaisesti aloitimme suunnittelun paperiarkiston digitoimisesta. Vuonna 2019 panostimme vahvasti henkilöstön koulutukseen. Maankäyttö- ja rakennuslaissa on tapahtunut isoja muutoksia kun aiemmat, alempiasteiset normistot on nostettu lain tasolle, eikä soveltamisohjeita ole vielä julkaistu.

Ympäristövalvonnan painopisteenä vuodelle 2019 oli jätevesineuvonta ja – valvonta sekä haja-asutusalueella että viemäriverkoston alueella. Lähetimme kaikille pohjavesialueiden ja ranta-alueiden korjausvelvollisuuden piirissä oleville kiinteistöille kehotuksen asiasta. Vuonna 2019 tarkastimme liittyneet kiinteistöt viemäriverkoston alueella ja kehotimme liittymättömiä kiinteistöjä täyttämään velvollisuutensa.

Ympäristöhoidon tehtäväalueella toteutimme tilataideteoksia eri puolilla kuntaa.

Tavoitteet ja toimenpiteet	Tavoitetila	Seuranta / toteuma
Innostavin kasvun ja oppimisen ympäristö		
Rakennusvalvonnassa kannustamme kehittämään omia työtapojamme sähköisen asiointin näkökulmasta	Viemme kaikki katselmuksissa esitettäväksi vaaditut asiakirjat sähköiseen lupapalveluun.	100 %
Arkiympäristömme viihtyisäksi. Ympäristövalvonnassa otamme kokeiluhankkeet käytännöksi ympäristöhoidon keinona	Vähintään kaksi toteutunutta kokeiluhanketta	Heinäseipäät yhteislaitumella Kaajaantien varressa. Heinäkuussa. Jouluaiheinen tilataideteos joulukuussa. Viemäriin liittymättömien kiinteistöjen haku tietokantoja yhdistelmällä. kesäkuu

Kehittyvin asumisen ja elämisen ympäristö		
Kannustamme ja opastamme asiakkaita hakemaan rakentamisen luvat sähköisesti	Kaikki rakentamisen luvat on käsitelty sähköisessä muodossa	100%
Asukkaiden mielipiteen huomiointo ympäristöä koskevassa päätöksenteossa. Ympäristövalvonnassa toteutamme asukastilaisuuden, jonka annin hyödynnämme päätöksenteossa	Tavoitteena kaksi asukastilaisuutta	Asukastilaisuus kirkonkylän hakuista 12.8.2019 Yleisötilaisuus Kerolan soran- ja vedenotosta 3.12.2019.
Rohkein työnteon ja yrittämisen ympäristö		
Rakennusvalvonnassa kehitämme lupaprosessia sähköisen lupajärjestelmän mahdollistavalla tavalla	Paperiton rakennuslupa 90 %	95%
Asiakaslähtöinen ja mahdollistava lupakäsittely ympäristöasioissa.	Kielteiset lupapäätökset <2kpl	Kielteisiä lupapäätöksiä ei tehty.

500 Rakennus ja ympäristövalvonta	Alkuperäinen TA 2019	Talousarvio- muutokset	Muutettu TA 2019	Toteuma 2019	Poikkeama
Toimintatuotot	235	-20	215	211	-4
Toimintakulut	-342	0	-342	-323	19
Toimintakate	-107	-20	-127	-112	15

TEKNINEN LAUTAKUNTA YHTEENSÄ	Alkuperäinen TA 2019	Talousarvio- muutokset	Muutettu TA 2019	Toteuma 2019	Poikkeama
Toimintatuotot	17 331	330	17 661	17 736	75
Toimintakulut	-15 311	45	-15 266	-15 325	-59
Toimintakate	2 020	375	2 395	2 411	16

KOKO KUNTA YHTEENSÄ	Alkuperäinen TA 2019	Talousarvio- muutokset	Muutettu TA 2019	Toteuma 2019	Poikkeama
Toimintatuotot	22 463	330	22 793	22 473	-320
Toimintakulut	-95 343	-765	-96 108	-94 257	1 851
Toimintakate	-72 879	-435	-73 314	-71 783	1 531

5.5 Yhteenveto määrärahojen ja tuloarvioiden toteutumisesta

	TP 2018	Alkuperäinen TA 2019	Talousarvio muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	TP 2019	Poikkeama €	Poikkeama %	Muutos % TP 2018- TP 2019-
KUNNANHALLITUS								
100 Keskushallinto								
Tuotot	1 954 188	2 056 820	0	2 056 820	2 008 608	-48 212	-2,3 %	2,8 %
Kulut	-4 538 178	-4 711 980	0	-4 711 980	-4 437 849	274 131	-5,8 %	-2,2 %
Netto	-2 583 991	-2 655 160	0	-2 655 160	-2 429 241	225 919	-8,5 %	-6,0 %
150 Elinvoiman edistäminen								
Tuotot	1 000	0	0	0	137	137		-86,3 %
Kulut	-674 028	-726 340	0	-726 340	-556 282	170 058	-23,4 %	-17,5 %
Netto	-673 028	-726 340	0	-726 340	-556 145	170 195	-23,4 %	-17,4 %
160 Sosiaali- ja terveyspalvelut								
Tuotot	1 420 247	1 350 000	0	1 350 000	734 732	-615 268	-45,6 %	-48,3 %
Kulut	-39 264 860	-38 432 840	-810 000	-39 242 840	-38 558 156	684 684	-1,7 %	-1,8 %
Netto	-37 844 613	-37 082 840	-810 000	-37 892 840	-37 823 424	69 416	-0,2 %	-0,1 %
130 TARKASTUSLAUTAKUNTA								
Tuotot	0	0	0	0	0	0		
Kulut	-26 318	-28 670	0	-28 670	-31 623	-2 953	10,3 %	20,2 %
Netto	-26 318	-28 670	0	-28 670	-31 623	-2 953	10,3 %	20,2 %
SIVISTYSLAUTAKUNTA								
300 Sivistystoimen hallinto								
Tuotot	64 639	0	0	0	1 030	1 030		-98,4 %
Kulut	-683 263	-729 350	0	-729 350	-713 220	16 130	-2,2 %	4,4 %
Netto	-618 624	-729 350	0	-729 350	-712 190	17 160	-2,4 %	15,1 %
310 Aamu ja iltapäivätoiminta								
Tuotot	16 520	17 500	0	17 500	17 565	65	0,4 %	6,3 %
Kulut	-446 247	-444 580	0	-444 580	-454 290	-9 710	2,2 %	1,8 %
Netto	-429 727	-427 080	0	-427 080	-436 725	-9 645	2,3 %	1,6 %
320 Perusopetus 1-6 luokat								
Tuotot	299 177	222 800	0	222 800	341 898	119 098	53,5 %	14,3 %
Kulut	-10 587 313	-11 510 155	0	-11 510 155	-11 355 337	154 818	-1,3 %	7,3 %
Netto	-10 288 136	-11 287 355	0	-11 287 355	-11 013 439	273 916	-2,4 %	7,0 %
330 Perusopetus 7-9 luokat								
Tuotot	326 211	199 090	0	199 090	279 491	80 401	40,4 %	-14,3 %
Kulut	-6 752 473	-6 865 620	0	-6 865 620	-6 882 922	-17 302	0,3 %	1,9 %
Netto	-6 426 263	-6 666 530	0	-6 666 530	-6 603 431	63 099	-0,9 %	2,8 %
360 Varhaiskasvatuspalvelut								
Tuotot	1 143 852	1 124 520	0	1 124 520	1 173 279	48 759	4,3 %	2,6 %
Kulut	-11 083 875	-11 699 540	0	-11 699 540	-11 102 328	597 212	-5,1 %	0,2 %
Netto	-9 940 022	-10 575 020	0	-10 575 020	-9 929 050	645 970	-6,1 %	-0,1 %
370 Lukiokoulutus								
Tuotot	27 847	37 500	0	37 500	34 195	-3 305	-8,8 %	22,8 %
Kulut	-1 590 684	-1 687 690	0	-1 687 690	-1 635 087	52 603	-3,1 %	2,8 %
Netto	-1 562 837	-1 650 190	0	-1 650 190	-1 600 892	49 298	-3,0 %	2,4 %
380 Vapaa sivistystyö								
Tuotot	0	0	0	0	16	16		
Kulut	-413 708	-416 500	0	-416 500	-399 464	17 036	-4,1 %	-3,4 %
Netto	-413 708	-416 500	0	-416 500	-399 448	17 052	-4,1 %	-3,4 %
390 Vapaa-aikapalvelut								
Tuotot	193 645	124 200	0	124 200	146 438	22 238	17,9 %	-24,4 %
Kulut	-2 597 746	-2 778 320	0	-2 778 320	-2 805 169	-26 849	1,0 %	8,0 %
Netto	-2 404 102	-2 654 120	0	-2 654 120	-2 658 731	-4 611	0,2 %	10,6 %

	TP 2018	Alkuperäinen TA 2019	Talousarvio muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	TP 2019	Poikkeama €	Poikkeama %	Muutos % TP 2018- TP 2019-
TEKNINEN LAUTAKUNTA								
400 Tekniset palvelut								
Tuotot	1 557 438	1 670 230	200 000	1 870 230	1 849 724	-20 506	-1,1 %	18,8 %
Kulut	-1 477 162	-1 652 530	195 000	-1 457 530	-1 341 566	115 964	-8,0 %	-9,2 %
Netto	80 276	17 700	395 000	412 700	508 158	95 458	23,1 %	533,0 %
420 Kiinteistöpalvelut								
Tuotot	8 753 840	9 407 003	150 000	9 557 003	9 656 387	99 384	1,0 %	10,3 %
Kulut	-7 564 252	-7 218 435	-150 000	-7 368 435	-7 492 421	-123 986	1,7 %	-0,9 %
Netto	1 189 589	2 188 568	0	2 188 568	2 163 966	-24 602	-1,1 %	81,9 %
440 Kuntatekniikka								
Tuotot	818 016	739 700	0	739 700	879 331	139 631	18,9 %	7,5 %
Kulut	-2 051 391	-2 013 540	0	-2 013 540	-2 181 720	-168 180	8,4 %	6,4 %
Netto	-1 233 375	-1 273 840	0	-1 273 840	-1 302 389	-28 549	2,2 %	5,6 %
450 Vesihuolto								
Tuotot	2 398 154	2 385 990	0	2 385 990	2 310 048	-75 942	-3,2 %	-3,7 %
Kulut	-1 097 973	-1 168 520	0	-1 168 520	-1 097 403	71 117	-6,1 %	-0,1 %
Netto	1 300 181	1 217 470	0	1 217 470	1 212 645	-4 825	-0,4 %	-6,7 %
470 Ravintohuolto								
Tuotot	2 804 700	2 893 240	0	2 893 240	2 829 465	-63 775	-2,2 %	0,9 %
Kulut	-2 904 239	-2 916 290	0	-2 916 290	-2 888 946	27 344	-0,9 %	-0,5 %
Netto	-99 539	-23 050	0	-23 050	-59 480	-36 430	158,0 %	-40,2 %
500 Rakennus ja ympäristövalvonta								
Tuotot	305 200	234 750	-20 000	214 750	211 040	-3 710	-1,7 %	-30,9 %
Kulut	-332 835	-341 740	0	-341 740	-322 991	18 749	-5,5 %	-3,0 %
Netto	-27 635	-106 990	-20 000	-126 990	-111 950	15 040	-11,8 %	305,1 %
YHTEENSÄ								
Tuotot	22 084 673	22 463 343	330 000	22 793 343	22 473 385	-319 958	-1,4 %	1,8 %
Kulut	-94 086 544	-95 342 640	-765 000	-96 107 640	-94 256 421	1 851 219	-1,9 %	0,2 %
Netto	-72 001 872	-72 879 297	-435 000	-73 314 297	-71 783 036	1 531 261	-2,1 %	-0,3 %

Valtuustoon nähden kaikilla tehtäväalueilla sitova erä on toimintakate (netto). Talousarvioon nähden lähes kaikki tehtäväalueet tekivät paremman tuloksen. Kokonaisuutena kunnanhallituksen tehtäväalueet alittivat talousarvion 465.530 euroa, sivistyslautakunnan tehtäväalueet alittivat 1.052.239 euroa ja teknisen lautakunnan tehtäväalueet ylittivät 16.445 euroa.

5.6 Tuloslaskelmaosan toteutuminen

	TP 2018	TA 2019	TA- muutokset	TA 2019 muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama (TOT-TA)	Poikkeama %	Muutos TP18-TP19
Toimintatuotot	22 084 672,52	22 463 343	330 000	22 793 343	22 473 385,04	-319 957,96	-1,4 %	1,8
Myyntituotot	9 513 039,04	10 497 350	0	10 497 350	10 550 112,75	52 762,75	0,5 %	10,9
Maksutuotot	1 521 320,95	1 432 750	-20 000	1 412 750	1 458 885,59	46 135,59	3,3 %	-4,1
Tuet ja avustukset	2 237 232,50	1 976 000	0	1 976 000	1 456 366,24	-519 633,76	-26,3 %	-34,9
Muut toimintatuotot	8 813 080,03	8 557 243	350 000	8 907 243	9 008 020,46	100 777,46	1,1 %	2,2
Toimintakulut	-94 086 544,10	-95 342 640	-765 000	-96 107 640	-94 256 774,04	-1 850 865,96	-1,9 %	0,2
Henkilöstökulut	-24 032 128,21	-25 234 640	90 000	-25 144 640	-24 648 759,59	-495 880,41	-2,0 %	2,6
Palkat ja palkkiot	-19 501 450,33	-20 554 210	90 000	-20 464 210	-20 041 911,24	-422 298,76	-2,1 %	2,8
Henkilösivukulut	-4 530 677,88	-4 680 430	0	-4 680 430	-4 606 848,35	-73 581,65	-1,6 %	1,7
Eläkekulut	-3 855 271,87	-3 953 610	0	-3 953 610	-3 934 974,81	-18 635,19	-0,5 %	2,1
Muut henkilösivukulut	-675 406,01	-726 820	0	-726 820	-671 873,54	-54 946,46	-7,6 %	-0,5
Palvelujen ostot	-54 378 598,76	-54 240 315	-810 000	-55 050 315	-53 804 042,01	-1 246 272,99	-2,3 %	-1,1
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-4 860 673,34	-4 798 675	0	-4 798 675	-4 861 405,20	62 730,20	1,3 %	0,0
Avustukset	-3 584 447,68	-3 666 050	105 000	-3 561 050	-3 433 600,99	-127 449,01	-3,6 %	-4,2
Muut toimintakulut	-7 230 696,11	-7 402 960	-150 000	-7 552 960	-7 508 966,25	-43 993,75	-0,6 %	3,8
Toimintakate	-72 001 871,58	-72 879 297	-435 000	-73 314 297	-71 783 389,00	-1 530 908,00	-2,1 %	-0,3
Verotulot	49 315 583,75	52 800 000	-700 000	52 100 000	52 704 152,81	604 152,81	1,2 %	6,9
Valtionosuudet	23 015 200,00	23 650 000	725 000	24 375 000	24 397 352,00	22 352,00	0,1 %	6,0
Rahoitustuotot ja -kulut	-240 633,85	-540 000	0	-540 000	-143 938,11	-396 061,89	-73,3 %	-40,2
Korkotuotot	79 473,27	67 900	0	67 900	78 992,88	11 092,88	16,3 %	-0,6
Muut rahoitustuotot	423 014,81	366 000	0	366 000	437 075,01	71 075,01	19,4 %	3,3
Korkokulut	-631 302,03	-865 900	0	-865 900	-545 401,88	-320 498,12	-37,0 %	-13,6
Muut rahoituskulut	-111 819,90	-108 000	0	-108 000	-114 604,12	6 604,12	6,1 %	2,5
Vuosikate	88 278,32	3 030 703	-410 000	2 620 703	5 174 177,70	2 553 474,70	97,4 %	5761,2
Poistot ja arvonalentumiset	-3 828 671,09	-4 357 070	-350 000	-4 707 070	-5 134 226,86	427 156,86	9,1 %	34,1
Suunnitelman muk. poistot	-3 756 789,56	-4 357 070	-130 000	-4 487 070	-5 134 226,86	647 156,86	14,4 %	36,7
Arvonalentumiset	-71 881,53	0	-220 000	-220 000	0,00	-220 000,00	-100,0 %	-100,0
Satunnaiset erät	36 476,37	0	0	0	0,00	0,00	0,0 %	-100,0
Satunnaiset tuotot	36 476,37	0	0	0	0,00	0,00	0,0 %	-100,0
Tilikauden tulos	-3 703 916,40	-1 326 367	-760 000	-2 086 367	39 950,84	2 126 317,84	-101,9 %	-101,1
Poistoeron muutos	80 489,69	80 490	0	80 490	173 413,51	-92 923,51	115,4 %	115,4
Tilikauden ylijäämä (alij.)	-3 623 426,71	-1 245 877	-760 000	-2 005 877	213 364,35	2 219 241,35	-110,6 %	-105,9

Toimialat seuraavat talousarvion toteumaa säännöllisesti ja koko kunnan tasolla tehdään osavuosisiraportit kaksi kertaa vuodessa. Osavuosisiraporttien yhteydessä on tehty määrärahatarkistuksia. Valtuustoon nähden sitovat erät on tummennettu yllä olevassa taulukossa.

Toimintatuotot eivät toteutuneet talousarvion mukaisesti vaan ne alittuivat 0,3 milj. €. Merkittävin toimintatuottoihin vaikuttava erä oli perheryhmäkodin kustannusten korvausten aleneminen (tuet ja avustukset), jotka toteutuivat edelliseen vuoteen nähden 670.000 euroa pienempänä. Vastaavasti perheryhmäkodin palvelujen ostot eivät toteutuneet talousarvion mukaisesti, joten perheryhmäkodin erillä ei ole kokonaisuudessaan vaikutusta toimintakatteen muutokseen. Toimintatuottojen muutos edelliseen vuoteen oli +1,8 %. Myyntituottojen kasvu johtuu pääosin sisäisten erien kirjausten muutoksista. Ulkoisissa erissä kasvu on ollut vuokratuloissa sekä maanmyyntituloissa. Myyntituottoihin kuuluvat mm. veden myynti, metsän myynti sekä täyden korvauksen perusteella valtiolta saadut korvaukset. Maksutuotot ovat kuntalaisille annettujen palvelujen, kuten päivähoito ja rakennusluvut, maksutuloja. Muissa toimintatuotoissa ovat mm. myyntivoitot (tontit, kiinteistöt) sekä asuntojen ja muiden rakennusten vuokratuotot.

Toimintakulut alittuivat talousarvion 1,8 milj. € eli -1,9 % ja muutos edelliseen vuoteen oli +0,2 %. Toimintakulut alittuivat lähes kaikissa erissä. Ainoastaan aineet, tarvikkeet ja tavarat ylittivät talousarvion. Merkittävin alitus oli palvelujen ostoissa ja henkilöstökuluissa. Palvelujen ostoihin vaikutti jo edellä mainittu perheryhmäkodin palvelujen ostojen aleneminen. Toinen merkittävämpi alitus on ict-kuluissa 0,2 milj. € ja muu-toin säästö muodostui useista eristä. Henkilöstökulujen alitukseen vaikutti osaltaan palvelujen tuotannon muutokset, henkilöstösuunnittelu sekä lomapalkkavelan toteutuminen alhaisempaan arvioituun nähden.

Toimintakate alitti 1,5 milj. € ja muutos edelliseen vuoteen nähden oli -0,3 %. Kokonaisuudessaan toimintamenojen kasvu saatiin pysäytettyä. Menojen hallintaan vaikutti erityisesti sosiaali- ja terveystalouden palvelujen maksusuuden pysyminen samalla tasolla kuin edellisenä vuonna sekä rakennusten korjausten väheneminen. Toiminnallisilla muutoksilla on pystytty myös vaikuttamaan henkilökulujen kehitykseen.

Kunnan tuloverokertymä toteutui 0,6 milj. € paremmin kuin arvioitiin. Lopullinen kunnallisveron toteuma oli 47,9 milj. €. Joulukuun oikaisuilitys vuoden 2019 ennakkojen osalta kasvatti kunnallisverokertymää 0,6 milj. €. Yhteisöverotuottojen arviota nostettiin toisessa osavuosi-raportissa 0,5 milj. € kahteen miljoonaan euroon. Yhteisöverotuottojen toteuma oli 1,9 milj. €, eli hieman alle talousarvion. Kiinteistöverotuottojen toteuma oli 2,9 milj. € ja ne toteutuivat 0,1 milj. parempana talousarvioon nähden. Kokonaisuudessaan verotulot olivat 52,7 milj. €, edelliseen vuoden tilinpäätökseen nähden kasvua oli 3,4 milj. € eli 6,9 %. Kunnallisveron kasvu oli + 6,3 %, yhteisöveron + 33,1 % ja kiinteistöveron + 3,3 %. Koko maassa kunnallisveron kasvu oli + 2,6 %, yhteisöveron + 2,8 % ja kiinteistöveron + 3,1 %. Kontiolahdella verotulojen kehitys oli parempaa kuin koko maassa keskimäärin.

Valtionosuudet kasvoivat lähes 1,4 milj. €. Valtio kohdensi vuoden 2019 lisätalousarviossaan kunnille peruspalvelujen valtionosuuteen lisää 43,22 euroa asukasta kohden ja Kontiolahden osalta sen vaikutus oli reilu 0,6 milj. €. Kyseessä oli kertaluonteinen valtionosuuden lisäys.

Verotulot 1000 €	TA 2019	TA- muutokset	TA 2019 muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama
Kunnan tulovero	48 500	-1 200	47 300	47 876	576
Osuus yhteisöveron tuotosta	1 500	500	2 000	1 923	-77
Kiinteistövero	2 800	0	2 800	2 905	105
Verotulot yhteensä	52 800	-700	52 100	52 704	604

Vuosi	Tulovero- prosentti	Verotettava tulo, milj €	Muutos
2013	19,75	209,3	5,0 %
2014	19,75	217,2	3,8 %
2015	20,5	222,1	2,3 %
2016	20,5	225,3	1,4 %
2017	20,5	218,6	-3,0 %
2018	20,5	227,6	4,1 %

Veroprosentin muutokset vuosina 2013 ja 2015.

Valtionosuudet 1000 €	TA 2019	TA- muutokset	TA 2019 muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama
Kunnan peruspalvelujen valtionosuus, ml. tasaukset	25 000	725	25 725	25 727	2
Opetus- ja kulttuuritoimen muut valtionosuudet	-1 350	0	-1 350	-1 329	21
Valtionosuudet yhteensä	23 650	725	24 375	24 397	22

Rahoitustuottojen ja -kulujen toteutui lähes 0,4 milj. € alle arvioidun. Talousarviossa varauduttiin korkokulujen kasvuun, mutta korkotaso pysyi edelleen matalana. Korkokuluihin kuuluvat mm. lainojen korot ja vesi- ja viemärihuollon taseyksikön kunnalle maksamat korot. Korkotuottoihin sisältyvät mm. talletusten ja antolainojen, myös vesi- ja viemärihuollon taseyksikölle annetusta lainasta, korkotuotot.

Vuosikate toteutui tarkistettua talousarviota 2,5 milj. € parempana. Suunnitelman mukaisiin poistoihin varattiin 4,4 milj. € ja niiden toteuma oli 4,1 milj. €. Onttolan vanhan koulun sekä kirkonkylän koulun osalta esitetään lisäpoistoja tehtäväksi yhteensä 1,04 milj. €, jolloin poistot ovat yhteensä 5,1 milj. €. Tilikauden tulokseksi muodostuu 39.950,84 euroa. Kokonaisuutena parempaan tulokseen vaikutti toimintamenojen hallinta ja verorahoituksen positiivinen kehitys.

5.7 Investointien toteutuminen

	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama alitus + ylitys -
1000 Arvopaperit					
Menot	0	0	0	-11 963,15	-11 963,15
Rahoitusosuudet	0	0	0	0,00	0,00
Käyttöomaisuuden myynti	0	0	0	42 000,00	42 000,00
Netto	0	0	0	30 036,85	30 036,85
Toteuma: Asunto-osakkeen myynti, Pttk:n purun aiheuttamat osakemuutokset sekä asunto-osakkeen rahoitusosuus.					
2000 Kiinteä omaisuus					
Menot	-500 000	-150 000	-650 000	-513 200,00	136 800,00
Rahoitusosuudet	0	0	0	0,00	0,00
Käyttöomaisuuden myynti	520 000	0	520 000	462 248,99	-57 751,01
Netto	20 000	-150 000	-130 000	-50 951,01	79 048,99
Toteuma: Maanhankinta ja tonttien myynti sekä Jakokosken Liikuntahallin lunastus.					
2030 Laajakaista					
Menot	-138 600	0	-138 600	-138 600,00	0,00
Rahoitusosuudet	0	0	0	0,00	0,00
Käyttöomaisuuden myynti	0	0	0	0,00	0,00
Netto	-138 600	0	-138 600	-138 600,00	0,00
Toteuma: Puntarikosken laajakaistan loppuerä					
TALONRAKENNUS					
3850 Kontiolahden Yläaste ja Lukio					
Menot	-200 000	0	-200 000	-197 470,23	2 529,77
Rahoitusosuudet	0	0	0	0,00	0,00
Käyttöomaisuuden myynti	0	0	0	0,00	0,00
Netto	-200 000	0	-200 000	-197 470,23	2 529,77
Toteuma: Vesikaton muutostyö toteutui suunnitellusti					
3068 Lehmon uusi päiväkot					
Menot	-80 000	0	-80 000	0,00	80 000,00
Rahoitusosuudet	0	0	0	0,00	0,00
Käyttöomaisuuden myynti	0	0	0	0,00	0,00
Netto	-80 000	0	-80 000	0,00	80 000,00
Toteuma: Ei kuluja vuodelle 2019					
3200 Yhtenäiskouluhanke					
Menot	-100 000	0	-100 000	-113 596,94	-13 596,94
Rahoitusosuudet	0	0	0	0,00	0,00
Käyttöomaisuuden myynti	0	0	0	0,00	0,00
Netto	-100 000	0	-100 000	-113 596,94	-13 596,94
Toteuma: Hankeessa saatiin ratkaistua yhtenäiskoulujen suuret linjat. Kustannuksissa pieni ylitys.					
3132 Lehmon koulu					
Menot	-220 000	0	-220 000	0,00	220 000,00
Rahoitusosuudet	0	0	0	0,00	0,00
Käyttöomaisuuden myynti	0	0	0	0,00	0,00
Netto	-220 000	0	-220 000	0,00	220 000,00
Toteuma: Vesikaton kunnostuksia ei toteutettu, koska yhtenäiskouluselitys kiinteistössä käynnissä myös tämän hankkeen alueilla.					
4000 Virasto I kunnanvirasto					
Menot	-195 000	0	-195 000	0,00	195 000,00
Rahoitusosuudet	0	0	0	0,00	0,00
Käyttöomaisuuden myynti	0	0	0	0,00	0,00
Netto	-195 000	0	-195 000	0,00	195 000,00
Toteuma: Hanke siirtyi vuodelle 2020. Syy siirtoon oli suunnittelijoiden kapsiteettivaje.					
3190 Kontiolahden Yläkoulu					
Menot	-80 000	80 000	0	0,00	0,00
Rahoitusosuudet	0	0	0	0,00	0,00
Käyttöomaisuuden myynti	0	0	0	0,00	0,00
Netto	-80 000	80 000	0	0,00	0,00
Toteuma:					
3131 Kylmäojan koulu					
Menot	0	-80 000	-80 000	-61 413,57	18 586,43
Rahoitusosuudet	0	0	0	0,00	0,00
Käyttöomaisuuden myynti	0	0	0	0,00	0,00
Netto	0	-80 000	-80 000	-61 413,57	18 586,43
Toteuma: Hankeella korjattiin maanvaraisia lattioita, jotka aiheuttivat sisäilmaoireita. Korjaukset jatkuvat 2020.					

	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama alitus + ylitys -
5130 Lehmon koulun jääkiekkokaukalo					
Menot	-80 000	0	-80 000	-59 566,51	20 433,49
Rahoitusosuudet	0	0	0	0,00	0,00
Käyttöomaisuuden myynti	0	0	0	0,00	0,00
Netto	-80 000	0	-80 000	-59 566,51	20 433,49
Toteuma:					
4020 Virasto III koulutoimisto					
Menot	-95 000	0	-95 000	-97 806,52	-2 806,52
Rahoitusosuudet	0	0	0	0,00	0,00
Käyttöomaisuuden myynti	0	0	0	0,00	0,00
Netto	-95 000	0	-95 000	-97 806,52	-2 806,52
Toteuma: Koulutoimiston julkisivu korjattiin ja maalattiin. Samalla tehtiin myös pieniä ilmanvaihtotöitä.					
3990 Varuskunta-alue					
Menot	0	-45 000	-45 000	-39 407,76	5 592,24
Rahoitusosuudet	0	0	0	0,00	0,00
Käyttöomaisuuden myynti	0	0	0	0,00	0,00
Netto	0	-45 000	-45 000	-39 407,76	5 592,24
Toteuma: Kaukolämpöverkkoa laajennettiin.					
TALONRAKENNUS YHTEENSÄ					
Menot	-1 050 000,00	-45 000,00	-1 095 000,00	-569 261,53	525 738,47
Rahoitusosuudet	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Käyttöomaisuuden myynti	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Netto	-1 050 000,00	-45 000,00	-1 095 000,00	-569 261,53	525 738,47
KUNNALLISTEKNIikka					
5000 Katujen rakentaminen					
Menot	-1 500 000	0	-1 500 000	-1 554 285,28	-54 285,28
Rahoitusosuudet	0	0	0	0,00	0,00
Käyttöomaisuuden myynti	0	0	0	0,00	0,00
Netto	-1 500 000	0	-1 500 000	-1 554 285,28	-54 285,28
Toteuma: Metoksen, Kruununrannan ja Soralan alueiden kadut pääosin liikennöitävissä, Kärjen alueen infran valmius 70 % Liikenneturvallisuuskohteita: Varparannan sekä Onttolan hidasteet ja suojatiet					
5050 Tievalaistus					
Menot	-150 000	0	-150 000	-49 343,71	100 656,29
Rahoitusosuudet	0	0	0	0,00	0,00
Käyttöomaisuuden myynti	0	0	0	0,00	0,00
Netto	-150 000	0	-150 000	-49 343,71	100 656,29
Toteuma: Metoksen alueella ja Lehmonportintiellä valaistuksen rakentamista					
5060 Kevyen liikenteen väylä Vanhalle Nurmeksentielle					
Menot	-300 000	300 000	0	0,00	0,00
Rahoitusosuudet	0	0	0	0,00	0,00
Käyttöomaisuuden myynti	0	0	0	0,00	0,00
Netto	-300 000	300 000	0	0,00	0,00
Toteuma: Määrärahavaraus kevyen liikenteen väylä välille Kylmäojan koulu (Tuppihaantie) – Urheilukentäntie/ kunnan osuus Suunnittelu aloitettu, rakentamisen tavoitteena 2020					
5100 Leikkikentät					
Menot	-80 000	50 000	-30 000	0,00	30 000,00
Rahoitusosuudet	0	0	0	0,00	0,00
Käyttöomaisuuden myynti	0	0	0	0,00	0,00
Netto	-80 000	50 000	-30 000	0,00	30 000,00
Toteuma:					
5110 Puistot					
Menot	-200 000	150 000	-50 000	-52 249,70	-2 249,70
Rahoitusosuudet	0	0	0	0,00	0,00
Käyttöomaisuuden myynti	0	0	0	0,00	0,00
Netto	-200 000	150 000	-50 000	-52 249,70	-2 249,70
Toteuma: Uusia torikalusteita, pieniä kohteita					
5200 Lehmon urheilukeskus					
Menot	-140 000	0	-140 000	-119 985,52	20 014,48
Rahoitusosuudet	0	0	0	0,00	0,00
Käyttöomaisuuden myynti	0	0	0	0,00	0,00
Netto	-140 000	0	-140 000	-119 985,52	20 014,48
Toteuma: Hulevesiviemäri, paikoitusalueen ja pihan suunnittelua					

	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama alitus + ylitys -
5222 Lähikentät ja reitit (lähiikuntapaikat)					
Menot	-94 000	31 550	-62 450	-69 418,48	-6 968,48
Rahoitusosuudet	0	0	0	0,00	0,00
Käyttöomaisuuden myynti	0	0	0	0,00	0,00
Netto	-94 000	31 550	-62 450	-69 418,48	-6 968,48
Toteuma: Kaukalon laidat 2 kpl, valaisimien vaihtoa led-tekniikkaan, kaukaloiden kunnostusta, suunnittelua					
5226 Ontolan lähiliikuntapaikka					
Menot	0	-311 550	-311 550	-263 362,15	48 187,85
Rahoitusosuudet	0	80 000	80 000	64 000,00	-16 000,00
Käyttöomaisuuden myynti	0	0	0	0,00	0,00
Netto	0	-231 550	-231 550	-199 362,15	32 187,85
Toteuma: Valmistunut					
5223 AH-keskus / Reitit					
Menot	-40 000	0	-40 000	-37 005,50	2 994,50
Rahoitusosuudet	0	0	0	0,00	0,00
Käyttöomaisuuden myynti	0	0	0	0,00	0,00
Netto	-40 000	0	-40 000	-37 005,50	2 994,50
Toteuma: Radan huonokuntoisen osuuden pintausta asfaltilla.					
5225 AH-keskus, kehittäminen					
Menot	-100 000	0	-100 000	-98 689,36	1 310,64
Rahoitusosuudet	0	0	0	0,00	0,00
Käyttöomaisuuden myynti	0	0	0	0,00	0,00
Netto	-100 000	0	-100 000	-98 689,36	1 310,64
Toteuma: Sähköjaketun kehittäminen, stadionalueen parannuksia, lumetuksen vesilinjaosuuden kapasiteetin nosto.					
5253 Venesatamat					
Menot	-80 000	0	-80 000	-79 989,26	10,74
Rahoitusosuudet	0	0	0	0,00	0,00
Käyttöomaisuuden myynti	0	0	0	0,00	0,00
Netto	-80 000	0	-80 000	-79 989,26	10,74
Toteuma: Kirkonkylän sataman laitureiden (2 kpl) jatkaminen, Kontiorannan 2. sataman kunnostus.					
KUNNALLISTEKNIikka YHTEENSÄ					
Menot	-2 684 000	220 000	-2 464 000	-2 324 329	139 671
Rahoitusosuudet	0	80 000	80 000	64 000	-16 000
Käyttöomaisuuden myynti	0	0	0	0	0
Netto	-2 684 000	300 000	-2 384 000	-2 260 329	123 671
KAUKOLÄMPÖLAITOS					
6500 Kaukolämpölaite					
Menot	-30 000	0	-30 000	0,00	30 000,00
Rahoitusosuudet	0	0	0	0,00	0,00
Käyttöomaisuuden myynti	0	0	0	0,00	0,00
Netto	-30 000	0	-30 000	0,00	30 000,00
Toteuma:					
KAUKOLÄMPÖLAITOS YHTEENSÄ					
Menot	-30 000	0	-30 000	0,00	30 000
Rahoitusosuudet	0	0	0	0,00	0
Käyttöomaisuuden myynti	0	0	0	0,00	0
Netto	-30 000	0	-30 000	0,00	30 000
VESIHUOLTOLAITOS					
6000 Vesilaitos					
Menot	-457 000	0	-457 000	-474 523,59	-17 523,59
Rahoitusosuudet	0	0	0	0,00	0,00
Käyttöomaisuuden myynti	0	0	0	0,00	0,00
Netto	-457 000	0	-457 000	-474 523,59	-17 523,59
Toteuma: Sorala: luovutettavien tonttien vesihuolto valmis, Kruununrannan vesihuolto valmis, Kären alueen vesihuolto valmis 80%, Metoksen alueen vesihuolto valmis, Jakokosken vedenottamon suunnittelu käynnissä, Selkien alavesisäiliön urakka valmis, Kuusojan vedenottamon kaivojen korotus ja vesimittarien vaihto etäluettaviin siirtynyt ensi vuodelle.					
6100 Viemärlaitos					
Menot	-543 000	0	-543 000	-464 218,93	78 781,07
Rahoitusosuudet	0	0	0	0,00	0,00
Käyttöomaisuuden myynti	0	0	0	0,00	0,00
Netto	-543 000	0	-543 000	-464 218,93	78 781,07
Toteuma: Sorala: luovutettavien tonttien vesihuolto valmis, Kruununrannan vesihuolto valmis, Kären alueen vesihuolto valmis 80%, Metoksen alueen vesihuolto valmis. Kunnasniemen kaukovalvonnan rakentaminen siirtynyt vuodelle 2020.					
VESIHUOLTOLAITOS YHTEENSÄ					
Menot	-1 000 000	0	-1 000 000	-938 742,52	61 257
Rahoitusosuudet	0	0	0	0,00	0
Käyttöomaisuuden myynti	0	0	0	0,00	0
Netto	-1 000 000	0	-1 000 000	-938 742,52	61 257

	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio- muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama alitus + ylitys -
IRTAIN OMAISUUS					
7209 Kontiolahden koulukeskus					
Menot	-110 000	0	-110 000	-109 647,16	352,84
Rahoitusosuudet	0	0	0	0,00	0,00
Käyttöomaisuuden myynti	0	0	0	1 630,65	1 630,65
Netto	-110 000	0	-110 000	-108 016,51	1 983,49
Toteuma: Kontiolahden koululle ja lukiolle hankittu tvt-laitteistoa ja oppimisympäristöä päivitetty					
7217 Onttolan koulun taideteokset					
Menot	0	-40 000	-40 000	-22 672,30	17 327,70
Rahoitusosuudet	0	20 000	20 000	11 336,00	-8 664,00
Käyttöomaisuuden myynti	0	0	0	0,00	0,00
Netto	0	-20 000	-20 000	-11 336,30	8 663,70
Toteuma: Edullisempi kuin arvioitiin					
7218 Onttolan koulu					
Menot	-500 000	0	-500 000	-499 590,24	409,76
Rahoitusosuudet	0	0	0	0,00	0,00
Käyttöomaisuuden myynti	0	0	0	0,00	0,00
Netto	-500 000	0	-500 000	-499 590,24	409,76
Toteuma: Onttolan uuden koulun varustaminen toteutui suunnitelmien mukaisesti					
7220 Vapaa-aikatoimen kalusto					
Menot	-30 000	0	-30 000	-29 513,03	486,97
Rahoitusosuudet	0	0	0	0,00	0,00
Käyttöomaisuuden myynti	0	0	0	0,00	0,00
Netto	-30 000	0	-30 000	-29 513,03	486,97
Toteuma: Vapaa-aikatoimeen hankittu nuorisotilojen ja kuntosalien kalustoa					
7310 Kunnossapitokalusto (liik.)					
Menot	-85 000	0	-85 000	-56 308,88	28 691,12
Rahoitusosuudet	0	0	0	0,00	0,00
Käyttöomaisuuden myynti	0	0	0	0,00	0,00
Netto	-85 000	0	-85 000	-56 308,88	28 691,12
Toteuma: Lisälaite nurmen leikkaamiseen hankittu, jäänhoitokone, lavatraktori, latuhöylä					
7311 Päiväkotien pihakalusteet					
Menot	-30 000	0	-30 000	0,00	30 000,00
Rahoitusosuudet	0	0	0	0,00	0,00
Käyttöomaisuuden myynti	0	0	0	0,00	0,00
Netto	-30 000	0	-30 000	0,00	30 000,00
Toteuma:					
7312 AH-keskuksen kalusto					
Menot	-15 000	-30 000	-45 000	-40 626,77	4 373,23
Rahoitusosuudet	0	0	0	0,00	0,00
Käyttöomaisuuden myynti	0	0	0	0,00	0,00
Netto	-15 000	-30 000	-45 000	-40 626,77	4 373,23
Perustelut: ajanottolaitteiston uusiminen.					
7325 Siivoustoimen kalusto					
Menot	-12 000	0	-12 000	0,00	12 000,00
Rahoitusosuudet	0	0	0	0,00	0,00
Käyttöomaisuuden myynti	0	0	0	0,00	0,00
Netto	-12 000	0	-12 000	0,00	12 000,00
Toteuma:					
7340 Varhaiskasvatus					
Menot	-20 000	0	-20 000	-18 439,56	1 560,44
Rahoitusosuudet	0	0	0	0,00	0,00
Käyttöomaisuuden myynti	0	0	0	0,00	0,00
Netto	-20 000	0	-20 000	-18 439,56	1 560,44
Toteuma: Varhaiskasvatukseen hankittu tvt-laitteistoa					
7350 Kontiolahden alakoulujen kalusto					
Menot	-75 000	0	-75 000	-71 360,07	3 639,93
Rahoitusosuudet	0	0	0	0,00	0,00
Käyttöomaisuuden myynti	0	0	0	0,00	0,00
Netto	-75 000	0	-75 000	-71 360,07	3 639,93
Toteuma: Alakouluille (Ahokkala, Jakokoski, Selkie ja Varparanta) hankittu uuden opetussuunnitelman mukaista kalustoa					
7352 Ravintohuolto					
Menot	-50 000	0	-50 000	-50 052,75	-52,75
Rahoitusosuudet	0	0	0	0,00	0,00
Käyttöomaisuuden myynti	0	0	0	0,00	0,00
Netto	-50 000	0	-50 000	-50 052,75	-52,75
Toteuma: Tunneliastianpesukone sekä ruoankuljetusvainuja					
IRTAIMISTON HANKINNAT YHTEENSÄ					
Menot	-927 000,00	-70 000,00	-997 000,00	-898 210,76	98 789,24
Rahoitusosuudet	0,00	20 000,00	20 000,00	11 336,00	-8 664,00
Käyttöomaisuuden myynti	0,00	0,00	0,00	1 630,65	1 630,65
Netto	-927 000,00	-50 000,00	-977 000,00	-885 244,11	91 755,89
INVESTOINNIT YHTEENSÄ					
Menot	-6 329 600	-45 000	-6 374 600	-5 394 306,92	980 293
Rahoitusosuudet	0	100 000	100 000	75 336,00	-24 664
Käyttöomaisuuden myynti	520 000	0	520 000	505 879,64	-14 120
Netto	-5 809 600	55 000	-5 754 600	-4 813 091,28	941 509

5.8 Rahoitusosan toteutuminen

	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama
Toiminnan rahavirta	2 757 203	-410 000	2 347 203	4 695 471,61	2 348 268,61
Vuosikate	3 030 703	-410 000	2 620 703	5 174 177,70	2 553 474,70
Satunnaiset erät	0	0	0	0,00	0,00
Tulorahoituksen korjauserät	-273 500	0	-273 500	-478 706,09	-205 206,09
Investointien rahavirta	-5 809 600	55 000	-5 754 600	-4 813 091,28	941 508,72
Investointimenot	-6 329 600	-45 000	-6 374 600	-5 394 306,92	980 293,08
Rahoitusosuudet investointimenoihin	0	100 000	100 000	75 336,00	-24 664,00
Pysyvien vastaavien hyödykk. luovutustulot	520 000	0	520 000	505 879,64	-14 120,36
Toiminnan ja investointien rahavirta	-3 052 397	-355 000	-3 407 397	-117 619,67	3 289 777,33
Rahoituksen rahavirta					
Antolainauksen muutokset	0	0	0	-21 400,00	-21 400,00
Antolainasaamisten lisäys	0	0	0	-21 400,00	
Antolainasaamisten vähennys	0	0	0	0,00	0,00
Lainakannan muutokset	3 500 000	0	3 500 000	-78 238,00	-3 578 238,00
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	10 000 000	0	10 000 000	10 000 000,00	0,00
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-7 500 000	0	-7 500 000	-6 712 523,99	787 476,01
Lyhytaikaisten lainojen muutos	1 000 000	0	1 000 000	-3 365 714,01	-4 365 714,01
Muut maksuvalmiuden muutokset	389 000	0	389 000	-190 320,80	-579 320,80
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	0		0	-19 806,81	-19 806,81
Vaihto-omaisuuden muutos	0		0	89 168,71	89 168,71
Saamisten muutos	0	0	0	362 430,60	362 430,60
Korottomien velkojen muutos	389 000		0	-622 113,30	-622 113,30
Rahoituksen rahavirta	3 889 000	0	3 889 000	-289 958,80	-4 178 958,80
Rahavarojen muutos	836 603	-355 000	481 603	-407 578,47	-889 181,47
Rahavarojen muutos					
Rahavarat 31.12.				4 604 340,62	
Rahavarat 1.1.				5 011 919,09	

Rahoituslaskelman toteutumisessa tarkastelu on tehty siten, että sekä kuluissa että tuotoissa ylitys on miinusmerkkinen ja alitus plusmerkkinen. Valtuustoon nähden sitovat erät on tummennettu yllä olevassa taulukossa.

Lainakannan muutos ei toteutunut arvioidun mukaisesti. Pitkäaikaisten lainojen lisäys toteutui suunnitellusti. Lyhytaikaisten lainojen muutokseen vaikutti, ettei kuntatodistuksia ollut nostettuna niin paljon kuin alun perin arvioitiin. Myös konsernitilin kirjauksen muutos vaikuttaa, jota ei ole huomioitu talousarviossa.

6 TILINPÄÄTÖSLASKELMAT

6.1 Tuloslaskelma

Ulkoiset tuotot ja kulut	2019	2018
Toimintatuotot		
Myyntituotot	4 995 091,40	5 114 774,44
Maksutuotot	1 453 216,29	1 507 958,79
Tuet ja avustukset	1 456 366,24	2 237 232,50
Muut toimintatuotot	3 326 905,09	2 829 369,86
	11 231 579,02	11 689 335,59
Toimintakulut		
Henkilöstökulut	-24 648 759,59	-24 032 128,21
Palkat ja palkkiot	-20 041 911,24	-19 501 450,33
Henkilösivukulut	-4 606 848,35	-4 530 677,88
Eläkekulut	-3 934 974,81	-3 855 271,87
Muut henkilösivukulut	-671 873,54	-675 406,01
Palvelujen ostot	-48 747 484,29	-50 463 487,20
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-4 357 535,27	-4 364 249,90
Avustukset	-3 433 600,99	-3 584 447,68
Muut toimintakulut	-1 827 587,88	-1 246 894,18
	-83 014 968,02	-83 691 207,17
Toimintakate	-71 783 389,00	-72 001 871,58
Verotulot	52 704 152,81	49 315 583,75
Valtionosuudet	24 397 352,00	23 015 200,00
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korkotuotot	13 099,64	8 088,92
Muut rahoitustuotot	329 075,01	315 014,81
Korkokulut	-479 508,64	-559 917,68
Muut rahoituskulut	-6 604,12	-3 819,90
	-143 938,11	-240 633,85
Vuosikate	5 174 177,70	88 278,32
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman muk. poistot	-5 134 226,86	-3 756 789,56
Arvonalentumiset	0,00	-71 881,53
	-5 134 226,86	-3 828 671,09
Satunnaiset erät		
Satunnaiset tuotot		36 476,37
		36 476,37
Tilikauden tulos	39 950,84	-3 703 916,40
Poistoeron muutos	173 413,51	80 489,69
Tilikauden ylijäämä (alij.)	213 364,35	-3 623 426,71

6.2 Rahoituslaskelma

	2019		2018	
Toiminnan rahavirta				
Vuosikate	5 174 177,70		88 278,32	
Satunnaiset erät	0,00		36 476,37	
Tulorahoituksen korjaukset	-478 706,09	4 695 471,61	-191 412,85	-66 658,16
Investointien rahavirta				
Investointimenot	-5 394 306,92		-7 474 111,54	
Rahoitusosuudet investointimenoihin	75 336,00		448 085,98	
Pysyvien vastaavien hyödykk.luovutustulot	505 879,64	-4 813 091,28	247 037,32	-6 778 988,24
Toiminnan ja investointien rahavirta		-117 619,67		-6 845 646,40
Rahoituksen rahavirta				
Antolainauksen muutokset				
Antolainasaamisten lisäys	-21 400,00		0,00	
Antolainasaamisten vähennys	0,00	-21 400,00	880 834,56	880 834,56
Lainakannan muutokset				
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	10 000 000,00		5 000 000,00	
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-6 712 523,99		-6 482 812,92	
Lyhytaikaisten lainojen muutos	-3 365 714,01	-78 238,00	8 929 647,49	7 446 834,57
Muut maksuvalmiuden muutokset				
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	-19 806,81		172 705,28	
Vaihto-omaisuuden muutos	89 168,71		-63 803,78	
Saamisten muutos	362 430,60		-109 982,35	
Korottomien velkojen muutos	-622 113,30	-190 320,80	1 030 563,91	1 029 483,06
Rahoituksen rahavirta		-289 958,80		9 357 152,19
Rahavarojen muutos		-407 578,47		2 511 505,79
Rahavarat 31.12.	4 604 340,62		5 011 919,09	
Rahavarat 1.1.	5 011 919,09	-407 578,47	2 500 413,30	2 511 505,79

6.3 Tase

VASTAAVAA	31.12.2019	31.12.2018	VASTATTAVAA	31.12.2019	31.12.2018
PYSYVÄT VASTAAVAT	77 299 717,48	77 120 746,97	OMA PÄÄOMA	36 265 717,59	36 052 353,24
Aineettomat hyödykkeet	189 591,79	0,00	Peruspääoma	20 375 667,50	20 375 667,50
Muut pitkäaikaiset menot	189 591,79	0,00	Arvonkorotusrahasto	9 950,00	9 950,00
Aineelliset hyödykkeet	69 549 838,74	69 576 345,61	Edellisten tilikausien yli-/alijäämä	15 666 735,74	19 290 162,45
Maa- ja vesialueet	11 694 721,24	11 204 767,23	Tilikauden yli-/alijäämä	213 364,35	-3 623 426,71
Rakennukset	31 718 091,33	34 108 762,04	POISTOERO JA VAPAAEHT. VAR.	1 894 433,83	2 067 847,34
Kiinteät rakenteet ja laitteet	23 982 500,57	22 530 432,20	Poistoero	1 894 433,83	2 067 847,34
Koneet ja kalusto	1 711 548,19	1 364 712,17	TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	936 209,90	992 933,70
Muut aineelliset hyödykkeet	36 582,40	25 246,10	Valtion toimeksiannot	448 722,89	484 874,88
Keskeneräiset hankinnat	406 395,01	342 425,87	Lahjoitusrahastojen pääomat	452 037,46	467 834,75
Sijoitukset	7 560 286,95	7 544 401,36	Muut toimeksiantojen pääomat	35 449,55	40 224,07
Osakkeet ja osuudet	7 515 710,49	7 521 224,90	VIERAS PÄÄOMA	46 686 674,68	47 387 025,98
Muut lainasaamiset	44 576,46	23 176,46	Pitkäaikainen	27 836 291,10	24 802 257,81
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	604 957,89	641 874,88	Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	27 271 060,00	24 160 707,00
Valtion toimeksiannot	447 957,89	484 874,88	Lainat julkisyhteisöiltä	543 629,69	596 760,69
Lahjoitusrahastojen erityiskatteet	157 000,00	157 000,00	Ostovelat	21 601,41	44 790,12
VAIHTUVAT VASTAAVAT	7 878 360,63	5 807 890,92	Lyhytaikainen	18 850 383,58	22 584 768,17
Vaihto-omaisuus	112 412,63	201 581,34	Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	10 389 647,00	12 165 790,00
Aineet ja tarvikkeet	112 412,63	201 581,34	Lainat julkisyhteisöiltä	53 131,02	46 734,01
Saamiset	3 161 607,38	3 524 037,98	Lainat muilta luotonantajilta	1 563 933,48	2 929 647,49
Pitkäaikaiset saamiset	393 073,00	425 253,00	Saadut ennakot	191 110,00	119 349,00
Lainasaamiset	90 140,00	131 500,00	Ostovelat	3 197 789,85	3 264 646,69
Muut saamiset	302 933,00	293 753,00	Muut velat	605 698,97	1 556 440,84
Lyhytaikaiset saamiset	2 768 534,38	3 098 784,98	Siirtovelat	2 849 073,26	2 502 160,14
Myyntisaamiset	2 283 965,99	2 637 473,08	VASTATTAVAA YHTEENSÄ	85 783 036,00	86 500 160,26
Muut saamiset	475 748,53	339 839,30			
Siirtosaamiset	8 819,86	121 472,60			
Rahoitusarvopaperit	40 805,81	42 535,81			
Muut arvopaperit	40 805,81	42 535,81			
Rahat ja pankkisaamiset	4 563 534,81	4 969 383,28			
VASTAAVAA YHTEENSÄ	85 783 036,00	86 500 160,26			

6.4 Konsernilaskelmat

Konsernin tuloslaskelma	2019		2018	
Toimintatuotot		53 386 470		52 941 789
Toimintakulut		-124 254 226		-124 286 826
Osuus osakkuusyhtiön voitosta		16 503		-577
TOIMINTAKATE		-70 851 253		-71 345 614
Verotulot		52 704 153		49 315 584
Valtionosuudet		26 052 941		24 595 326
Rahoitustuotot ja -kulut				
Korkotuotot	43 339		27 830	
Muut rahoitustuotot	312 347		270 053	
Korkokulut	-798 774		-728 020	
Muut rahoituskulut	-8 238	-451 326	-134 683	-564 821
Vuosikate		7 454 514		2 000 476
Poistot ja arvonalentumiset				
Suunnitelman muk. poistot	-7 684 597		-5 906 486	
Arvonalentumiset	0	-7 684 597	-71 882	-5 978 367
Satunnaiset erät	0	0	36 476	36 476
Tilikauden tulos		-230 083		-3 941 415
Tilinpäätössiirrot		168 860		66 280
Tilikauden verot		-7 661		-30 492
Laskennalliset verot		8 979		-5 317
Vähemmistöosuudet		-5 869		1 077
Tilikauden ylijäämä (alij.)		-65 774		-3 909 866

Konsernin rahoituslaskelma	2019		2018	
Toiminnan rahavirta				
Vuosikate	7 454 514		2 000 476	
Satunnaiset erät	0		36 476	
Tilikauden verot	-7 661		-30 492	
Tulorahoituksen korjauserät	-706 387	6 740 466	-87 812	1 918 648
Investointien rahavirta				
Investointimenot	-11 777 207		-15 365 851	
Rahoitusosuudet investointimenoihin	77 541		469 948	
Pysyvien vastaavien hyödykk. luovutustulot	557 500	-11 142 166	315 464	-14 580 438
Toiminnan ja investointien rahavirta		-4 401 700		-12 661 790
Rahoituksen rahavirta				
Antolainauksen muutokset				
Antolainasaamisten lisäys	-64 942		-102 193	
Antolainasaamisten vähennys	0	-64 942	834 415	732 222
Lainakannan muutokset				
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	12 807 128		11 325 000	
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-8 879 334		-8 116 274	
Lyhytaikaisten lainojen muutos	-1 211 540	2 716 254	6 394 654	9 603 379
Oman pääoman muutokset	-73 837	-73 837	-3 789	-3 789
Muut maksuvalmiuden muutokset				
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	-40 135		221 252	
Vaihto-omaisuuden muutos	84 650		-39 469	
Saamisten muutos	178 384		-455 668	
Korottomien velkojen muutos	275 784	498 683	1 544 375	1 270 491
Rahoituksen rahavirta		3 076 158		11 602 303
Rahavarojen muutos		-1 325 542		-1 059 488
Rahavarojen muutos				
Rahavarat 31.12.	7 890 580		9 216 122	
Rahavarat 1.1.	9 216 122	-1 325 542	10 275 609	-1 059 488

VASTAAVAA	31.12.2019	31.12.2018	VASTATTAVAA	31.12.2019	31.12.2018
PYSYVÄT VASTAAVAT	117 177 753	113 137 773	OMA PÄÄOMA	43 237 371	43 581 952
Aineettomat hyödykkeet	673 249	583 864	Peruspääoma	20 375 668	20 375 668
Aineettomat oikeudet	445 560	438 688	Säätiöiden ja yhd.peruspääoma	2 635	2 635
Muut pitkävaikutteiset menot	227 689	145 176	Arvonkorotusrahasato	131 460	134 144
			Muut omat rahastot	1 231 020	1 206 598
			Edellisten tilikausien yli-/alijäämä	21 562 363	25 772 773
			Tilikauden yli-/alijäämä	-65 774	-3 909 866
Aineelliset hyödykkeet	113 241 187	109 347 082	VÄHEMMISTÖOSUDET	172 828	183 541
Maa- ja vesialueet	12 061 684	11 620 080			
Rakennukset	70 799 038	66 281 707	PAKOLLISET VARAUKSET	470 289	634 036
Kiinteät rakenteet ja laitteet	24 177 968	22 721 159	Eläkevaraukset	7 598	8 320
Koneet ja kalusto	2 830 916	2 398 607	Muut pakolliset varaukset	462 691	625 715
Muut aineelliset hyödykkeet	165 555	25 585			
Ennakkomaks.,keskenen. hankinnat	3 206 027	6 299 945	TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	1 294 006	1 353 662
			Valtion toimeksiannot	797 925	822 518
Sijoitukset	3 263 317	3 206 826	Lahjoitusrahastojen pääomat	458 088	473 802
Osakkeet ja osuudet	846 018	482 956	Muut toimeksiantojen pääomat	37 993	57 342
Osakkuusyhteisöosakkeet	2 248 839	2 620 352			
Muut lainasaamiset	20 074	-1 326	VIERAS PÄÄOMA	86 852 374	83 841 780
Muut saamiset	148 387	104 845	Pitkäaikainen	59 001 371	54 460 868
			Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoks.	57 781 433	53 865 727
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	875 439	894 960	Lainat julkisyhteisöiltä	498 337	550 317
Valtion toimeksiannot	715 859	720 834	Saadut ennakot	700 000	0
Lahjoitusrahastojen erityiskatteet	157 008	157 008	Ostovelat	21 601	44 790
Muut toimeksiantojen varat	2 572	17 117	Siirtovelat	0	33
			Lyhytaikainen	27 851 002	29 380 913
VAIHTUVAT VASTAAVAT	13 973 675	15 562 238	Joukkovelkakirjalainat	790 500	0
Vaihto-omaisuus	297 020	381 670	Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoks.	12 540 510	14 484 854
Aineet ja tarvikkeet	297 020	381 670	Lainat julkisyhteisöiltä	53 131	46 730
			Saadut ennakot	204 909	141 762
Saamiset	5 786 074	5 964 446	Ostovelat	5 547 545	5 823 660
Pitkäaikaiset saamiset	1 140 237	-224 315	Muut velat	1 915 464	2 870 030
Myyntisaamiset	379 265	-369 920	Siirtovelat	6 742 876	6 339 040
Lainasaamiset	90 140	131 497	Laskennalliset verovelat	56 066	-325 163
Muut saamiset	670 832	14 107			
Lyhytaikaiset saamiset	4 645 837	6 188 762	VASTATTAVAA YHTEENSÄ	132 026 867	129 594 971
Myyntisaamiset	2 807 968	4 514 125			
Lainasaamiset	705	310			
Muut saamiset	800 554	1 045 863			
Siirtosaamiset	1 036 610	628 464			
Rahoitusarvopaperit	540 787	579 362			
Osakkeet ja osuudet	19 243	19 243			
Sijoitukset rahamarkkinainstrument.	436 648	371 633			
Joukkovelkakirjalainasaamiset	37 690	139 550			
Muut arvopaperit	47 206	48 936			
Rahat ja pankkisaamiset	7 349 793	8 636 760			
VASTAAVAA YHTEENSÄ	132 026 867	129 594 971			

7 TILINPÄÄTÖKSEN LIITETIEDOT

7.1 Kunnan tilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot

Tilinpäätöstä laadittaessa noudatetut arvostusperiaatteet ja –menetelmät sekä jaksotusperiaatteet ja –menetelmät

Jaksotusperiaatteet

Tulot ja menot on merkitty tuloslaskelmaan suoritusperusteen mukaisesti. Suoriteperusteesta poiketen verotulot on kirjattu niiden tilitysjankohdan mukaisesti ao. tilikaudelle.

Pysyvien vastaavien arvostus

Pysyvien vastaavien aineettomat ja aineelliset hyödykkeet on merkitty taseeseen hankintamenoon vähennettynä suunnitelman mukaisilla poistoilla ja investointimenoihin saaduilla rahoitusosuuksilla. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu ennalta laaditun poistosuunnitelman mukaisesti. Poistosuunnitelman mukaiset suunnitelmapoistojen laskentaperusteet on esitetty tuloslaskelman liitetietokohdassa, suunnitelman mukaisen poistojen perusteet.

Sijoitusten arvostus

Pysyvien vastaavien hyödykkeiden osakkeet on merkitty taseeseen hankintamenoon. Arvostuksen perusteena on pysyvien vastaavien hyödykkeiden todennäköisesti tulevaisuudessa kerryttämä tulo tai sen arvo palvelutuotannossa.

Vaihto-omaisuuden arvostus

Vaihto-omaisuus on merkitty taseeseen hankintamenoon.

Rahoitusomaisuuden arvostus

Saamiset on merkitty taseeseen nimellisarvoon tai sitä alempaan todennäköiseen arvoon. Rahoitusomaisuusarvopaperit on merkitty taseeseen hankintamenoon tai sitä alempaan todennäköiseen luovutushintaan.

Johdannaissopimusten käsittely

Johdannaiset sisältävät koronvaihtosopimuksia. Kaikki koronvaihtosopimukset on tehty suojaustarkoituksessa. Johdannaiset on käsitelty kirjanpitolain 5:2 §:n mukaisesti, jolloin niistä annettavat tiedot on esitetty taseen liitetietoina. Kunta on sitonut pitkäaikaisten lainojen vaihtuvan koronvaihtosopimuksilla kiinteään korkoon lainakohtaisesti. Korkojohdannaisista aiheutuneet kassavirrat on kirjattu tilikauden aikana kokoluojen oikaisuksi. Sopimuksia on useita ja viimeisin niistä on voimassa 29.3.2026 asti.

Avustusten käsittely

Pysyvien vastaavien aineellisten hyödykkeiden hankintaan saadut rahoitusavustukset on merkitty ao. hankintameno vähennykseksi.

Tuloslaskelman ja taseen esittämistapa

Vuoden 2019 ja 2018 kunnan tuloslaskelma ja tase ovat vertailukelpoisia keskenään. Konsernitilin esittämistapaa on muutettu ja vuoden 2018 vertailutiedot korjattu vastaavasti.

Konsernitilin käsittely

Konsernitilisopimukseen liitettyjen tytäryhteisöjen konsernitilille talletetut rahavarat esitetään kunnan taseessa lainana muilta luotonantajilta. Vastaavasti tytäryhteisöjen negatiiviset saldot kunnan lyhytaikaisena saamisena tytäryhteisöiltä.

Muut asiat

Pelastustoimen varallaoloa koskevia korvausvaateita on käsiteltyssä työuomioistuimessa ja kanteet koskevat Pohjois-Karjalan pelastuslaitoksen toimintaa. Kanteet koskevat aikaa, jolloin Pohjois-Karjalan pelastus-

laitoksen toiminta oli Joensuun kaupungin alaista toimintaa. Tilinpäätöstä laadittaessa korvausvastuun toteutuminen ei ole varmaa, joten pakollista varausta ei ole tehty. Jos kanteet hyväksytään, niin se tulee vaikuttamaan vuoden 2020 tilikauden tulokseen heikentävästi.

7.2 Konsernitilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot

Konsernitilinpäätöksen laatimisperiaatteet

Konsernitilinpäätöksen laajuus

Konsernitilinpäätökseen on yhdistely kaikki tytäryhteisöt ja kuntayhtymät, joissa kunta on jäsenenä. Konsernitilinpäätöksen laatimisessa on noudatettu samoja arvostus- ja jaksotusperiaatteita kuin kunnan tilinpäätöksessä.

Kontiolahden Yrityspalvelu Oy:stä ja As Oy Kontiolahden Vaskiportista on laadittu alakonsernitilinpäätös, joka on yhdistelty kunnan konsernitilinpäätökseen.

Sisäiset liiketapahtumat ja sisäiset katteet

Konserniyhteisöjen keskinäiset tuotot ja kulut sekä saamiset ja velat on vähennetty sekä konserniyhteisöjen ja kunnan omistamien kuntayhtymien keskinäiset tuotot ja kulut sekä saamiset ja velat on vähennetty vähäisiä liiketapahtumia lukuun ottamatta. Olennaiset pysyviin vastaaviin sisältyvät sisäiset katteet on vähennetty.

Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset

Kunnan ja kuntayhtymän taseessa oleva poistoero ja vapaaehtoiset varaukset on merkitty konsernitilinpäätöksessä omaan pääomaan jaettuna edellisten tilikausien yli-/alijäämiin ja tilikauden yli-/alijäämiin ja niiden muutos konsernitulolaskelmassa tilikauden yli-/alijäämään. Tytäryhteisöjen taseessa olevat poistoeron ja vapaaehtoiset varaukset on merkitty konsernitaseeseen jaettuna omaan pääomaan ja laskennalliseen verovelkaan sekä niiden muutoksen konsernitulolaskelmaan jaettuna laskennallisen verovelan muutokseen ja tilikauden yli-/alijäämään.

Keskinäisen omistuksen eliminointi

Kunnan ja sen tytäryhteisöjen sekä kuntayhtymien keskinäinen omistus on eliminoitu.

Vähemmistöosuudet

Vähemmistöosuudet on erotettu konsernin yli- ja alijäämästä sekä konsernin omasta pääomasta konsernitaseessa.

Osakkuusyhteisöt

Osakkuusyhteisöt on yhdistelty pääomaosuusmenetelmällä konsernitilinpäätökseen.

Poikkeavat arvostus- ja jaksotusperiaatteet ja menetelmät

Poikkeavat tilikaudet:

Osakkuusyhteisöistä Kontiolahti Golf Oy:llä tilikausi on 1.10. – 30.9. Muutoin konserniin yhdisteltävillä tytäryhteisöillä ja kuntayhtymillä on tilikautena kalenterivuosi.

7.3 Tuloslaskelmaa koskevat liitetiedot

Liitetieto 6) Toimintatuotot tehtäväkokonaisuuksittain

	Konserni		Kunta	
	2019	2018	2019	2018
Kunnanhallitus	1 219 329	2 290 543	658 260	1 874 234
Sosiaali- ja terveystoimet	37 389 384	36 594 734	734 732	142 247
Sivistyslautakunta	2 433 019	2 415 526	1 991 038	2 070 133
Tekninen lautakunta	<u>12 344 738</u>	<u>11 640 686</u>	<u>7 847 549</u>	<u>7 602 721</u>
Toimintatuotot yhteensä	<u>53 386 470</u>	<u>52 940 789</u>	<u>11 231 579</u>	<u>11 689 336</u>

Liitetieto 7) Verotulojen erittely

	Kunta	
	2019	2018
Kunnan tulovero	47 875 863	45 058 582
Kiinteistövero	2 905 364	2 812 387
Osuus yhteisöveron tuotosta	<u>1 922 927</u>	<u>1 444 614</u>
Verotulot yhteensä	<u>52 704 153</u>	<u>49 315 584</u>

Liitetieto 8) Valtionosuuksien erittely

	Kunta	
	2019	2018
Kunnan peruspalvelujen valtionosuus	25 726 776	24 310 250
<i>siitä verotuloihin perustuva valtionosuuksien taseus</i>	<i>7 543 980</i>	<i>6 752 036</i>
Opetus- ja kulttuuritoimen muut valtionosuudet	<u>-1 329 424</u>	<u>-1 295 050</u>
Valtionosuudet yhteensä	<u>24 397 352</u>	<u>23 015 200</u>

Liitetieto 9) Palvelujen ostojen erittely

	Kunta	
	2019	2018
Asiakaspalvelujen ostot	39 671 730	40 445 426
Muiden palvelujen ostot	<u>9 075 755</u>	<u>10 018 062</u>
Kunnan palvelujen ostot yhteensä	<u>48 747 484</u>	<u>50 463 487</u>

Liitetieto 11) Selvitys suunnitelman mukaisten poistojen perusteista

Poistosuunnitelmaa on päivitetty vuoden 2013 alusta alkaen. Uusi poistosuunnitelma koskee 1.1.2013 jälkeen valmistuvia ja hankittavia kohteista. Taseeseen aiemmin aktivoidut erät poistetaan aiemman poistosuunnitelman mukaisesti loppuun saakka. Pienet käyttöomaisuushankinnat, joiden hankintameno on alle 10 000 €, kirjataan vuosikuluksi.

	ennen 1.1.2013 hankitut hyödykkeet		1.1.2013 jälkeen hankitut hyödykkeet	
Rakennukset:				
Asuinrakennukset	50 vuotta	tasapoisto	30 vuotta	tasapoisto
Hallinto- ja laitosrakennukset	40 vuotta	tasapoisto	20 vuotta	tasapoisto
Tehdas- ja tuotantorakennukset	30 vuotta	tasapoisto	20 vuotta	tasapoisto
Vapaa-ajanrakennukset	30 vuotta	tasapoisto	20 vuotta	tasapoisto
Talousrakennukset	20 vuotta	tasapoisto	10 vuotta	tasapoisto
Kiinteät rakenteet ja laitteet:				
Kadut, tiet, torit, puistot	15 %	menojäännös	15 vuotta	tasapoisto
Sillat, laiturit ja uimalat	20 %	menojäännös	10 vuotta	tasapoisto
Verkostot	7 %	menojäännös	30 vuotta	tasapoisto
Kaukolämpöverkko	10 %	menojäännös	20 vuotta	tasapoisto
Muut putki- ja kaapeliverkot	15 %	menojäännös	15 vuotta	tasapoisto
Kiinteät koneet, laitteet ja rakenteet	20 %	menojäännös	10-15 vuotta	tasapoisto
Koneet ja kalusto	5-15 vuotta	tasapoisto	3-10 vuotta	tasapoisto

Liitetieto 12) Tuottoihin ja kuluihin sisältyvät pakollisten varausten muutokset

	Konserni		Kunta	
	2019	2018	2019	2018
Eläkevastuuvaraus 1.1.	8 320	10 148	0	0
Lisäykset tilikaudella	0	12	0	0
Vähennykset tilikaudella	-722	-1 840	0	0
Eläkevastuuvaraus 31.12.	7 598	8 320	0	0
Potilasvahinkovastuuvaraus 1.1.	620 890	484 397	0	0
Lisäykset tilikaudella	0	136 496	0	0
Vähennykset tilikaudella	-158 199	0	0	0
Potilasvahinkovastuuvaraus 31.12.	462 691	620 890	0	0
Muut vastuuvaukset 1.1.	1 600	1 600	0	0
Lisäykset tilikaudella	0	0	0	0
Vähennykset tilikaudella	-1 600	0	0	0
Muut vastuuvaukset 31.12.	0	1 600	0	0

Liitetieto 13) Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutusvoitot ja -tappiot

	Konserni		Kunta	
	2019	2018	2019	2018
Muut toimintatuotot				
Maa- ja vesialueiden luovutusvoitot	472 235	190 503	452 574	187 613
Rakennusten luovustusvoitot	0	0	0	0
Muut luovutusvoitot	<u>56 155</u>	<u>37 551</u>	<u>26 153</u>	<u>3 800</u>
Luovutusvoitot yhteensä	<u>528 390</u>	<u>228 054</u>	<u>478 727</u>	<u>191 413</u>
Muut toimintakulut				
Maa- ja vesialueiden luovutustappiot	0	0	0	0
Rakennusten luovutustappiot	0	0	0	0
Muut luovutustappiot	<u>2 447</u>	<u>0</u>	<u>21</u>	<u>0</u>
Luovutustappiot yhteensä	<u>2 447</u>	<u>0</u>	<u>21</u>	<u>0</u>

Liitetieto 14) Satunnaisiin tuottoihin ja kuluihin sisältyvät erät

	Konserni		Kunta	
	2019	2018	2019	2018
Satunnaiset tuotot				
PKSSK kuntayhtymäosuus	0	0	0	0
Muut satunnaiset tuotot	<u>0</u>	<u>36 476</u>	<u>0</u>	<u>36 476</u>
Satunnaiset tuotot yhteensä	<u>0</u>	<u>36 476</u>	<u>0</u>	<u>36 476</u>

7.4 Tasetta koskevat liitetiedot

7.4.1 Taseen vastaavia koskevat liitetiedot

Arvonkorotusten periaatteet ja arvonmääritysmenetelmät

Rahoitusarvopaperit on kirjattu nimellisarvosta.

Liitetieto 18) Arvonkorotukset

	Konserni		Kunta	
	2019	2018	2019	2018
Maa- ja vesialueet				
Arvo 1.1.	41 139	41 665	0	0
Arvonkorotukset	0	0	0	0
Arvonkorotusten purku	-35	-526	0	0
Arvo 31.12.	41 104	41 139	0	0
Rakennukset				
Arvo 1.1.	83 056	86 360	0	0
Arvonkorotukset	0	0	0	0
Arvonkorotusten purku	-2 649	-3 304	0	0
Arvo 31.12.	80 407	83 056	0	0
Muut				
Arvo 1.1.	9 950	9 950	9 950	9 950
Arvonkorotukset	0	0	0	0
Arvonkorotusten purku	0	0	0	0
Arvo 31.12.	9 950	9 950	9 950	9 950
Arvonkorotukset yhteensä	<u>131 460</u>	<u>134 144</u>	<u>9 950</u>	<u>9 950</u>

Liitetieto 19) Pysyvien vastaavien tase-eräkohtaiset tiedot

Aineettomat ja aineelliset hyödykkeet

	Muut pitkävaik. menot	Maa-alueet	Rakennukset	Kiinteät rakenteet ja laitteet	Koneet ja kalusto	Muut ain. hyödykkeet	Ennakkomaks. keskener. hank.	Yhteensä
	1010	1100-1109	1110-1129	1130-1159	1160-1179	1180-1189	1190-1195	
Poistamaton								
hankintameno 1.1.	0,00	11 204 767,23	34 108 762,04	22 530 432,20	1 364 712,17	25 246,10	342 425,87	69 576 345,61
Lisäys tilikaudella	138 600,00	499 650,00	356 690,32	3 362 045,75	875 538,46	22 672,30	127 146,94	5 382 343,77
Rahoitusos. tilikaudella			0,00	-64 000,00	0,00	-11 336,00	0,00	-75 336,00
Vähennykset tilikaudella		-9 695,99	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	-9 695,99
Siirrot erien välillä	59 400,00	0,00	0,00	3 777,80	0,00	0,00	-63 177,80	0,00
Sumupoistot tilikaudella	-8 408,21		-2 747 361,03	-1 849 755,18	-528 702,44	0,00	0,00	-5 134 226,86
Poistamaton hank.meno 31.12.	189 591,79	11 694 721,24	31 718 091,33	23 982 500,57	1 711 548,19	36 582,40	406 395,01	69 739 430,53

Pysyvien vastaavien sijoitukset

	Osakkeet tytäryhteisöt	Kuntayhty- mäosuudet	Osakkeet osakkuus ja muut om.yht.	Muut osakkeet ja osuudet	Lainasaamiset tytäryht.	Lainasaamiset osakkuusyht.	Yhteensä
Hankintameno 1.1.	3 022 487,97	1 950 525,95	1 860 834,79	687 376,19	23 176,46	0,00	7 544 401,36
Lisäykset			7 029,38	4 933,77		21 400,00	33 363,15
Vähennykset				-17 477,56		0,00	-17 477,56
Hankintameno 31.12.	3 022 487,97	1 950 525,95	1 867 864,17	674 832,40	23 176,46	0,00	7 560 286,95
Kirjanpitoarvo 31.12.	3 022 487,97	1 950 525,95	1 867 864,17	674 832,40	23 176,46	21 400,00	7 560 286,95

Liitetieto 20-22) Omistukset muissa yhteisöissä

	Kotipaikka	Kunnan omistus osuus	Konsernin omistus osuus	Konsernin osuus omasta pääomasta	Konsernin osuus vieraasta pääomasta	Konsernin osuus tilikauden voitosta/tappiosta
Tytäryhteisöosakkeet						
Kontiolahden Yrityspalvelu Oy	Kontiolahti	100,00	100,00	2 050 331,35	19 889 078,72	-14 995,99
Kiinteistö Oy Kontioniemen Vaskiportti	Kontiolahti	0,00	80,68	494 394,59	753,66	5 489,96
Lukkarila Kodit Oy	Kontiolahti	100,00	100,00	517 011,05	166 084,56	18 050,14
Kiinteistö Oy Kontiolahden Vuokratalot	Kontiolahti	100,00	100,00	3 189 117,03	8 656 567,15	151 628,58
Kontionloikka Oy	Kontiolahti	100,00	100,00	7 862,91	176 463,31	2 189,11
Tytäryhteisöt yhteensä				6 258 716,93	28 888 947,40	162 361,80
Kuntayhtymät						
P-K:n koulutuskuntayhtymä	Joensuu	3,20	3,20	2 413 012,61	469 049,98	-128 746,42
Pohjois-Karjalan maakuntaliitto	Joensuu	6,01	6,01	96 884,99	75 477,18	-9 054,22
P-K:n sosiaali- ja terveystalujen ky	Joensuu	5,27	5,27	1 341 639,24	12 619 507,41	-269 002,17
Kuntayhtymät yhteensä				3 851 536,84	13 164 034,56	-406 802,81
Osakkuus ja muut omistusyhteisöt						
Asunto Oy Kontiolahden Myllypuro	Kontiolahti	37,21	37,21	288 653,65	6 334,52	-2 000,02
Asunto Oy Kontiolahden Mäntyriivit	Kontiolahti	27,31	27,31	89 943,94	9 245,95	-2 072,39
Asunto Oy Kotikulho	Kontiolahti	25,77	25,77	132 139,17	271,98	738,34
Asunto Oy Mönningmäki	Kontiolahti	35,99	35,99	49 671,31	295,77	2,22
Asunto Oy Romppalan Hoviseutu	Kontiolahti	48,40	48,40	74 015,03	554,75	14,04
Kiinteistö Oy Kontiolahden Liike- ja palvelu	Kontiolahti	50,00	50,00	271 458,06	25 533,51	0,09
Kiinteistö Oy Kontiolahden Liikekeskus	Kontiolahti	34,59	34,59	1 838 634,50	8 052,89	0,10
Kiinteistö Oy Paiholankoski	Kontiolahti	43,00	46,00	6 740,15	174 203,44	1,98
Kontiolahden Jäähalli Oy	Kontiolahti	43,60	43,60	172 148,38	12 397,99	-2 810,08
Kontiolahti Golf Oy	Kontiolahti	36,25	36,25	496 679,44	25 868,33	-10 376,82
Osakkuus ja muut omistusyht. yhteensä				3 420 083,65	262 759,11	-16 502,55

Liitetieto 23) Saamisten erittely

	2019		2018	
	Pitkäaikaiset	Lyhytaikaiset	Pitkäaikaiset	Lyhytaikaiset
Saamiset tytäryhteisöiltä				
Myyntisaamiset	0	236 427	0	195 439
Siirtosaamiset	0	61	0	61
Yhteensä	<u>0</u>	<u>236 488</u>	<u>0</u>	<u>195 500</u>
Saamiset kuntayhtymiltä, joissa kunta jäsenenä				
Myyntisaamiset	0	0	0	222
Yhteensä	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>222</u>
Saamiset yhteensä	<u>0</u>	<u>236 488</u>	<u>0</u>	<u>195 722</u>

Liitetieto 24) Siirtosaamisiin sisältyvät olennaiset erät

	Konserni		Kunta	
	2019	2018	2019	2018
Siirtyvät korot	0	1 155	0	0
Kelan korvaus työterveyshuollosta	103 684	74 477	0	0
EU-tuet ja avustukset	185 761	38 845	0	0
Muut tulojäämät	747 164	513 987	8 820	121 473
Yhteensä	1 036 610	628 464	8 820	121 473

7.4.2 Taseen vastattavia koskevat liitetiedot**Liitetieto 25) Oman pääoman erittely**

	Konserni		Kunta	
	2019	2018	2019	2018
Peruspääoma 1.1.	20 375 668	20 375 668	20 375 668	20 375 668
Lisäykset	0	0	0	0
Vähennykset	0	0	0	0
Peruspääoma 31.12.	20 375 668	20 375 668	20 375 668	20 375 668
Säätiöiden ja yhd.peruspääoma 1.1.	2 635	2 635	0	0
Lisäykset	0	0	0	0
Vähennykset	0	0	0	0
Säätiöiden ja yhd.peruspääoma 31.12.	2 635	2 635	0	0
Arvonkorotusrahassto 1.1.	134 144	137 974	9 950	9 950
Lisäykset	0	0	0	0
Vähennykset	-2 684	-3 830	0	0
Arvonkorotusrahassto 31.12.	131 460	134 144	9 950	9 950
Muut omat rahastot 1.1.	1 206 598	1 207 542	0	0
Siirrot rahastosta	0	-943	0	0
Siirrot rahastoon	24 422	0	0	0
Muut omat rahastot 31.12.	1 231 020	1 206 598	0	0
Edellisten tilikausien ylijäämä 1.1.	21 862 906	25 920 598	15 666 736	19 290 162
Edellisten tilikausien oikaisu	-300 544	-147 826	0	0
Edellisten tilikausien ylijäämä 31.12.	21 562 363	25 772 773	15 666 736	19 290 162
Tilikauden ylijäämä/alijäämä	-65 774	-3 909 866	213 364	-3 623 427
Oma pääoma yhteensä	43 237 372	43 581 952	36 265 718	36 052 353

Liitetieto 27) Pitkäaikaiset velat

	Kunta	
	2019	2018
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	8 951 988	4 195 618
Lainat julkisyhteisöiltä	429 391	3 070 770
Pitkäaikaiset velat yhteensä	9 381 379	7 266 388

Tarkoitetaan lainoja, jotka erääntyvät 1.1.2025 tai sen jälkeen.

Liitetieto 29) Pakolliset varaukset

	Konserni		Kunta	
	2019	2018	2019	2018
Eläkevastuuvaraus	7 598	8 426	0	0
Potilasvahinkovastuuvaraus	462 691	620 890	0	0
Muut vastuuvaraukset	0	1 600	0	0
Yhteensä	470 289	630 916	0	0

Liitetieto 30) Vieras pääoma

	2019		2018	
	Pitkäaikaiset	Lyhytaikaiset	Pitkäaikaiset	Lyhytaikaiset
Velat tytäryhteisöille				
Ostovelat	0	885	0	-73 203
Yhteensä	0	885	0	-73 203
Velat kuntayhtymille, joissa kunta jäsenenä				
Ostovelat	0	129 228	0	42 417
Yhteensä	0	129 228	0	42 417
Velat osakkuus- ja omistusyhteisöille				
Ostovelat	0	1 241	0	911
Yhteensä	0	1 241	0	911
Vieras pääoma yhteensä	0	131 355	0	43 328

Liitetieto 33) Siirtovelkoihin sisältyvät olennaiset erät

	Konserni		Kunta	
	2019	2018	2019	2018
Lyhytaikaiset siirtovelat				
Tuloennakot	67 321	185 936	0	0
Menojäämät				
Lomapalkkavelan ja henkilösivukulujen jaksotukset	5 445 705	5 567 029	2 437 172	2 190 124
Muut palkkojen ja henkilösivukulujen jaksotukset	122 427	9 705		
Korkojaksotukset	194 742	200 349	111 902	135 263
Muut menojäämät	912 681	376 020	300 000	176 773
Yhteensä	6 742 876	6 339 040	2 849 073	2 502 160

7.5 Vakuuksia ja vastuusitoumuksia koskevat liitetiedot

Liitetieto 34) Velat, joiden vakuudeksi annettu kiinnityksiä kiinteistöihin

	Konserni		Kunta	
	2019	2018	2019	2018
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta				
Vakuudeksi annetut kiinnitykset	<u>15 637 258</u>	<u>16 094 287</u>	<u>0</u>	<u>0</u>
Yhteensä	<u>15 637 258</u>	<u>16 094 287</u>	<u>0</u>	<u>0</u>

Liitetieto 38) Vuokravastuut

	Konserni		Kunta	
	2019	2018	2019	2018
Vuokravastuut yhteensä, vastuut voimassa kunnan osalta vuoteen 2035 saakka	10 190 332	10 766 071	8 220 775	8 708 107
- siitä seur. tilikaudella maksettava osuus	2 048 777	2 090 106	843 131	717 526
Vuokravastuisiin sis. leasingvastuut yhteensä	7 763 013	7 916 627	7 689 730	7 859 195
- siitä seur. tilikaudella maksettava osuus	629 428	501 455	595 264	469 659
Leasingsopimuksiin sisältyvät lunastusvelvoitteet	2 532 105	2 512 504	2 532 105	2 512 504

Liitetieto 39-40) Vastuusitoumukset

	Konserni		Kunta	
	2019	2018	2019	2018
Takaukset samaan konserniin kuuluvien yhteisöjen puolesta				
Alkuperäinen pääoma			28 119 585	26 019 585
Jäljellä oleva pääoma			18 598 151	18 488 689
Takaukset muiden puolesta				
Alkuperäinen pääoma	2 367 665	2 367 665	2 359 329	2 359 329
Jäljellä oleva pääoma	1 053 230	1 351 996	1 051 156	1 349 583
			Kunta	
			2019	2018
Kunnan osuus takauskeskuksen takausvastuista 31.12.			89 395 354	84 663 381
Kunnan osuus takauskeskuksen kattamattomista vastuista 31.12.				0
Kunnan mahdollista vastuuta kattava osuus takauskeskuksen rahastosta 31.12.			58 816	54 392

Liitetieto 41) Muut taseen ulkopuoliset järjestelyt

	Konserni		Kunta	
	2019	2018	2019	2018
Sopimusvastuut				
Sopimukseen sisältyvät lunastusveloitteet	175 450	189 000	175 450	189 000
Sopimusvastuut yhteensä	175 450	189 000	175 450	189 000
Johdannaissopimukset				
Koronvaihtosopimukset *)				
Käypä arvo	-1 142 886	-892 592	-503 667	-578 496
Lainan pääomaa vastaava nimellisarvo	26 585 213	26 374 190	17 925 000	22 275 000
Arvonlisäveron palautusvastuu	1 635 603	299 827	5 679	7 572
Perustamishankkeiden valtionosuuden palautusvastuu	6 035 179	6 035 179	6 035 179	6 035 179
Vammaispalvelulain mukaiset potilasvakuutuksen vastuut	556	125 504	0	0
Muut vastuut (keräysvarat)	15 405	18 763	15 405	18 763

*) Kunta on suojannut vaihtuvakorkoisten pitkäaikaisten lainojen korkoja koronvaihtosopimuksilla. Lainojen vaihtuvat korot on muutettu kiinteiksi. Koronvaihtosopimusten kiinteät korot vaihtelevat 0,303-1,75% pa. Lainojen erääntymisajan kohdat ovat vuosina 2021-2026 ja koronvaihtosopimusten vuosina 2021-2026. Lainoja lyhennetään ja koronvaihtosopimusten kohdearvo alenee vastaavassa tahdissa.

7.6 Henkilöstöä, tilintarkastajan palkkioita ja intressitapahtumia koskevat liitetiedot

Liitetieto 42) Henkilöstön lukumäärä tehtäväkokonaisuuksittain

Henkilöstöluokitus	Kunta	
	2019	2018
Henkilöstöluokitus 31.12.2019		
Hallinto-osasto	20	29
Sivistysosasto	439	465
Tekninen osasto	139	140
Yhteensä	<u>598</u>	<u>634</u>

Henkilötyövuodet	Kunta	
	2019	2018
Hallinto	15	17
Varhaiskasvatus	161	163
Koulutus	236	234
Tekninen	121	121
Työllistetyt	29	32
Kesätyöntekijät	3	4
Yhteensä	<u>565</u>	<u>571</u>

Liitetieto 43) Henkilöstökulut

	Kunta	
	2019	2018
Henkilöstökulut tuloslaskelman mukaan	24 648 760	24 032 128
Henkilöstökuluja aktivoitu aineettomiin ja aineellisiin hyödykkeisiin	<u>374 515</u>	<u>424 315</u>
Henkilöstökulut yhteensä	<u>25 023 274</u>	<u>24 456 443</u>

Liitetieto 44) Luottamushenkilön palkkioista perityt ja tilitetyt luottamushenkilömaksut

	Kunta	
	2019	2018
Sosiaalidemokraatit	10 830	9 729
Suomen Keskustapuolue	6 238	6 003
Kansallinen Kokoomus	3 791	3 524
Kontiolahden Perussuomalainen	400	444
Vihreät, Kontiolahden Vihreät ry	621	538
Suomen Kristillisdemokraatit, Kontiolahti	<u>20</u>	<u>20</u>
Yhteensä	<u>21 900</u>	<u>20 259</u>

Liitetieto 45) Tilintarkastajan palkkiot

	Kunta	
	2019	2018
Tilintarkastusyhteisö BDO Auditor Oy		
Tilintarkastuspalkkiot	12 698	12 597
Tarkastuslautakunnan sihteerin tehtävät	396	57
Muut palkkiot	<u>900</u>	<u>0</u>
Yhteensä	<u>13 994</u>	<u>12 653</u>

Liitetieto 46) Intressitahojen kanssa tehdyt liiketoimet

Kunnan / konsernin intressitahojen kanssa ei ole ollut tavanomaisesta poikkeavia liiketoimia.

8 ERIYTETYT TILINPÄÄTÖKSET

8.1 Vesihuoltolaitoksen toimintakertomus

Tehtävänä on huolehtia kunnan alueen vesi- ja jätevesihuollosta taloudellisesti ja kilpailukykyisesti vesihuoltolain määrittelemissä puitteissa. Vastaamme vedenhankinnasta, käsittelystä ja jakelusta, viemäroinnistä sekä laitoksen tarvitsemien laitteiden ja johtojen suunnittelusta, rakentamisesta, rakennuttamisesta ja ylläpidosta sekä toiminnan kehittämisestä.

Vesihuoltolaitos toimitti vettä vuoden 2019 aikana noin 3430 asiakkaalle, joista suurin osa kuuluu myös viemäroinnin piiriin. Vettä toimitettiin lisäksi kolmelle vesiosuuskunnalle (Varparanta, Onttola ja Kunnasniemi). Osuuskunnista jätevevettä otettiin vastaan Onttolan, Kunnasniemen ja Varparannan vesiosuuskunnilta. Jätevedet johdetaan siirtoviemäriä pitkin Joensuuhun Kuhasalon jätevedenpuhdistamolle. Yhteistyö jatkui naapurikuntien, vesiosuuskuntien ja ELY-keskuksen kanssa. Kunnasniemen vesihuolto-osuuskunta liitetään vasta vuoden 2020 alusta kunnan vesihuoltolaitokseen.

Vettä otettiin Lehmon, Kuusojan, Jaamankankaan, Jakokosken ja Kirkonkylän (varavedenottamo) vedenottamoilta yhteensä noin 1400 m³/vuorokausi. Kuusojan Kuokkasenkankaan uusien vedenottamokaivojen lupa saatiin AVI:lta.

Investoinneissa Kruununrannan, Metoksen alueen, Soralan ja Kären alueen vesihuoltoa rakennettiin. Selkien alavesisäiliön UV- ja varavoimarakennus valmistui.

Vesihuoltolaitoksen keskeisimpiä tehtäväalueita ovat uusien kaava-alueiden vesi- ja viemäriverkostojen rakentaminen sekä veden toimitusvarmuuden varmistaminen. Toiminta-alueen sisäpuolella olevia vielä liityttämättömiä kiinteistöjä pyritään liittämään kunnan vesi- ja viemäriverkoston piiriin. Entistä verkostoa kunnostetaan saneeraamalla jätevesipumppaamoja ja automaatioita sekä uusimalla vanhoja epäkuntoisia puhtaan veden talo- ja pääsulkuja. Betoniset viemärit on saatu jo lähes uusittua.

Keskeisenä tavoitteena on riittävän raakaveden saannin turvaaminen (Kuusoja, Lehmo, Jaamankangas). Varmuutta on lisätty myös varmistamalla sähkönsaantia varavoimalla. Jatkossa kartoitetaan edelleen uusia mahdollisia vedenottoalueita sekä itse että yhteistyössä Joensuun Veden kanssa.

Johtotiedon ajantasaistaminen jatkui edelleen mittaus ja kartastot -yksikön johdolla.

Tavoitteet ja toimenpiteet	Tavoitetila	Seuranta / toteuma
Innostavin kasvun ja oppimisen ympäristö		
Vesihuolto-osuuskunnan liittyessä kunnan ylläpidettäväksi, laitteiden automaatio päivitetään yhtenäiseksi kunnan valvontajärjestelmään	Jätevesi- ja paineenkorotuspumppaamojen automaatio on päivitetty kunnan valvontajärjestelmään	Liitos ei toteutunut 2019.
Kehittyvin asumisen ja elämisen ympäristö		
Veden laatu asetusten mukaista, Toimitamme asiakkaillemme korkealaatuista ja turvallista vettä	Ei poikkeamia	Ei poikkeamia.
Rohkein työnteon ja yrittämisen ympäristö		
Veden jakelumme on luotettavaa. Minimoimme vesikatkot toimintaamme kehittämällä	Ennakoimattomien vesikatkojen määrä korkeintaan yksi/vuosi	Yksi katkos / Kontioniemi.

Vesihuoltolaitos on toiminut taseyksikkönä 1.1.2011 alkaen. Vesihuoltolaitos maksaa kunnalle vuosittain kunnanvaltuuston vahvistaman korvauksen kunnan vesihuoltolaitokseen sijoittamasta peruspääomasta. Vuosittain osana kunnan talousarviota ja osavuosisraportteja on hyväksytty vesihuoltolaitoksen investoinnit ja näiden määrä vaihtelee. Talousarviokäsittelyn yhteydessä vesihuoltolaitokselle asetetaan myös liikeylijäämä tavoite. Vesihuoltolaitos pyrkii pidemmällä aikavälillä kattamaan investointinsa tulorahoituksellaan. Vuosien aikana vesi- ja viemäriverkostoon on tehty merkittäviä investointeja muun muassa uusien asuinalueiden vuoksi ja vesihuoltolaitos ei ole tulorahoituksellaan pystynyt kattamaan kaikkia investointeja. Investointimenot olivat tilikaudella 0,9 milj. € ja liikeylijäämä 0,7 milj €. Vesilaitoksen pitkäaikaiset lainat vähenivät tilikaudella.

8.2 Vesihuoltolaitoksen tuloslaskelmaosan toteutumisvertailu

	TP 2018	TA 2019	TA- muutokset	TA 2019 muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama (TOT-TA) - alitus + ylitys	Poikkeama %	Muutos TP18-TP19
Liikevaihto	2 395 047,50	2 382 890	0	2 382 890	2 309 651,62	-73 238,38	-3,1 %	-3,6 %
Liiketoiminnan muut tuotot	3 106,14	3 100	0	3 100	396,50	-2 703,50	-87,2 %	-87,2 %
Materiaalit ja palvelut	-857 352,58	-862 260	0	-862 260	-840 213,22	22 046,78	-2,6 %	-2,0 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-162 066,77	-156 070	0	-156 070	-182 256,71	-26 186,71	16,8 %	12,5 %
Ostot tilikauden aikana	-162 066,77	-156 070	0	-156 070	-182 256,71	-26 186,71	16,8 %	12,5 %
Palvelujen ostot	-695 285,81	-706 190	0	-706 190	-657 956,51	48 233,49	-6,8 %	-5,4 %
Henkilöstökulut	-183 012,57	-246 620	0	-246 620	-194 225,21	52 394,79	-21,2 %	6,1 %
Palkat ja palkkiot	-141 587,04	-193 800	0	-193 800	-151 025,94	42 774,06	-22,1 %	6,7 %
Henkilösivukulut	-41 425,53	-52 820	0	-52 820	-43 199,27	9 620,73	-18,2 %	4,3 %
Eläkekulut	-37 241,41	-45 960	0	-45 960	-38 374,85	7 585,15	-16,5 %	3,0 %
Muut henkilösivukulut	-4 184,12	-6 860	0	-6 860	-4 824,42	2 035,58	-29,7 %	15,3 %
Poistot ja arvonalentumiset	-465 791,78	-474 350	0	-474 350	-483 785,14	-9 435,14	2,0 %	3,9 %
Suunnitelman mukaiset poistot	-465 791,78	-474 350	0	-474 350	-483 785,14	-9 435,14	2,0 %	3,9 %
Liiketoiminnan muut kulut	-57 607,88	-59 640	0	-59 640	-62 964,30	-3 324,30	5,6 %	9,3 %
Liikelylijäämä(-alijäämä)	834 388,83	743 120	0	743 120	728 860,25	-14 259,75	-1,9 %	-12,6 %
Rahoitustuotot ja -kulut	-178 861,30	-173 900	0	-173 900	-171 444	2 455,60	-1,4 %	-4,1 %
Muut rahoitustuotot	523,06	0	0	0	2 448,84	2 448,84		368,2 %
Muille maksetut korkokulut	-71 384,35	-65 900	0	-65 900	-65 893,24	6,76	0,0 %	-7,7 %
Muut rahoituskulut	-108 000,01	-108 000	0	-108 000	-108 000,00	0,00	0,0 %	0,0 %
Ylijäämä (alij.) ennen satunnaisia eriä	655 527,53	569 220	0	569 220	557 415,85	-11 804,15	-2,1 %	-15,0 %
Ylijäämä (alij.) ennen varauksia	655 527,53	569 220	0	569 220	557 415,85	-11 804,15	-2,1 %	-15,0 %
Tilikauden ylijäämä (alij.)	655 527,53	569 220	0	569 220	557 415,85	-11 804,15	-2,1 %	-15,0 %

Valtuustoon nähdn sitovat erät tummennettu.

8.3 Vesihuoltolaitoksen rahoituslaskelmaosan toteutumisvertailu

	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama
Toiminnan rahavirta	1 043 570	0	1 043 570	1 041 200,99	-2 369,01
Liikelyijäämä (alijäämä)	743 120	0	743 120	728 860,25	-14 259,75
Poistot ja arvonalentumiset	474 350	0	474 350	483 785,14	9 435,14
Rahoitustuotot ja -kulut	-173 900	0	-173 900	-171 444,40	2 455,60
Investointien rahavirta	-1 000 000	0	-1 000 000	-938 742,52	61 257,48
Investointimenot	-1 000 000	0	-1 000 000	-938 742,52	61 257,48
Investointitulot	0	0	0	0,00	0,00
Toiminnan ja investointien rahavirta	43 570	0	43 570	102 458,47	58 888,47
Rahoituksen rahavirta	-37 280	0	-37 280	-102 458,47	-65 178,47
Lainakannan muutokset	-37 280	0	-37 280	-247 130,95	-209 850,95
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	100 000	0	100 000	0,00	-100 000,00
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-137 280	0	-137 280	-247 130,95	-109 850,95
Muut maksuvalmiuden muutokset	0	0	0	144 672,48	144 672,48
Rahavarojen muutos	6 290	0	6 290	0,00	-6 290,00

Valtuustoon nähden sitovat erät tummennettu

8.4 Vesihuoltolaitoksen investointiosan toteutumisvertailu

	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama alitus + ylitys -
VESIHUOLTOLAITOS					
6000 Vesilaitos					
Menot	-457 000	0	-457 000	-474 523,59	-17 523,59
Rahoitusosuudet	0	0	0	0,00	0,00
Käyttöomaisuuden myynti	0	0	0	0,00	0,00
Netto	-457 000	0	-457 000	-474 523,59	-17 523,59
Toteuma: Sorala: luovutettavien tonttien vesihuolto valmis, Kruununrannan vesihuolto valmis, Kären alueen vesihuolto valmis 80%, Metoksen alueen vesihuolto valmis, Jakokosken vedenottamon suunnittelu käynnissä, Selkien alavesisäiliön urakka valmis, Kuusojan vedenottamon kaivojen korotus ja vesimittarien vaihto etäluettaviin siirtynyt ensi vuodelle.					
6100 Viemärlaitos					
Menot	-543 000	0	-543 000	-464 218,93	78 781,07
Rahoitusosuudet	0	0	0	0,00	0,00
Käyttöomaisuuden myynti	0	0	0	0,00	0,00
Netto	-543 000	0	-543 000	-464 218,93	78 781,07
Toteuma: Sorala: luovutettavien tonttien vesihuolto valmis, Kruununrannan vesihuolto valmis, Kären alueen vesihuolto valmis 80%, Metoksen alueen vesihuolto valmis. Kunnasniemen kaukovalvonnan rakentaminen siirtynyt vuodelle 2020.					
VESIHUOLTOLAITOS YHTEENSÄ					
Menot	-1 000 000	0	-1 000 000	-938 742,52	61 257
Rahoitusosuudet	0	0	0	0,00	0
Käyttöomaisuuden myynti	0	0	0	0,00	0
Netto	-1 000 000	0	-1 000 000	-938 742,52	61 257

8.5 Vesihuoltolaitoksen tilinpäätöslaskelmat

Vesihuoltolaitoksen tuloslaskelma

	2019		2018	
Liikevaihto		2 309 651,62		2 395 047,50
Liiketoiminnan muut tuotot		396,50		3 106,14
Materiaalit ja palvelut				
Aineet, tarvikkeet ja tavarat				
Ostot tilikauden aikana	-182 256,71		-162 066,77	
Palvelujen ostot	-657 956,51	-840 213,22	-695 285,81	-857 352,58
Henkilöstökulut				
Palkat ja palkkiot	-151 025,94		-141 587,04	
Henkilösivukulut				
Eläkekulut	-38 374,85		-37 241,41	
Muut henkilösivukulut	-4 824,42	-194 225,21	-4 184,12	-183 012,57
Poistot ja arvonalentumiset				
Suunnitelman mukaiset poistot	-483 785,14	-483 785,14	-465 791,78	-465 791,78
Liiketoiminnan muut kulut		-62 964,30		-57 607,88
Liikelylijäämä (-alijäämä)		728 860,25		834 388,83
Rahoitustuotot ja -kulut				
Muut rahoitustuotot	2 448,84		523,06	
Kunnalle maksetut korkokulut	-65 893,24		-71 384,35	
Muut rahoituskulut	-108 000,00	-171 444,40	-108 000,01	-178 861,30
Ylijäämä (alijäämä) ennen satunnaisia eriä		557 415,85		655 527,53
Ylijäämä (alijäämä) ennen varauksia		557 415,85		655 527,53
Tilikauden ylijäämä (alij.)		557 415,85		655 527,53
LIIKELAITOKSEN TUNNUSLUVUT				
Sijoitetun pääoman tuotto, %		7,1		8,8
Kunnan sijoittaman pääoman tuotto, %		7,1		8,8
Voitto, %		24,1		27,4

Vesihuoltolaitoksen rahoituslaskelma

	2019		2018	
Toiminnan rahavirta				
Liikelylijäämä (alijäämä)	728 860,25		834 388,83	
Poistot ja arvonalentumiset	483 785,14		465 791,78	
Rahoitustuotot ja -kulut	-171 444,40	1 041 200,99	-178 861,30	1 121 319,31
Investointien rahavirta				
Investointimenot	-938 742,52	-938 742,52	-1 623 728,49	-1 623 728,49
Toiminnan ja investointien rahavirta		102 458,47		-502 409,18
Rahoituksen rahavirta				
Lainakannan muutokset				
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	0,00		789 676,83	
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-247 130,95	-247 130,95	-137 277,58	652 399,25
Muut maksuvalmiuden muutokset				
Saamisten muutos muilta	172 070,66		-145 212,69	
Korottomien velkojen muutos	-27 398,18	144 672,48	-4 777,38	-149 990,07
Rahoituksen rahavirta		-102 458,47		502 409,18
Rahavarojen muutos		0,00		0,00
Rahavarat 31.12.	0,00		0,00	
Rahavarat 1.1.	0,00	0,00	0,00	0,00
	2 019	2 018		
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä				
5 vuodelta, €	801	247		
Investointien tulo-rahoitus, %	110,9	69,1		
Lainanhoitokate	3,9	5,9		
Quick ratio	1	1,2		
Current ratio	1	1,2		

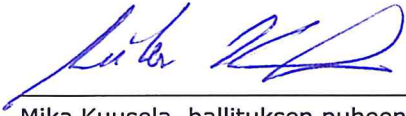

Vesihuoltolaitoksen tase

VASTAAVAA	31.12.2019	31.12.2018
Pysyvät vastaavat		
Aineelliset hyödykkeet	10 094 788,42	9 638 831,04
Maa- ja vesialueet	35 620,00	35 620,00
Kiinteät rakenteet ja laitteet	10 059 168,42	9 604 211,04
Pysyvät vastaavat yhteensä	10 094 788,42	9 639 831,04
Vaihtuvat vastaavat		
Saamiset	732 563,41	904 634,07
Pitkäaikaiset saamiset	181 085,00	181 085,00
Muut saamiset	181 085,00	181 085,00
Lyhytaikaiset saamiset	551 478,41	723 549,07
Myyntisaamiset	609 756,71	806 199,76
Muut saamiset	-58 278,30	-82 650,69
Vaihtuvat vastaavat yhteensä	732 563,41	904 634,07
VASTAAVAA YHTEENSÄ	10 827 351,83	10 544 465,11
VASTATTAVAA	31.12.2019	31.12.2018
Oma pääoma		
Peruspääoma	2 700 000,00	2 700 000,00
Edellisten tilikausien yli/alijäämä	3 742 156,51	3 086 628,98
Tilikauden yli/alijäämä	557 415,85	655 527,53
Oma pääoma yhteensä	6 999 572,36	6 442 156,51
Vieras pääoma		
Pitkäaikainen	3 265 739,15	3 512 870,10
Lainat kunnalta	3 265 739,15	3 512 870,10
Lyhytaikainen	562 040,32	589 438,50
Lainat kunnalta	137 277,59	137 277,59
Ostovelat	363 279,73	385 984,19
Korottomat velat kunnalta	0,00	323,34
Muut velat	3 991,37	8 074,13
Siirtovelat	57 491,63	57 779,25
Vieras pääoma yhteensä	3 827 779,47	4 102 308,60
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	10 827 351,83	10 544 465,11
Tunnusluvut		
Omavaraisuusaste, %	64,6	61,1
Suhteellinen velkaantuneisuus, %	165,7	171,1
Kertynyt ylijäämä/alijäämä, 1000 €	4 300	3 742
Lainakanta 31.12., 1000 €	3 403	3 650

9 ALLEKIRJOITUKSET JA TILINPÄÄTÖSMERKINNÄT

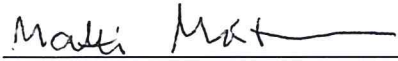
Kontiolahdessa 30.3.2020

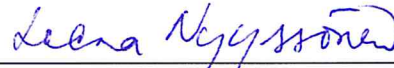
Mika Kuusela, hallituksen puheenjohtaja

Jere Penttilä, kunnanjohtaja

Matti Mäntynen, hallituksen 1. varapj

Leena Nyyssönen, hallituksen 2. varapj

Jertta Harinen, hallituksen jäsen

Seppo Toppi, hallituksen jäsen

Anneli Parkkonen, hallituksen jäsen

Pirkko Mönkki, hallituksen jäsen

Mikko Tiainen, hallituksen jäsen

Anne Romppanen, hallituksen jäsen

TILINPÄÄTÖSMERKINTÄ

Olemme antaneet suorittamastamme tilintarkastuksesta tänään kertomuksen.

Kontiolahdella 25. 5.2020.

BDO Audiator Oy, tilintarkastusyhteisö

Taina Törrönen, JHT, HT

10 LUETTELO KIRJANPITOKIRJOISTA JA TOSITELAJEISTA

Tase-erittelyt paperitulosteena

Tositenaaineisto

ALKUSA	Alkusaldot
BUD	Talousarvio
BUDL	Lisätalousarvio
IRTAIN	Irtaimisto
KASSA2	Kassa2
KLALKU	Konsernin alkusaldot
KLKIRJ	Konsernikirjaukset
KLYHT	Tytäryht./Kuntayht.
KOMTOS	Käyttöomaisuusositteet
MRP11-12	Laskulajit 11 ja 12
MRP16	Laskulaji 16
MRP20-28	Laskulaji 20
MRP44	Laskulaji 44
MRP54	Laskulaji 54
MRP59	Laskulaji 59
MRP72	Laskulaji 72
MRP78	Laskulaji 78
MRP98-99	Laskulajit 98-99
MRPHYV	Hyvityslask.kuittaus
MRPMAN	Manuaalisuoritukset
MRPVII	Viitesuoritukset
MUISIS	Muistio sisäinen
MUIST1	Muistiotositteet 1
OMAKSU	Ostoreskontra maksut
OSTOT	Ostolaskut
PALKAT	Palkkatositteet
PANKKI	Pankkien tiliotteet
SISROP	Sislaskut2 Rondo
YMR11-12	MR Laskulajit 11-12
YMR16	MR Laskulaji 16
YMR20-28	MR Laskulajit 20-28
YMR44	MR Laskulaji 44
YMR54	MR Laskulaji 54
YMR59	MR Laskulaji 59
YMR72	MR Laskulaji 72
YMR78	MR Laskulaji 78
YMR98-99	MR Laskulajit 98-99
YMRHYV	MR hyvityslask. Kuitt.
YMRMAN	MR Manuaalisuoritukset
YMRVII	MR Viitesuoritukset